

עֲזָרֵי מַעַם הַשָּׁמַיִם עוֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

ספר

מדרשי העקידה השלם

בו יבואו שבעה ספרים נפתחים

ספר א. אוצר הזוהר: ליקוט גדול ונפלא מהזוהר הקדוש על עקדת יצחק הלימוד הזה יציל אותנו בימי מלחמת גוג ומגוג ויקרב הגאולה ברחמים. מאמרים חוצבי להבות אש מדברי הזוהר הקדוש בעניני עקדת יצחק. ליקוט מקיף כזה עדיין לא ראה אור הדפוס עד היום הזה.

תוכן הספר ומהותו להנחיל דרך תורת אמת היא תורת הרשב"י ז"ע לכל איש ישראל הבא לומר ולקיים צווי חכמינו ז"ל לומר את פרשת העקדה בכל יום ויום, ובפרט כשיוצא לדרך כמובא בתורת הנגלה והסוד, אשר מימיהם אנו שותים ולאורם אנו הולכים, ובו אנו נגאלים.

ספר ב. בו לקטנו כל המאמרים מכל המדרשים על פרשת העקדה, עם כותרות תמצית הענין לכל קטע וקטע. וסידרנו לפי הפסוקים ועוד, וסידרנו כל דבר על אופנו. והלימוד בזה יציל אותנו בימי מלחמת גוג ומגוג ויקרב הגאולה ברחמים

ספר ג. כתבי האריז"ל וספרי קבלה, בו לקטנו מכתבי האריז"ל כל עניני סדר אמירת עקדת יצחק וכל המצוות הכלולות בה, עם כותרות תמצית הענין לכל קטע וקטע. וסידרנו לפי סדרים של הענינים, ועוד, וסידרנו כל דבר על אופנו.

ספר ד. ספרי רבותינו תלמידי הבעש"ט הקדושים.

ספר ה. ליקוט גדול ונפלא לפי פסוקי התורה מרוב מפרשי התורה.

ספר ו. ספרי הלכה על פרשת העקדה דיניו ומנהגיו.

ספר ז. ספר הסגולות, ליקוט מכל הספרים על גודל מעלת, של אמירת עקדת יצחק ג' או ז' פעמים.

יָצָא לְאוֹר עַל יְדֵי מַפְעֵל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי

בעייה"ק בת ים תובב"א - כ' מרחשון ה'תשע"ח לפ"ק

לע"נ מרת רוזה בת רבי יעקב ע"ה נ"י"ט תמוז תשע"ו

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה

מגדולי ישראל כבר באו בדפוס בשאר הספרים
שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

הקדמה

זכות גדולה לקרוא פרשת 'עקידת יצחק' כל יום שבע פעמים. וללמוד כל יום את הזוהר הקדוש על זה.

ברוך המקום ברוך הוא, אשר שמר הבטחתו לישראל הקדושים חבלים נפלו לנו בנעימים, אף נחלת שפרה עלינו, לנו התלמידים, חברים מקשיבים, אשר אנו חוסים בצל כנפי השכינה הקדושה ומסתופפים בתיבת נוח הרשב"י ע"ה יחד שבטי ישראל, בלימוד זוהר הקדוש, באהבה ובשמחה, בהתאחדות גמורה, למען הקים השכינה הקדושה מעפרא, ולקחנו על שכמנו להוציא לאור זוהר העהקדה, לתועלת הרבים, כבקשת טובים וידידים, לחזק הברכים, באמרים היקרים, מאירות כספירים, על פרשת העקדה, ומ"טמונים, אשר להם זכינו, ויראו עינינו, וישמח לבנו, ותגל נפשינו, באור חדש אשר לנו האיר, בתורה ועבודה אור המאיר, בקדושת סודות התורה, למען נזכה לאור הגנוז מדי יום ביומו ומידי שבת בשבתו ומועד כהלכתו.

בספרים אלו נקבצו עשרות מאמרים של זוהר הקדוש עם כותרות בארמית ולשון הקודש, "וְאִרְחַ צְדִיקִים פְּאֹר נְגַה הוֹלֵף וְאֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם" (משלי פרק ד יח), לכל הבא לגשת אל הקודש פנימה, לחשוב מחשבות, ללמוד וללמד את פרשת העקדה המובארים בספרי הזוהר הקדוש, ובכתבי האריז"ל, והלומד בזה בין יבין את אשר לפניו, הדרך ילך בה, והמעשה אשר יעשה, לקיים מצוות אמירת פרשת העקדה כראוי וכיאות בכוונה גדולה בלי מגרעת, בהשכל ובדעת, ללמוד וללמד לשמור ולקיים ולעשות.

ובזכות לימוד הזוהר הקדוש על פרשת העקדה, נזכה שיתקיים
 דְּבַרֵי הַרְשָׁבִי עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּדֹא יִפְקֹן מִן גְּלוּתָא בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ
 אָמֵן. – וַיִּתְקַבְּצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַחַדוֹת וּבְשִׁמְחָה וְאַחֲזוּ בְּאֵילָן
 הַחַיִּים לְלִמּוּד הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ "בְּסִפְרָא דָּא יִפְקֹן מִן גְּלוּתָא
 בְּרַחֲמֵי", וְכַאֲשֶׁר יִלְמְדוּ וַיַּעֲסִקוּ כָּלֵם בְּתוֹרַת הַסּוּד תִּכְרַף תִּבּוֹא
 הַגְּאֻלָּה בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

בספר אור תורה – ליקוטים: עוד מבואר בכמה מקומות
 בדבריהם, שעיקר ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו
 שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ח, א) מאי דכתיב, "גם
 כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך
 שרים" (הושע ח, י), ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי
 נאמר, אי תנו, "עתה כלהו אקבצם", ואם מעט מהם,
 "יחלו ממשא מלך ושרים". ואמרו שם מאי דכתיב, "אף
 חובב עמים כל קדושיו בידיך" (דברים לג, ג), אפלו
 בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידיך הם
 כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על
 מלכות כו' (אבות פרק יג משנה ה), כי בזמן שקולו של
 יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה סה,
 טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי אלעזר, מה
 יעשה אדם וינצל מחבלו של משית, יעסוק בתורה ובגמילות
 חסדים כו', עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד הזוהר הקדוש
 נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים באופן הכי נעלה ומקיים
 ומציל את כל העולם כולו, ומתקשר לנשמת הרשב"י זי"ע,
 וכמו שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר
 ונעלם, קדש הקדשים המלוב"ן, מרא דרוזין, מרן רבינו
 יעקב אבוחצירא זצוק"ל זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד

ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל, (סוכה דף מ"ה ע"ב). ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

וּבְזֶה־רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרִשְׁתָּ נְשָׂא (דף קכד, ב) אָמְרוּ:
 דְּבִגְיָנִיהּ "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ", וּבְזִכּוֹתֶיהּ יִתְקַיֵּם "ה' בְּדָד יִנְחֶנּוּ
 וְאֵין עִמּוֹ אֵל גִּכְר". וְנוֹכַח לְשִׁנָּה הַבְּאֵה לְאֶכּוֹל מִן הַזּוֹבְחִים וּמִן
 הַפְּסָחִים בְּבֵית קִדְשֵׁינוּ וּתְפֹאֲרֹתֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

יצא לאור

על ידי מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין רבי שלום יהודה
 גראס שליט"א

כ' מרחשון שנת ה'תשע"ח

ספר
 זוהר עקידת יצחק
 חלק א'

א וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת-אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: א ב וַיֹּאמֶר

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

א . אפילו יש לכם כמה קטיגורים אני אזכור עקדת יצחק
 ואזכה אתכם בדין

ילקוט שמעוני תהלים - (פרק קיט - רמז תתעז): אמר הקב"ה אדם
 הראשון אני דנתי אותו וזכיתי אותו ביום משלי אף אתם
 כשתהיו באים לפני בדין בראש השנה היו באים בשופרות
 ואפילו יש לכם כמה קטיגורים אני אזכור עקדת יצחק ואזכה
 אתכם בדין:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

בראשית רבה (פרשה לבג):

צדיק יבחן - גודל הניסיון אצל הצדיקים

כתיב (תהלים יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו אמר רבי יונתן היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם ומי הוא בודק בקנקנים יפים אפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים, שנאמר ה' צדיק יבחן וכתיב (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם אמר רבי יוסי בן חנינה הפשתני הזה בשעה שהוא יודע שהפשתן שלו יפה כל שהוא כותשה היא משתבחת וכל זמן שהוא מקיש עליה היא משתמנת ובשעה שהוא יודע שהפשתן שלו רעה אינו מספיק לקוש עליה אחת עד שהיא פוקעת כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן, א"ר אלעזר משל לבעל הבית שהיה לו ב' פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רע על מי הוא נותן את העול לא על זאת שכחה יפה כך הקב"ה מנסה את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן ה' צדיק יבחן.

מדרש שיר השירים רבה ב מו:

אמר ר' אלעזר [משל] לבעל הבית שהיו לו שתי פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רע על אי זו מהן הוא מטריח לא על אותה שכחה יפה כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים למה שאינן יכולין לעמוד דכתיב (ישעיה נ"ז) והרשעים כים נגרש ומי

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

הוא מנסה הצדיקים שנאמר (תהלים י"א) ה' צדיק יבחן (בראשית כ"ב) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וכתיב (שם ל"ט) ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף אמר ר' יוסי ברבי חנינא פשתני זה כשפשתנו קשה אינו מקיש עליו ביותר למה שהיא פוקעת וכשפשתנו יפה כל שהוא מקיש עליה היא משבחת והולכת כך אין הקב"ה מנסה לרשעים שאין יכולין לעמוד ומנסה הצדיקים שנא' ה' צדיק יבחן אמר רבי יוחנן היוצר הזה כשהוא בודק בבשנו אינו בודק בקנקנים מרועעים למה שכיון שמקיש עליהם הן נשברין ובמי הוא בודק בקנקנים יפים שאע"פ שמקיש עליהם כמה פעמים אינן נשברין כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים ומי הוא מנסה הצדיקים שנא' ה' צדיק יבחן:

נס להתנוסס

בראשית רבה פרשה נה (א): ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם כתיב (תהלים ס) נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קושט סלה נסיון אחר נסיון וגידולין אחר גידולין בשביל לנסותן בעולם בשביל לגדלך בעולם כנס הזה של ספינה וכל כך למה מפני קושט בשביל שתתקשט מדת הדין בעולם שאם יאמר לך אדם למי שהוא רוצה להעשיר מעשיר למי שהוא רוצה מעני ולמי שהוא רוצה הוא עושה מלך אברהם כשרצה עשאו מלך כשרצה עשאו עשיר יכול את להשיבו ולומר לו יכול את לעשות כמו שעשה אברהם אבינו והוא אומר מה עשה ואת אומר לו ואברהם בן מאת שנה בהולד לו

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ואחר כל הצער הזה נאמר לו קח נא את בנך את יחידך ולא
עייב הרי נתת ליראיך נס להתנוסס:

את מי מנסה את הצדיקים

מדרש בראשית רבה נה (א): ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס
שנאה נפשו א"ר יונתן הפשתני הזה כשפשתנו לוקה אינו
מקיש עליו ביותר מפני שהיא פוקעת וכשפשתנו יפה הוא
מקיש עליו ביותר למה שהיא משתבחת והולכת כך הקב"ה
אינו מנסה את הרשעים למה שאין יכולין לעמוד דכתיב
(ישעיה נז) והרשעים כים נגרש ואת מי מנסה את הצדיקים שנא'
(תהלים יא) ה' צדיק יבחן (בראשית לט) ויהי אחר הדברים האלה
ותשא אשת אדוניו וגו' ויהי אחר הדברים האלה אמר רבי
יונתן היוצר הזה כשהוא בודק את הכבשן שלו אינו בודק את
הכלים המרועעים למה שאינו מספיק להקיש עליו אחת עד
שהוא שוברו ומה הוא בודק בקנקנים ברורים שאפילו הוא
מקיש עליו כמה פעמים אינו שוברו כך אין הקב"ה מנסה את
הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן, א"ר
אלעזר לבעל הבית שהיה לו שתי פרות אחת כחה יפה ואחת
כחה רע על מי הוא נותן את העול לא על אותה שכחה יפה
כך אין הקב"ה מנסה אלא הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן:

שמחתי ושמחתי את הכל ולא הפרשתי להקב"ה לא פר אחד
ולא איל אחד

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מדרש שם אות ד: אחר הדברים האלה אחר הרהורי דברים שהיו שם מי הרהר אברהם הרהר, ואמר שמחתי ושמחתי את הכל ולא הפרשתי להקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד אמר לו הקב"ה ע"מ שנאמר לך שתקריב לי את בנך ולא תעכב על דעתיה דר"א דאמר אלהים והאלהים הוא ובית דינו מלאכי השרת אמרו אברהם זה שמח ושימח את הכל ולא הפריש להקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד אמר להן הקב"ה על מנת שנאמר לו שיקריב את בנו ולא יעכב יצחק וישמעאל היו מדיינים זה עם זה אומר אני חביב ממך שנמלתי לשלש עשרה שנה וזה אומר חביב אני ממך שנמלתי לח' ימים אמר ליה ישמעאל אני חביב ממך למה שהיה ספק בידי למחות ולא מחיתי באותה שעה אמר יצחק הלואי היה נגלה עלי הקב"ה ואומר לי שאחתך אחד מאיברי ולא אעכב מיד והאלהים נסה את אברהם נ"א א"ל ישמעאל אני חביב ממך שנמלתי לשלש עשרה שנה אבל אתה נמלת בקטנך ואי אפשר למחות א"ל יצחק כל מה שהלוייתה להקב"ה שלשה טפים דם הם אלא הריני עכשיו בן ל"ז שנה אילו מבקש לי הקב"ה להשחט איני מעכב אמר הקב"ה הרי השעה מיד והאלהים נסה את אברהם:

אף על פי שלא נעשה מעשה קבלו כגומר מעשה

מדרש שם אות ה: במה אקדם ה' אכף לאלהי מרום (מיכה ו), רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר אף על פי שהדברים אמורין במישע מלך מואב שעשה מעשה והעלה את בנו

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

לעולה, אבל אינו מדבר אלא ביצחק שנאמר במה אקדם ה' אכף לאלהי מרום וגו' הירצה ה' באלפי אילים ברבבות נחלי שמן האתן בכורי פשעי פרי בטני חטאת נפשי ביצחק אע"פ שלא נעשה מעשה קבלו כגומר מעשה ובמישע לא נתקבל לפניו:

אברהם אמר 'הנני הנני' לכהונה הנני למלכות- זכה לכהונה וזכה למלכות

1. מדרש שם אות (ו): והאלהים נסה את אברהם ר' יוסי הגלילי אומר גדלו כנס הזה של ספינה, רבי עקיבא אומר נסה אותו בוודאי שלא יהיו אומריך הממו ערבבו ולא היה יודע מה לעשות, ויאמר הנני אמר רבי יהושע בן קרחה בשני מקומות דימה משה עצמו לאברהם א"ל הקב"ה (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד, אברהם אמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות זכה לכהונה וזכה למלכות זכה לכהונה (תהלים קי) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם למלכות נשיא אלהים אתה משה אמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות א"ל הקב"ה אל תקרב הלום אין קרב אלא כהונה היאך מד"א (במדבר א) והזר הקרב יומת ואין הלום אלא מלכות המד"א (שמואל ב ו) כי הביאותני עד הלום:

שמות רבה פרשה ב' אות ו:

2. ויאמר הנני הנני לכהונה ולמלכות א"ל הקב"ה במקום עמודו של עולם אתה עומד אברהם אמר הנני ואתה אומר

מדורשי עקידת יצחק

הנני בקש משה שיעמדו ממנו כהנים ומלכים א"ל הקב"ה אל תקרב הלום כלומר לא יהיו בניך מקריבין שכבר מתוקנת הכהונה לאהרן אחיך הלום זו מלכות כמה דתימא (שמואל ב ז) כי הביאותני עד הלום ואומר (שם א י) הבא עוד הלום איש א"ל הקב"ה כבר מתוקן המלכות לדוד אעפ"כ זכה משה לשתיהן כהונה ששימש בז' ימי המלוואים מלכות דכתיב (דברים לג) ויהי בישורון מלך של נעליך כל מקום שהשכינה נגלית אסור בנעילת הסנדל וכן ביהושע (יהושע ה) של נעליך וכן הכהנים לא שמשו במקדש אלא יחפים:

3. שמות רבה כה (ה): דבר אחר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים הה"ד (קהלת יא) שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו ר' חנין אמר בשעה שקרא הקב"ה לאברהם ענה לו ויאמר הנני א"ל הקב"ה חייך (בו) [באותו] לשון אני משלם שכר לבניך שנא' הנני ממטיר לכם לחם מן השמי' ועליו הכתוב אומר (משלי ב) מתהלך בתומו צדיק זה אברהם דכתיב ביה (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים:

4. דברים רבה פרשה ב (ו): ה' אלהים אתה החילות מהו ה' אלהים אמר רבי יהושע בן קרחה בשני מקומות דימה משה את עצמו לאברהם ולא הועיל לו כלום כיצד אברהם קרא לו הקב"ה ואמר הנני שנא' (בראשית כב) ויאמר אברהם ויאמר הנני מהו הנני הנני לכהונה הנני למלכות זכה לכהונה זכה למלכות זכה לכהונה מנין שנא' (תהלים קי) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק וזכה למלכות שנאמר

וְיָחַד וְיָחַד וְיָחַד מְדַרְשֵׁי עֲקִידַת יִצְחָק

(בראשית יד) אל עמק שוה הוא עמק המלך, ואף משה בקש לעשות כן שנאמר (שמות ג) ויאמר משה משה ויאמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות, אמר לו הקב"ה (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד, (שמות ג) ויאמר אל תקרב הלום אין לך עסק בכהונה שנא' (במדבר א) והזר הקרב יומת, אין לך עסק במלכות כענין שנאמר (שמואל ב ז) כי הביאתני עד הלום:

האיך הקדוש ברוך הוא מנסה הכתיב לא תנסו

קהלת רבה ח (א): באשר דבר מלך שלטון א"ר בון כתיב (דברים י) לא תנסו (בראשית כ"ב) והאלהים נסה (ויקרא י"ט) לא תקום ולא תטור כתיב (נחום א) אל קנא ונוקם ה' א"ר לוי לרב שהיה מצוה את תלמידו ואומר לו לא תטה משפט והוא מטה משפט לא תכיר פנים והוא מכיר פנים אמר לו התלמיד רבי לך שרי ולי אסור אמר לו איני אומר לך אלא שלא תלזה לישראל ברבית אבל הלזה לעובדי כוכבים שנא' (דברים כ"ג) לנכרי תשיך כך אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע הא כתבת בתורתך (ויקרא י"ט) לא תקום ולא תטור ואת נוקם ונוטר אמר להון לישראל לא אטור דכתיב (תהלים קי"ג) לא לנצח יריב ולא לעולם יטור אבל לעובדי כוכבים (נחום א) נוקם ה' לצריו ונוטר הוא לאויביו, אמר הכתבתי בתורתך לא תקום ולא תטור את בני עמך אבל נוקם את לעובדי כוכבים שנא' (במדבר ל"א) נקם נקמת בני ישראל לקיים מה שנאמר באשר דבר מלך שלטון:

מדרש אגדת בראשית (פרק לא):

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

[א] ויהי אחר הדברים האלה. והאלהים נסה וגו' (בראשית כב א)
 זש"ה לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה (תהלים פט לה)
 איזה ברית ביום ההוא כרת ה' את אברהם ברית (שם טו יח) והאיך
 לא אחלל בריתי אם שוחטו הוא ליצחק אף המלאכים
 נתכנסו והי' בוכים שנאמר הן אראלם צעקו חוצה מלאכי
 שלום מר יבכיון (ישעי' לג ז) התחילו אומ' רבש"ע נשמו מסילות
 שבת עובר אורח הפר ברית (שם שם ח). אם שוחטו הוא היכן
 עולי רגלים היכן שכתוב בהן ויאמרו אליו בני ישראל
 במסילה נעלה (במדבר כ יט). נשמו מסילות הלא הפר ברית היכן
 הוא הברית שהתנית עמו אמרת לו כי ביצחק יקרא לך זרע
 (בראשית כא יב) אמר להן הקב"ה חייכם לא אחלל בריתי ומוצא
 שפתי לא אשנה שאמרתי לו קח נא את בנך וגו' (שם כב ב)
 והאיך אני מקיים שתיהן משל למלך שאמר לאוהבו מתאוה
 אני לראות טווס על שולחני הלך אוהבו מיד והביא את
 הטווס והעמידו על השלחן רץ להביא את המאכלת לשוחטו
 צווח המלך ואמר לו מה אתה עושה וכי כך אמרתי לך
 מתאוה אני לראות טווס (פא"ו ז בלע"ז) על שולחני שחוט אלא
 עומד ועל שהבאת את הסכין הרי פאסיך (פאז"א בלע"ז) לפניך
 שחוט אותו תחת הטווס כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם
 התאויתי ליצחק יחידך לראותו על הר המוריה והעלהו שם
 לעולה כיון שהעלה אותו שם וישם אותו על המזבח ממעל
 לעצים (שם שם י).

מדרש אגדת בראשית (פרק לא):

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

[ב] דבר אחר והאלהים נסה את אברהם זש"ה הלך ילך ובכה וגו' (תהלים קכ"ו ו) הלך ילך זה אברהם כאשר אמר לו לך לך אל ארץ המזרייה (בראשית כב ב). ובכה למה בוכה בלבו היה בוכה אתמול אמר לי הקדוש ברוך הוא כי ביצחק יקרא לך זרע וגו' (שם כא יב) ועכשיו אמר לי לך שזחטו נאמן הוא עלי ומצאת את לבבו נאמן לפניך (נחמיה ט ח) והי' מהלך לעשות רצון הקב"ה ומושך ביצחק [כמ"ש] נושא משך הזרע (תהלים שם) כיון שאמר לו אל תשלח ירך (בראשית כב יב) חזרו בשלום לבתיהם וישב אברהם אל נעריו וגו' (שם שם יט) התחילו אומ' בוא יבוא ברנה נושא אלומותיו (תהלים שם) חשב עצמו כאלם וחרש ושתק ולא אמר דבר שנאמר ואני כחרש לא אשמע וגו' (תהלים לח יד) לכך נאמר בא יבא ברנה נושא אלומותיו.

מדרש אגדת בראשית (פרק לא):

חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך - אברהם שהיה הולך במהרה

[ג] דבר אחר והאלהים נסה. זה שאמר הכתוב חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך (תהלים קיט ט) זה אברהם שהיה הולך במהרה לא כשם שהיה לוט בן אחיו [שכתוב בו] ויתמהמה וגו' (בראשית יט טז). אבל אברהם חשתי ולא התמהמהתי וגו' כיון שאמ' לו קח נא (שם כב ב) מיד השכים אברהם בבקר והיה מהלך ולא ראה כלום יום א' והלך וישב לו שוב השכים יום ב' ולא ראה כלום (משאמר) [מה שאמר] לו על אחד ההרים (האלה) אשר וגו' (שם שם) בשלישי ראה לשכינה עומדת בהר שנ' ביום השלישי

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק (שם שם ד) נאמר כאן מרחוק ונאמר להלן מרחוק ה' נראה לי וגו' (ירמ' לא ב) ולמה ביום השלישי ולא מיד אלא אמר הקדוש ברוך הוא כדי שלא יאמרו אומות העולם מפני יראה הקריב אברהם את בנו כשנגלה הקב"ה לו מיראתו נטל דעתו הימנו והלך והקריב את בנו שאילו איחר שעה אחת היה חוזר בו לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא יעשה שלשה ימים מצטער ומבקש את המקום כדי שידעו הכל שבדעתו ובאהבה הקריבו ולא חזר בו הה"ד ביום השלישי וגו' כיון שבא לשוחטו מיד נכמרו רחמיו של הקב"ה וצווח אל תשלח ידך וגו' (בראשית כב יב). א"ר אבין בשם רבי חלקיה טפש לבם של שקרנין שהן אומרים יש לו בן להב"ה ומה אם בנו של אברהם כשראה שבא לשוחטו ולא יכול לראותו בצער אלא מיד צווח אל תשלח ידך אל הנער וגו' (שם שם) ואילו היה לו בן היה מניחו ולא היה הוא הופך את העולם ועושה אותו תהו ובהו לפיכך שלמה אומר יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו (קהלת ד ח) ומפני חיבתן של ישראל קרא אותן בנים שנאמר בני בכורי ישראל (שמות ד כב):

מדרש תנחומא וירא (פרק יח):

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ומה דברים היה שם שהיה ישמעאל אומר ליצחק אני גדול ממך שאני מלתי בן י"ג שנה וסבלתי את הצער ואתה מלת בן ח' ימים ולא ידעת בצער אפי' אביך היה שוחטך לא היית יודע אלו היית בן י"ג שנה לא היית מקבל הצער אמר ליה יצחק

וְיָחַד וְיָחַד וְיָחַד מְדַרְשֵׁי עֲקִידַת יִצְחָק

אין זה דבר אלו היה אומר הקב"ה לאבי שחוט את יצחק בנך לא הייתי מעכב מיד קפץ עליו הדבר שנאמר ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם כשבקש הקב"ה יתברך לבראות את העולם אמרו לו מלאכי השרת מה אנוש כי תזכרנו (תהלים ח) אמר להן הקב"ה יתברך אתם אומרים מה אנוש כי תזכרנו מפני אשר ראיתם בדורו של אנוש אלא הריני מראה לכם כבודו של אברהם כי תזכרנו שנאמר ויזכור אלהים את אברהם (בראשית יט) אתם אומרים ובן אדם כי תפקדנו שנאמר וה' פקד את שרה אמר להם עתידים אתם לראות את האב ששוחט את הבן והבן נשחט על קדוש שמי:

מדרש תנחומא וירא (פרק יט): ויהי אחר הדברים האלה זשה"כ באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה וגו' שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח) מהו כל מה שהקב"ה חפץ לעשות שלטון הוא ואין מי שימחה בידו אלא מי יאמר לו מה תעשה שומר מצוה אלו הצדיקים שמשמרים מצותיו של הקב"ה והקב"ה מקיים גזירתן וכה"א ותגזר אומר ויקם לך וגו' (איוב כב) תדע לך שכשעשו אותו מעשה בקש הקב"ה לכלותן עמד משה כביכול תפש להקדוש ב"ה כאדם שתופש בחבירו שכן הוא אומר ועתה הניחה לי ויש לך ללמד מפסוק אחר הרף ממני ואשמידם (דברים ט) הוי מי יאמר לו מה תעשה:

מדרש תנחומא וירא (פרק כ):

אין הקב"ה מנסה לרשעים אלא לצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

והאלהים נסה זשה"כ ה' צדיק יבחן (תהלים יא) אמר רבי יונה הפשתן הזה כל זמן שאתה כותש עליו משתבחת אימתי כשהוא יפה אבל כשהוא רע אתה כותש עליו והוא מתפקע כך אין הקב"ה מנסה אלא לצדיקים א"ר יהודה בר שלום היוצר הזה אינו מקיש על כלי וקנקן רעוע שלא ישבר ובמה הוא מקיש על הבריא כך אין הקב"ה מנסה לרשעים אלא לצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן, א"ר אלעזר לבעל הבית שיש לו ב' פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רע על מי הוא מטיל את העול לא על אותה שכחה יפה הוי אומר ה' צדיק יבחן לכך נאמר והאלהים נסה את אברהם:

מדרש תנחומא וירא (פרק כא):

והאלהים נסה את אברהם בא וראה מה בין ראשונים לאחרונים שהראשונים היו מתנסין על ידי הקדוש ברוך הוא שנאמר והאלהים נסה את אברהם וכך אתה מוצא בדור המדבר למען ענותך לנסותך לדעת וגו' (דברים ה) אבל אחרונים נתנסו ע"י אומות העולם שנאמר ואלה הגוים אשר הניח ה' לנסות במ את ישראל (שופטים ג) וכך אתה מוצא בדניאל וחבריו כשגלו גזר עליהן הקב"ה שיאכלו לחם טמא שנא' (יחזקאל יד) ככה יאכלו בני ישראל את לחם טמא בגוים אשר אדיחם שם עמד נבוכדנצר וגזר עליהן שיהו אוכלין מפת בגו שנאמר (דניאל א) וימן להם המלך דבר יום ביומו מפת בג המלך ומיין משתיו דניאל לא קבל עליו אמר אע"פ שגזר הקב"ה עלינו שנאכל לחם טמא בקש לנסות אותנו אנו נעשה את שלנו

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

והוא יעשה את שלו התחיל לומר לשר הסריסים נס נא את עבדיך ימים עשרה ויתנו לנו מן הזרעים ונאכלה ומים ונשתה ויראו לפניך מראינו ומראה הילדים האוכלים את פת בג המלך וכאשר תראה עשה עם עבדיך (שם) אמר להן ואתם בני המלכים יכולין אתם להתנסות ימים עשרה בלא לחם ויין אמרו לו הן שאנו מבני בניו של אותו צדיק שנתנסה ב' נסיונות שמא זכותו תעמוד לנו לא כבר מצא אותנו המלך עשר ידות על כל החרטומים והאשפים מיד ויתן האלהים את דניאל לחסד ולרחמים לפני שר הסריסים וישמע להם לדבר הזה וינסם ימים עשרה ומקצת ימים עשרה נראה מראיהם טוב ובריאי בשר מן כל הילדים האוכלים את פת בג המלך (שם):

מדרש תנחומא וירא (פרק כב):

הנני לשון ענוה לשון חסידות

ויאמר אליו אברהם אברהם ויאמר הנני מהו לשון הנני לשון ענוה לשון חסידות שכך ענותנותן של חסידים בכל מקום ויאמר קח נא אין נא אלא לשון בקשה משל למלך בשר ודם שעמדו עליו מלחמות הרבה והיה לו גבור אחד נוצח כל המלחמות לימים עמדה עליו מלחמה חזקה אמר המלך לאותו גבור בבקשה ממך עמוד לי במלחמה זו שלא יאמרו שרי החיילים שלי אותן מלחמות ראשונות לא היה בהן ממש אף כך אמר הקב"ה לאברהם נסיתך בט' נסיונות ועמדת בהן

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

עכשיו עמוד לי בנסיון זה כדי שלא יאמרו ראשונים לא היה בהם ממש.

ויאמר קח נא את בנך אמר ליה אי זה בן אמר ליה את יחידך א"ל זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו א"ל אשר אהבת א"ל שניהם אני אוהב א"ל את אשר אהבת הרבה א"ל וכי יש גבול במעים א"ל את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה מהו לך לך נסיון אחרון כנסיון הראשון נסיון הראשון בלך לך מארצך וממולדתך ונסיון אחרון בלך לך אל ארץ המוריה מיד וישכם אברהם בבקר. עב"ל מדרש תנחומא.

ילקוט שמעוני וירא פרק כב רמז צה

ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם. נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קשט סלה נסיון אחר נסיון גדולה אחר גדולה מה טעם נתתה ליראיך נס בשביל להתנוסס לנסותם בעולם.

דבר אחר לגדלם כנס הזה של ספינה וכל כך למה בשביל קושט סלה בשביל שתתקשט מדת הדין בעולם שאם יאמר לך אדם למי שהוא רוצה הוא מעשיר למי שהוא רוצה הוא מעני למי שהוא רוצה הוא עושה מלך. אברהם כשרצה עשה אותו עשיר כשרצה עשה אותו מלך יכול אתה להשיבו יכול אתה לעשות מה שעשה אברהם. אברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו ואחר כל הצער הזה נאמר לו קח נא את בנך ולא עכב.

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעין מפני שאינו מספיק להקיש עליהן עד שהוא שוברן אלא מה הוא בודק קנקנים היפים שאפילו מקיש עליהן כמה פעמים אינו שוברן כך אין הקב"ה מנסה אלא הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן. הפשתני הזה בשעה שהוא יודע שפשתנו יפה כל זמן שהוא כותשה היא משובחת וכל זמן שהוא מקיש עליה היא משתמנת? כך אין הקב"ה מנסה אלא הצדיקים. משל לבעל הבית שהיו לו שתי פרות אחת כחה יפה ואת כחה רע על מי נותן את העול לא על אותה שכחה יפה כך אין הקב"ה מנסה אלא צדיקים. באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה לא תנסו את ה' אלהיכם והאלהים נסה את אברהם לרב שהיה מצוה את תלמידו אל תלזה ברבית והיה הוא מלזה בריבית א"ל ר' את אמרת לי אל תלזה בריבית והרי אתה מלזה א"ל אני אומר לך אל תלזה ברבית לישראל אבל אתה מלזה ברבית לעכו"ם שנאמר לנכרי תשיך כך אמרו ישראל להקב"ה כתבת בתורתך לא תקום ולא תטור ואתה נוקם ונוטר שנאמר נוקם ה' ובעל חמה א"ל הקב"ה אני כתבתי בתורתך לא תקום ולא תטור את בני עמך אבל נוקם ונוטר אני לאומות העולם שנאמר נקום נקמת בני ישראל.

אחר הדברים האלה הרהורי דברים היו שם מי הרהר אברהם הרהר אמר נולד יצחק בני שמחתי ושימחתי את הכל ולא הפרשתי להקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד א"ל הקב"ה על

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

מנת שאומר לך שתקריב את בנך ולא תעכב. על דעתיה דר' אליעזר דאמר וה' הוא ובית דינו והאלהים הוא ובית דינו אמרו מלאכי השרת אברהם שמח ושימח את הכל ולא הפריש להקב"ה לא פר אחד ולא איל אחד א"ל הקב"ה ע"מ שיאמר לו שיקריב את בנו ולא יעכב. אמרו א"ה אברהם זה שמח ושימח וכו'.

הלואי יגלה עלי הקב"ה ויאמר לי שאחתוך לי אחד מאברי ולא אעכב

דבר אחר אחר הדברים האלה יצחק וישמעאל היו מדיינין זה עם זה זה אומר אני גדול ממך שמלתי לח' ימים אמר ישמעאל אני חביב למה שהיה בידי למחות ולא מחיתי. באותה שעה אמר יצחק הלואי יגלה עלי הקב"ה ויאמר לי שאחתוך לי אחד מאברי ולא אעכב א"ל הקב"ה ע"מ שתקריב עצמך ולא תעכב:

אברהם אמר הנני הנני - זכה לכהונה זכה למלכות

והאלהים נסה את אברהם רבי יוסי הגלילי אומר גדלו כנס הזה של ספינה ר' עקיבא אומר ניסה אותו ודאי שלא יהיו האפיקורסים אומרים ערבבו ולא היה יודע מה לעשות שנאמר ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני. אמר ר' יהושע בן קרחה בשני מקומות דמה משה עצמו לאברהם א"ל הקב"ה אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד. אברהם אמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות זכה לכהונה זכה

וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר וַיֹּאמֶר מדרשי עקידת יצחק

למלכות. זכה לכהונה שנאמר נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם. זכה למלכות שנאמר נשיא אלהים אתה בתוכנו. משה אמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות א"ל אל תקרב הלום אין קרב אלא כהונה שנאמר והזר הקרב יומת ואין הלום אלא מלכות שנאמר כי הביאותני עד הלום.

מהו אחר הדברים

דבר אחר ויהי אחר הדברים האלה אחר למי אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אחר דברו של שטן דכתיב ויגדל הילד ויגמל אמר שטן לפני הקב"ה רבוננו של עולם זקן זה חננתו לק' שנה פרי בטן מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גוזל אחד להקריב לפניך א"ל כלום עשה אלא בשביל בנו אם אני אומר לו זבח את בנך לפני היה זובח מיד והאלהים נסה את אברהם אחר דבריו של ישמעאל וכו' כדלעיל.

דבר אחר למלך שהיה לו אוהב עני א"ל המלך עלי להעשירך ונתן לו ממון כדי לעשות בו פרקמטיא לימים נכנס לפלטין אמרו מפני מה זה נכנס אמר להם המלך מפני שהוא אוהבי נאמן א"ל א"כ אמור לו שיחזור ממונך מיד א"ל המלך החזר לי מה שנתתי לך ולא עכב ונתביישו בני הפלטין ונשבע המלך להוסיף לו עושר. אמר הקב"ה למלאכי השרת אלו שמעתי לכם כשאמרתם לי מה אנוש כי תזכרנו שמא היה אברהם שמהדרני בעולמי אמרה מדת הדין לפני הקב"ה כל הנסיונות שנסיתו בממונו נסנו בגופו א"ל יקריב לפניך בנו מיד א"ל קח נא את בנך:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

הנסיון העשירי ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם יצא ישמעאל מן המדבר לראות את אברהם אביו באותו הלילה נגלה עליו הקב"ה וא"ל קח נא את בנך: ע"כ ילקוט שמעוני.

מדרש שוחר טוב תהלים (פרק כו):

דוד המלך שהיה בו כל מדות הללו

בחנני ה' ונסני (תהלים כו ב). בחנני, כאברהם. שנאמר (בראשית כב, א) והאלהים נסה את אברהם. ועמד בנסיונו. נסני כיצחק. שנסיתו ועמד. צרפה כליותי. צרפני כיוסף. שצרפתו ומצאתו נאמן. כיון שניסה אותו, אמר, אין בי כח בבקשה ממך, (תהלים קמג, ב) אל תבא במשפט את עבדך. שנאמר (שם יז, ג) בחנת לבי צרפתני בל תמצא. אך על פי כן לא נשא לו הקדוש ברוך הוא פנים בדין, אלא נכתבה עליו. שכן הפסוק אומר, (מלכים-א טו, ה) אשר עשה דוד הישר בעיני ה' וגו' רק בדבר אוריה החתי. מכאן שלא ירד אדם לגדול הימנו, שלא יאמר אני ערב לבי. מה דוד שהיה בו כל מדות הללו, שנאמר, כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך. לא ישבתי עם מתי שוא. שנאתי קהל מרעים. ארחץ בנקיון כפי. אמר, אל תבוא במשפט. אחר, על אחת כמה וכמה. וכן שלמה אומר לפני הקדוש ברוך הוא, מלך שהוא שוכר פועלים, והן עושין מלאכתן יפה ונותן להם שכרן, מה שבח יש למלך. ואימתי הוא משובח, כשישכור פועלים רעים שאין עושין מלאכתן

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ונותן להן שכרן, וזו היא טובה גדולה. וכן הוא אומר, (מלכים-א ח, נז) יהי ה' אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו: ע"כ ילקוט.

תנא דבי אליהו רבה פ"ז:

ויהי אחר הדברים האלה

אם יעלהו מוטב הרי אתם יודעים שכוונתו היתה לטובה

(כב א) לכן ישמור אדם דברים בלבו שלא יעשה שותפות דברים עם העכו"ם ולא יכרות עמו ברית שכן מצינו באברהם אבינו שעשה שותפות עם אבימלך וסוף הדברים שכרת עמו ברית שנאמר (בראשית כא) ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית וכשכרת עמו ברית נתקבצו מלאכי השרת לפני הקב"ה ואמרו למה יכרות אברהם ברית עם עכו"ם אדם יחיד שבחרת משבעים אומות ולשונות אמר להם הקב"ה בן יחיד שנתתי לו למאה שנים אני אומר לו להעלותו עולה אם יעלהו מוטב הרי אתם יודעים שכוונתו היתה לטובה מפני דרך שלום ואם לאו יפה אתם אומרים שנאמר (שם כב) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם וגו'.

פרקי דרבי אליעזר (פרק לא):

מנסה בכל פעם ופעם לידע את לבו אם יכול לעמוד ולשמור המצות

הנסיון העשירי ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ר"ל היה מנסה בכל פעם ופעם לידע את לבו אם יכול

קַח-נָא אֶת-בְּנֶךָ אֶת-יְחִידְךָ אֲשֶׁר-
 אֲהַבְתָּ אֶת-יִצְחָק וְלָךְ-לָךְ אֶל-אֶרֶץ
 הַמִּזְרֵיחַ וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֹתֶנּוּ
 הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ: ג וַיִּשְׁלַח

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

לעמוד ולשמור המצות של תורה ואם לאו ועוד שנתנה התורה שישמור אברהם מצותיה שני' עקב אשר שמע אברהם בקולי, יצא ישמעאל מן המדבר לראות את אברהם אבינו ר' יהודה אומ' באותה הלילה נגלה הקדוש ברוך הוא עליו ואמ' לו אברהם קח נא את בנך ואברהם חס על יצחק אמ' לפניו רבון כל העולמים לאי זה בן אתה גוזר אלי לבן הערל או לבן המילה אמ' לו את יחידך אמ' לו זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו אמ' לו אשר אהבת אמ' לו שניהם אני אהב אמר לו את יצחק.

ב ❖ שכר על כל דבור ודבור

בראשית רבה לט (ט): אמר רבי לוי שתי פעמים כתיב לך לך ואין אנו יודעים אי זו חביבה אם השנייה אם הראשונה ממה דכתיב אל ארץ המזרח הוי השנייה חביבה מן הראשונה

☞ ☞ ☞ מדרשי עקידת יצחק ☞ ☞ ☞

אמר רבי יוחנן לך לך מארצך מאפרכי שלך וממולדתך זו שכונתך ומבית אביך זו בית אביך אל הארץ אשר אראך ולמה לא גלה לו כדי לחבבה בעיניו וליתן לו שכר על כל פסיעה ופסיעה הוא דעתיה דרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן (בראשית כב) ויאמר קח נא את בנך את יחידך א"ל זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו אמר לו אשר אהבת א"ל ואית תחומין במעיא א"ל את יצחק ולמה לא גלה לו כדי לחבבו בעיניו וליתן לו שכר על כל דבור ודבור דאמר רב הונא משם רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי משהה הקב"ה ומתלא עיניהם של צדיקים ואח"כ הוא מגלה להם טעמו של דבר כך אל הארץ אשר אראך על אחד ההרים אשר אומר אליך (יונה ג) וקרא אליה את הקריאה אשר אני דובר אליך (יחזקאל ג) קום צא אל הבקעה ושם אדבר אתך:

בראשית רבה נג (ד): לעולם ה' דברך נצב בשמים (תהלים קיט אות ל) הא בארץ לא אלא מה שאמרת לאברהם בשמים למועד אשוב אליך כעת חיה ר' נחמן דיפו משם ר' יעקב דקיסרין פתח (תהלים פ) אלהים צבאות שוב נא הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת שוב ועשה מה שאמרת לאברהם הבט נא השמימה וספור הכוכבים ופקוד גפן זאת וה' פקד את שרה ר' שמואל בר נחמן פתח (במדבר כג) לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם א"ר שמואל הפסוק הזה לא ראשו סופו ולא סופו ראשו לא איש אל ויכזב וגו' ההוא אמר ולא יעשה ודבר לא יקימנה אלא בשעה שהקב"ה גוזר להביא טובה לעולם לא איש אל ויכזב,

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ובשעה שהוא גוזר להביא רעה ההוא אמר ולא יעשה, בשעה שאמר לאברהם כי ביצחק יקרא לך זרע לא איש אל ויכזב ובשעה שאמר לו קח נא את בנך את יחידך ההוא אמר ולא יעשה בשעה שאמר הקב"ה למשה (שמות ג) פקוד פקדתי אתכם לא איש אל ויכזב בשעה שאמר לו הקב"ה (דברים ט) הרף ממני ואשמידם ההוא אמר ולא יעשה, בשעה שאמר הקב"ה לאברהם וגם את הגוי לא איש אל ויכזב ובשעה שאמר לו ועבדום וענו אותם ההוא אמר ולא יעשה, בשעה שאמר לו הקב"ה שוב אשוב אליך לא איש אל ויכזב אלא זה' פקד את שרה:

שמה פסלות היה בבני ולא נתקבל יצתה בת קול ואמרה לו אברהם אברהם לך אכול בשמחה לחמך

ר' עזריה בשם ר' יהודה בר סימון פתר קרייה באברהם אבינו כשאמר לו הקב"ה (בראשית כ"ב) קח נא את בנך את יחידך ביום הראשון לא ראה כלום, ולא בשני, ביום השלישי מה כתיב בו (שם) וירא את המקום מרחוק מה ראה ראה ענן קשור על ההר, אמר דומה שזה ההר שאמר לי הקב"ה להעלות את יצחק בני עליו, אמר לו יצחק בני רואה אתה מה שאני רואה אמר לו הן אמר לו מה אתה רואה אמר לו ענן קשור על ההר אמר לאליעזר ולישמעאל נעריי רואים אתם כלום אמרו לאו אמר הזאיל ואין אתם רואים כלום והחמור אינו רואה כלום, (שם) שבו לכם פה עם החמור עם דומין לחמור אז הוא נטל יצחק והעלהו הרים והורידו גבעות והעלהו לראש הר אחד גבוה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ותלול ובנה מזבח וסדר מערכה ועקדו עליו, ונטל המאכלת לשוחטו ואילולי שבא מלאך ואמר לו (שם) אל תשלח ידך אל הנער כבר שחטו, וכשבא אל אמו אמרה לו היכן היית בני אמר לה נטלני אבא והעלני הרים והורידני גבעות והעלני להר אחד ובנה מזבח וסדר מערכה ועקדני עליו ונטל מאכלת לשוחטני אלו לא בא מלאך אחד מן השמים ואמר לו אברהם אברהם אל תשלח ידך אל הנער כבר הייתי שחוט כיון ששמעה שרה אמו כך צווחה ולא הספיקה לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתה דכתיב (בראשית כ"ג) ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה מהיכן בא מהר המוריה בא, רבי יהודה בר' סימון אמר היה אברהם מהרהר בלבו ואומר תאמר שמא פסלות היה בבני ולא נתקבל יצתה בת קול ואמרה לו אברהם אברהם לך אכול בשמחה לחמך וגו' כי כבר רצה האלהים את מעשיך רצה האלהים את קרבנדך:

בראשית רבה פרשה נה ז

והעלהו שם לעולה ר' יודן בר סימון אמר אמר לפניו רבון העולמים יש קרבן בלא כהן א"ל הקב"ה כבר מניתך שתהא כהן הה"ד (תהלים קי) אתה כהן לעולם על אחד ההרים אשר אומר אליך א"ר הונא משום ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי הקב"ה מתהא ומתלה בעיניהם של צדיקים ואח"כ הוא מגלה להם טעמו של דבר, אל הארץ אשר אראך על אחד ההרים וגו' דכוותה (יזנה ג) וקרא אליה את הקריאה אשר וגו' דכוותה (יחזקאל ג) קום צא אל הבקעה ושם אדבר אתך:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ילקוט שמעוני דברים פרק לב רמז תתקמג

אפילו נפשו היה נותן לו

יצרנו כאישון עינו אפילו בקש המקום מאברהם אבינו גלגל עינו היה נותן לו, ולא גלגל עינו בלבד אלא אפילו נפשו היה נותן לו שחביבה לו מן הכל שנאמר קח נא את בנך את יחידך, והלא בידוע שהוא בנו יחידו, אלא זו הנפש שנקראת יחידה שנאמר (תהלים כב) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי.

ספרי ואתחנן פיסקא ז' ילקוט שמעוני דברים רמז תתלז

ובכל נפשך כיצחק שעקד עצמו על גבי המזבח

רבי מאיר אומר הרי הוא אומר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך אוהבהו בכל לבבך כאברהם אבינו כענין שנא' בראשית יח כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו לכך נאמר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך. ובכל נפשך כיצחק שעקד עצמו על גבי המזבח שנאמר וישלח אברהם את ידו וגו'.

פרקי דרבי אליעזר (פרק לא):

(כב ב) והעלהו שם לעולה אמ' לו רבון כל העולמים באי זה הר אמרת לי אמ' לו בכ"מ שתראה את כבודי עומד וממתין לך שם ואומ' זה הוא הר המוריה שנ' על אחד ההרים אשר אומר אליך השכים אברהם בבקר ולקח את ישמעאל ואת אליעזר ואת יצחק בנו עמו וחבש את החמור הוא שרכב עליו אברהם

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הוא החמור בן האתון שנבראת בין השמשות שנ' וישכם אברהם בבקר הוא החמור שרכב עליו משה בבאו למצרים שנ' ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור הוא החמור שעתיד בן דוד לרכוב עליו שנ' עני ורוכב על החמור בן שלשים ושבע שנה היה יצחק בלכתו אל הר המזריחה וישמעאל בן חמשים שנה נכנס תחרות בין אליעזר וישמעאל אמ' ישמעאל לאליעזר עכשו אברהם הקריב את יצחק בנו מוקדה על המזבח ואני בכורו יורש אברהם אמ' לו אליעזר כבר גרשך כאשה שהיא מגורשת מבעלה ושלחך למדבר אבל אני עבדו משרת אותו ביום ובלילה ואני הוא היורש את אברהם ורוח הקדש משיבה אותם ואומרת להם לא זה יורש ולא זה יורש.

בראשית רבה פרשה פז ה

(ה) וימאן ויאמר אל אשת אדוניו וגו' יהודה ב"ר אמר בדבר מצוה ממאנין בדבר עבירה אין ממאנין בדבר מצוה ממאנין מאן יבמי בדבר עבירה אין ממאנין וימאן ויאמר הן אדוני וגו' אמר לה למוד הוא הקב"ה להיות בוחר מאהובי בית אבא לעולה לאברהם (בראשית כב) קח נא את בנך אשמע לך ושמא אבחר לעולה ואפסל מן הקרבן.

שיר השירים רבה פרשה ד יב

שם הר המזריחה

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הר המוריה ר' הייא רבה ורבי ינאי חד אמר שממנו יוצא מרה לעולם וחרינא אמר שממנו יוצא מורא.

תנחומא לך לך פרק י

ביון שהרהרת אחר מעשי עולה אתה צריך

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם (בראשית טו א): ילמדנו רבינו העולה על מה היתה באה כך שנה רבי ישמעאל העולה באה על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, ורבי שמעון בן יוחאי אומר על הרהור הלב שנאמר (איוב א ה) ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשכים בבקר והעלה עולות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם ככה יעשה איוב כל הימים, אתה מוצא אברהם היה מהרהר אחר מדת הדין ומה היה אומר רבי לוי אמר כמדומה אני שקבלתי כל שכרי בעולם הזה עזרני הקב"ה באותם המלכים והצילני מן הכבשן כבר קבלתי שכרי ושוב אין לי שכר בעולם הבא, א"ל הקב"ה ביון שהרהרת אחר מעשי עולה אתה צריך לפיכך ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך (בראשית כב).

מדרש תנחומא פרשת וירא פרק כב

ויאמר קח נא את בנך אמר ליה אי זה בן אמר ליה את יחידך א"ל זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו א"ל אשר אהבת א"ל

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

שניהם אני אוהב א"ל את אשר אהבת הרבה א"ל וכי יש גבול במעים א"ל את יצחק.

ולך לך אל ארץ המוריה מהו לך לך נסיון אחרון כנסיון הראשון נסיון הראשון בלך לך מארצך וממולדתך ונסיון אחרון בלך לך אל ארץ המוריה מיד וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו כמה עבדים וכמה שפחות היו לו לאותו צדיק והוא בעצמו ויחבש את חמורו ללמדך זריזותו ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק ולמה ביום השלישי ולא ביום הראשון ולא ביום השני כדי שלא יהו אומה"ע אומרים הממו והלך ושחט את בנו וירא את המקום מרחוק אמר אברהם מה אעשה אם אגלה לשרה נשים דעתן קלה עליהן בדבר קטן כ"ש בדבר גדול כזה ואם לא אגלה לה ואגבנו ממנה בעת שלא תראה אותן תהרוג את עצמה מה עשה אמר לשרה תקני לנו מאכל ומשתה ונאכל ונשמח אמרה לו מה היום מיומים ומה טיבה של שמחה זו אמר להם זקנים כמותינו נולד להם בן בזקנותם כדי לאכול ולשתות ולשמח הלכה ותקנה המאכל כשהיו בתוך המאכל אמר לה את יודעת כשאני בן ג' שנים הכרתי את בוראי והנער הזה גדול ולא נחנך ויש מקום אחד רחוק ממנו מעט ששם מחנכין את הנערים אקחנו ואחנכנו שם אמרה לו לך לשלום מיד וישכם אברהם בבקר ולמה בבקר אמר שמא שרה תחזור בדבורה ולא תניחני אקום בהשכמה קודם שתקום היא למה בהשכמה שזריזין מקדימין למצות שנאמר (ויקרא כב) וביום

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק

השמיני ימול בשר ערלתו מלמד שכל היום כשר למילה אלא זריזים מקדימים למצות ויקח את שני נעריו עמו אמר עד שאקרבנו ישמרו הם את הכלים קדמו השטן בדרך ונדמה לו כדמות זקן א"ל לאן אתה הולך א"ל להתפלל א"ל ומי שהול

ויקרא רבה פרשה כ ב:

יצתה בת קול ואזמרת לו לאברהם - לך אכול בשמחה לחמך.

דבר אחר אחרי מות .. א"ר לוי בשם ר' חמא בר חנינא י"ג חופות קשר לו הקדוש ברוך הוא בגן עדן שנא' (יחזקאל כח) בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה מסוכתך אודם פטדה ויהלום תרשיש שוהם וישפה ספיר נופך וברקת וזהב מלאכת תפוך ונקביך בך ביום הבראך כוננו ר' שמעון ב"ל אמר חד עשר ורבנן אמרי עשר ולא פליגי מאן דעבד להן תלת עשר עביד כל אבן יקרה מסוכתך תלת מאן דעבד להון חד סר עבד להו חדא מאן דעבד להון עשרה לא עבד חד מנהון, ואחר כל השבח הזה (בראשית ג) כי עפר אתה ואל עפר תשוב, אברהם לא שמח בעולמי ואתם מבקשים לשמוח, נולד לו בן למאה שנה ובסוף א"ל הקדוש ברוך הוא קח נא את בנך והלך אברהם מהלך ג' ימים לאחר ג' ימים ראה ענן קשור על גב ההר א"ל בני רואה אתה מה שאני רואה אמר ליה הן מה אתה רואה אמר ליה ענן קשור על גב ההר אני רואה אמר לישמעאל ולאליעזר רואים אתם כלום אמרו ליה לאו א"ל הואיל ואינכם רואים כלום וחמור זה אינו רואה שבו לכם פה עם החמור עם הדומים לחמור נטל את יצחק בנו והעלהו הרים

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

והורידו גבעות העלהו על אחד מן ההרים ובנה מזבח וסדר עצים וערך מערכה ונטל את הסכין לשוחטו ואלולי שקראו מלאך מן השמים כבר היה נשחט תדע שכן שחזר יצחק אצל אמו ואמרה לו אך היית ברי א"ל נטלני אבי והעלני הרים והורידני גבעות וכו' אמרה וזי על ברי דריותא אלולי המלאך כבר היית שחוט א"ל אין באותה שעה צווחה ששה קולות כנגד ששה תקיעות אמרו לא הספיקה את הדבר עד שמתה הה"ד (בראשית כג) ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה ומהיכן בא ר' יהודה ב"ר סימן אמר מהר המוריה בא והיה אברהם מהרהר בלבו ואומר שמא ח"ו נמצא בו פסול ולא נתקבל קרבנו יצתה בת קול ואומרת לו (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך.

מדרש תהלים שוחר טוב פרק יח:

מיד התפלל דוד שיאמרו מגן דוד בברכת ההפטרה

דבר אחר האל תמים דרכו. זה אברהם, שנאמר (בראשית יז, א) התהלך לפניי והיה תמים. אמרת ה' צרופה. שצרפו הקב"ה בעשר נסיונות. ואלו הן - כשירד לתוך כבשן האש, שנאמר (שם טו, ז) אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים. שנים, כשאמר לו לך לך. ושנים בשרה. בהגר, (שם טז, ב) בא נא אל שפחתי. ובישמעאל, (שם כא, י) גרש האמה הזאת. ובמלכים, (שם יד, יד) וירק את חניכיו. ובמילה, שאמר לו הקב"ה (שם יז, א) התהלך לפניי והיה תמים. ובין הבתרים, כשראה המלכיות משעבדות לבניו. וביצחק, (שם כב, ב) קח נא את בנך את יחידך. הוי, אמרת

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ה' צרופה מגן הוא. אומות העכו"ם אומרים, למה הקב"ה מחבב לאברהם, הצילו מכבשן האש ומן תשעה מלכים ואוכלוסין, ומכל הצרות שעברו עליו. אמר להן הקב"ה, הריני אומר לו שיקריב את בנו והוא שומע לי, וחוסה בי, לפיכך אני מגיננו. הוי, מגן הוא לכל החוסים בו. ולמחר מברכין בניו בתפלה, ברוך מגן אברהם. מגני וקרן ישעי משגבי. אמר דוד לפני הקב"ה, מפני מה אומרים מגן אברהם ולא מגן דוד. אמר לו, בחנתיו בעשרה נסיונות. אמר לפניו, (תהלים כו, ב) בחנני ה' ונסני. כיון שנסה אותו בבת שבע ולא עמד בו, מיד התפלל דוד שיאמרו מגן דוד בברכת ההפטרה. כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד, ברוך אתה ה' מגן דוד. הדא הוא דכתיב ותתן לי מגן ישעך:

מדרש תהלים (שוחזר טוב) פרק כד:

מי יקום - זה אברהם

דבר אחר מי יעלה בהר ה'. זה אברהם אבינו, שכתוב בו, (בראשית כב, ב) לך לך אל ארץ המזריחה. ומי יקום. זה אברהם, שנאמר (שם, ג) וישכם אברהם בבקר. נקי כפים. זה אברהם, (שם יד, כג) אם מחוט ועד שרוך נעל. ובר לבב. זה אברהם, (נחמיה ט, ח) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. ואומר, (בראשית טו, ז) והאמין בה'. אשר לא נשא לשוא נפשי. בפניו של נמרוד. ולא נשבע למרמה, (שם יד, כב) הרימותי ידי אל ה'. ישא ברכה מאת ה', (שם כד, א) וזה' ברוך את אברהם בכל:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז צו:

משל למה הדבר דומה

ויאמר קח נא איך נא אלא לשון בקשה את בנך א"ל איזה בן א"ל יחידך א"ל זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו א"ל אשר אהבת וכו' (בדלעיל ברמז ס"ב). ולך לך אל ארץ המזרח רבי חייא רבה ורבי ינאי חד אמר למקום שההוראה יוצאה לעולם וחד אמר למקום שהיראה יוצאה. דכוותה ארון חד אמר מקום שאורה יוצאה לעולם וחד אמר מקום שהיראה יוצאה לעולם. ודכוותה דביר חד אמר למקום שהדיבור יוצא לעולם וחד אמר מקום שהדברות יוצאות לעולם. ר' יהושע בן לוי אמר שמשם מורה כחץ לאומות העולם ומורידן לגיהנם. ר' [שמעון] בן יוחאי אומר למקום שהוא יראוי כנגד בית המקדש של מעלה. ר' יודן אומר למקום שאני בוראה לך. ר' פנחס אמר מאתר מרוזתא דעלמא. רבנן אמרין למקום שהקטרת קרבה בד"א אלך לי אל הר המזר. והעלהו שם לעולה אמר לפני הקב"ה וכי יש קרבן בלא כהן א"ל הקב"ה כבר מניתיך שתהא כהן הה"ד נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם. אל הארץ אשר אראך וכו' (כדכתוב ברמז ס"ג). משל למה הדבר דומה למלך שאמר לאוהבו מתאווה אני לראות על שלחני תינוק קטן מיד הלך אוהבו והביא את בנו והעמידו על השלחן לפני המלך והלך והביא את החרב לשחטו וצווח המלך עליו מה אתה עושה, א"ל והלא אמרת לי מתאווה אני לראותו א"ל שמא מת. כך אמר הקב"ה לאברהם קח נא את בנך וישלח

✋ ✋ ✋ מדרשי עקידת יצחק ✋ ✋ ✋

אברהם את ידו וגו' א"ל אל תשלח ידך אל הנער. א"ל והלא אתה אמרת לי קח נא את בנך א"ל שמא אמרתי לך לשחטו הוי לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה:

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז צו:

בבקשה ממך עמוד לי בנסיון זה כדי שלא יאמרו הראשונים אין בהם ממש

ויאמר קח נא את בנך אין נא אלא לשון בקשה משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעמדו עליו מלחמות הרבה והיה לו גבור אחד שהיה מנצח את כולם. לימים עמדה עליו מלחמה חזקה א"ל בבקשה ממך עמוד לי במלחמה זו כדי שלא יאמרו הראשונים לא היה בהן ממש. כך א"ל הקב"ה לאברהם הרבה נסיונות נסיתך ועמדת בכולן בבקשה ממך עמוד לי בנסיון זה כדי שלא יאמרו הראשונים אין בהם ממש.

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז צו:

שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ולא יצחק לעולה

קח נא את בנך שני בנים יש לי וכו' קדמו שטן לדרך א"ל זקן להיכן אתה הולך לא לשחוט את בנך. מיד פתח הנסה דבר אליך תלאה הנה יסרת רבים וגו' כושל יקימון מליך וגו' כי עתה תבוא אליך ותלא וגו'. א"ל אני בתומי אלך א"ל הלא יראתך כסלתך א"ל זכר נא מי הוא נקי אבד כיון דחזא דלא קא שמע ליה א"ל ואלי דבר יגונב כך שמעתי מאחורי

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הפרגוד השה לעולה ולא יצחק לעולה. א"ל כך עונשו של בדאי שאפילו אומר אמת אין שומעין לו:

ילקוט ראובני [אות קסו]:

ויאמר קח נא את בנך וגו' והעלהו לעול'. בשעה שאמר הקב"ה לאברהם קח נא את בנך השכים אברהם בזריזות והוליכו והעלהו על הר המוריה וכו', אמר אברהם רבש"ע לחנם אמרת קח נא וגו', א"ל לאו להודיעך בעולם שנאמר כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו': רבה פ' שלח לך:

ילקוט ראובני [אות קסז]:

הר המוריה הר שיצא ממנו הוראה לישראל וכו', ירושלם ע"ש אברהם שקראו הר ה' ירא"ה, וע"ש מלכי צדק מלך של"ם, לכך אין אנו כותבים יו"ד לירושלם בין למ"ד למ"ם ע"ש שלם, וההר נקרא מוריה ע"ש שממנו יצאה מורא לעובדי גלולים במתן תורה הה"ד ארץ יראה ושקטה, א"נ י"ל דלירושלם. קרא מוריה ע"ש שיש מורא לעובדי גלולים: תוספות תענית דף ה' ע"א:

ילקוט ראובני [אות קסח]:

הר המוריה ר' ינאי אומר ע"ש נורא אלהים ממקדשך ור' חייא הגדול אומר ע"ש כי מציון תצא תורה, ר"ש אומר שמתוכה עתיד הקב"ה להורות על הרשעים שירדו לגיהנם, ריב"ל אומר מקום שהצדיקים מורים מתוכה וגוזרים על הב"ה והוא עושה, ר' יהודא בן פדא אומר מוריה לארץ שאני

אֲבָרָהֶם בְּבִקְרֹ וַיִּחַבֵּשׁ אֶת-תְּמָרוֹ
 וַיִּקָּח אֶת-שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֵת
 יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֵצִי עֲלָה וַיִּקְּם
 וַיִּלֶךְ אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר-לוֹ
 הָאֱלֹהִים: ד בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

מראה אותך, ד"א מוריה תמורה דאברהם נתחלף בשם בן נח שנא' לא יחליפנו ולא ימירנו, ר' פנחס אומר ארץ שמירתו של עולם שנא' והיה עיני ולבי שם כל הימים, רשב"ג אומר ארץ שהיא מקושטת נגד מזבח של מעלה שנא' או ירה ירה, ד"א ע"ש שקטורת הרבה בתוכה שנא' אלך לי אל הר המור: פסיקתא ע"ש ילקוט שיר השירים עוד על קח נא:

ילקוט שמעוני [אות קסט]:

יש אחד זה אברהם, גם בן ואח אין לו בשעה שאמרת קח נא את בנך את יחידך הרי שאין לו בן, ואח אין לו בשעה שאמרת לך לך מארצך: מ' קהלת הביאו בעל צרור המור:

ג. בראשית רבה פרשה נה ח:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את המזוזה אר"ש בן יוחאי אהבה מקלקלת את השורה ושנאה מקלקלת את השורה אהבה מקלקלת את השורה דכתיב וישכם אברהם בבוקר וגו' ולא היה לו כמה עבדים אלא אהבה מקלקלת את השורה ושנאה מקלקלת את השורה שנא' (במדבר כב) ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו ולא היה לו כמה עבדים אלא שנאה מקלקלת את השורה אהבה מקלקלת את השורה שנאמר (בראשית מז) ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו וכי לא היה ליוסף כמה עבדים אלא אהבה מקלקלת את השורה שנאה מקלקלת את השורה דכתיב (שמות יד) ויאסור את רכבו ולא היה לו כמה עבדים אלא שנאה מקלקלת השורה. אר"ש בן יוחאי תבוא חבשה ותעמוד על חבשה תבוא חבשה שחבש אברהם אבינו לילך ולעשות רצונו של מקום של מי שאמר והיה העולם שנאמר וישלח אברהם את ידו וגו' ותעמוד על חבשה שחבש בלעם לילך ולקלל את ישראל תובא אסרה שאסר יוסף לקראת אביו ותעמוד על אסרה של פרעה שהיה הולך לרדוף את ישראל תני רבי ישמעאל תבא חרב יד שעשה אברהם אבינו שנאמר וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו ותעמוד על חרב יד שאמר פרעה (שם טז) אריק חרבי.

בראשית רבה פרשה נה ח:

ויקח את שני נעריו אתו א"ר אבהו שני בני אדם נהגו בדרך ארץ אברהם ושאל אברהם שנאמר ויקח את שני נעריו

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

שאוּל (ש"א כ"ה) וילך הוא ושני אנשים עמו ויבקע עצי עולה ר' חייא בר יוסי בשם ר' מיאשא ותני לה בשם ר' בניה בשכר ב' בקיעות שבקע אברהם אבינו עצי עולה זכה להבקע הים לפני בני ישראל שנא' ויבקע עצי עולה ונאמר להלך (שם יד) ויבקעו המים אמר ר' לוי דייך עד כה אלא אברהם לפי כחו והקב"ה לפי כחו ויקם וילך אל המקום ניתן לו שכר קימה ושכר הליכה:

ויקרא רבה פרשה כו ז:

למדתך תורה דרך ארץ שלא יהא אדם יוצא לדרך בפחות משנים

וילך הוא ושני אנשים עמו זה אבנר ועמשא א"ר איבו למדתך תורה דרך ארץ שלא יהא אדם יוצא לדרך בפחות משנים שאם יצא סופו נעשה עבד לעבדו דא"ר איבו שני בני אדם נהגו בדרך ארץ אברהם ושאוּל באברהם מהו אומר (בראשית יט) וישכם אברהם בבקר ויקח את שני נעריו עמו ומי היו ישמעאל ואליעזר בשאוּל מהו אומר וילך הוא ושני אנשים עמו ומי היו אבנר ועמשא.

מדרש תהלים (שוהר טוב) פרק קיב

חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזוכה למול את בנו כאבינו אברהם

הללויה אשרי איש ירא את ה' (תהלים קי"ב). זה שאמר הכתוב (משלי לא, ט) שקר החן והבל היופי. אין מתבקש לפני הקב"ה לא

יָדָו יָדָו יָדָו מדרשי עקידת יצחק יָדָו יָדָו יָדָו

יופי ולא עושר. ומהו מתבקש, יראת חטא, שנאמר (שם) אשה יראת ה' היא תתהלל. כמה עשה אברהם לפני הקב"ה ולא נתהלל אלא שהיה ירא לפניו, שנאמר (בראשית כב, יב) כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה. וכן הוא אומר, (ירמיה ט, כב) אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל וגו'. (שם, כג) כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי. ואין זאת אלא תורה, שנאמר (דברים ד, מד) וזאת התורה. ואברהם עשה את התורה מאל"ף ועד תי"ו, שנאמר (בראשית כו, ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי. לפיכך נאמר עליו המזמור של מעלה באל"ף בי"ת, עם המזמור של אשתו מא' ועד ת'. אשה יראת ה' היא תתהלל. ושניהם עשו את התורה מא' עד ת'. אשרי איש ירא את ה', ולמה אשריו, שלא עשה את המצוות באנגריא אלא בשמחה. במצותיו חפץ מאד. אמר לו הקב"ה, (שם יב, א) לך לך מארצך. לא עשה באנגריא אלא מיד, (שם, ה) ויקח אברם את שרי אשתו. אמר לו הקב"ה, (שם יז, יג) המול ימול. לא עכב אלא מיד, (שם, כו) בעצם היום הזה נימול אברהם. אמר לו הקב"ה, (שם כב, ב) קח נא את בנך. לא עשה באנגריא אלא מיד, (שם, ג) וישכם אברהם בבקר. חפץ לעשות מצוה. וכשנולד יצחק בן שמונה ימים הגישו למילה, שנאמר (שם כא, ד) וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. והגישו למנחה על גבי המזבח ועשה שמחה ומשתה. ומכאן אמרו חכמים, חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזוכה למול את בנו כאבינו אברהם, שנאמר (שם, ה) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק. הוי במצותיו חפץ מאוד:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

בראשית רבה נט ה

במקום קדשו זה אברהם - וישכם אברהם בבוקר אל המקום

וה' ברך את אברהם בכל מי יעלה בהר ה' (תהלים כד) זה אברהם, עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ומי יקום במקום קדשו זה אברהם על שם שנאמר וישכם אברהם בבוקר אל המקום, נקי כפים ובר לבב אם מחוט ועד שרוך נעל, ובר לבב חלילה לך מעשות כדבר הזה אשר לא נשא לשוא נפשו זה נפשו של נמרוד ולא נשבע למרמה הרימותי ידי אל ה' אל עליון ישא ברכה מאת ה' וצדקה ואברהם זקן וה' ברך את אברהם אברהם היה מברך את הכל שנאמר ונברכו בך מי ברך את אברהם הקב"ה מברכו וה' ברך את אברהם בכל.

מדרש תנחומא וירא (פרק כב):

ויחבש את המורו:

מעשה ניסיון העקידה באורך:

אמר לשרה תקנו לנו מאכל ומשתה ונאכל ונשמח

ויחבש את המורו כמה עבדים וכמה שפחות היו לו לאותו צדיק והוא בעצמו ויחבש את המורו ללמדך זריזותו ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק ולמה ביום השלישי ולא ביום הראשון ולא ביום השני כדי שלא יהו אומה"ע אומרים הממו והלך ושחט את בנו וירא את המקום מרחוק אמר אברהם מה אעשה אם אגלה לשרה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

נשים דעתן קלה עליהן בדבר קטן כ"ש בדבר גדול כזה ואם לא אגלה לה ואגבנו ממנה בעת שלא תראה אותו תהרוג את עצמה מה עשה אמר לשרה תקנו לנו מאכל ומשתה ונאכל ונשמח אמרה לו מה היום מיומים ומה טיבה של שמחה זו אמר להם זקנים כמותינו נולד להם בן בזקנותם כדי לאכול ולשתות ולשמח הלכה ותקנה המאכל כשהיו בתוך המאכל אמר לה את יודעת כשאני בן ג' שנים הכרתי את בוראי והנער הזה גדול ולא נחנך ויש מקום אחד רחוק ממנו מעט ששם מחנכין את הנערים אקחנו ואחנכנו שם אמרה לו לך לשלום מיד וישכם אברהם בבקר ולמה בבקר אמר שמא שרה תחזור בדבורה ולא תניחני אקום בהשכמה קודם שתקום היא למה בהשכמה שזריזין מקדימין למצות שנאמר (ויקרא כב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו מלמד שכל היום כשר למילה אלא זריזים מקדימים למצות ויקח את שני נעריו עמו אמר עד שאקרבנו ישמרו הם את הכלים קדמו השטן בדרך ונדמה לו כדמות זקן א"ל לאן אתה הולך א"ל להתפלל א"ל ומי שהולך להתפלל למה אש ומאכלת בידו ועצים על כתפו א"ל שמא נשהא יום או יומים ונשחט ונאפה ונאכל א"ל זקן לא שם הייתי כשאמר לך הקב"ה קח את בנך וזקן כמותך ילך ויאבד בן שנתן לו למאה שנה לא שמעת המשל מה שהיה בידו אבדו ומבקש מאחרים וא"ת יהיה לך בן אחר תשמע מן המשטין ותאבד נשמה שתחייב עליה בדין א"ל לא משטין היה אלא הקב"ה יתברך היה לא אשמע ממך הלך מעליו ונדמה לבחור ועמד על ימינו של יצחק א"ל לאן אתה

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הולך א"ל ללמוד תורה א"ל בחייך או במיתתך א"ל וכי יש אדם שילמוד אחר מיתה א"ל עלוב בר עלובה כמה תעניות נתענית אמך עד שלא נולדת והזקן הוא השתטה והוא הולך לשחטך אמר אעפ"כ לא אעבור על דעת יוצרי ועל צווי אבי חזר ואמר לאביו אבי ראה מה אומר לי זה א"ל אל תשגיח עליו שאינו בא אלא ליעף לנו מיד ויאמר יצחק וגו' ביום השלישי וכי מאחר שהדרך קרובה למה נתעכב שלשת ימים כיון שראה שלא קבלו ממנו הלך ונעשה לפניהם נהר גדול מיד ירד אברהם לתוך המים והגיעו עד ברכיו אמר לנעריו בואו אחרי ירדו אחריו כיון שהגיע עד חצי הנהר הגיע המים עד צוארו באותה שעה תלה אברהם עיניו לשמים אמר לפניו רבש"ע בחרתני הודרתני ונגלית לי ואמרת לי אני יחיד ואתה יחיד על ידך יודע שמי בעולמי והעלה יצחק בנך לפני לעולה ולא עכבתי והריני עוסק בצוויך ועכשיו באו מים עד נפש אם אני או יצחק בני טובע מי יקיים מאמרך על מי יתייחד שמך א"ל הקב"ה חייך שעל ידך יתייחד שמי בעולם מיד גער הקב"ה את המעין ויבש הנהר ועמדו ביבשה מה עשה השטן אמר לאברהם ואלי דבר יגונב וגו' (איוב ד) כך שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ואין יצחק לעולה אמר ליה כך ענשו של בדאי שאפילו אומר אמת אין שומעין לו מיד וירא את המקום מרחוק והיאך נראה מרחוק מלמד שמתחלה היה מקום עמוק כיון שאמר הקב"ה לשרות שכינתו עליו ולעשות מקדש אמר אין דרך מלך לשכון בעמק אלא במקום גבוה ומעלה ומיופה ונראה לכל מיד רמז

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק

הקב"ה יתברך לסביבות העמק שיתקבצו ההרים למקום אחד לעשות מקום השכינה לפיכך נקרא הר המזבחה שמיראתו של הקב"ה יתברך נעשה הר:

פרקי דרבי אליעזר (פרק לא):

ביום השלישי הגיעו לצופים וכיון שהגיעו לצופים ראה כבוד השכינה עומד על גבי ההר שנ' ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום ומה ראה עמוד של אש עומד מן הארץ ועד השמים והבין אברהם שנתרצה הנער לעולה תמימה אמ' לישמעאל ולאליעזר רואים אתם מאומה באחד מן ההרים הללו אמרו לו לאו וחשב אותם כחמור אמ' הואיל ואין אתם רואים מאומה שבו לכם פה עם החמור עם הדומים לחמור נטל את העצים ונתן על גבי המזב"ח יצחק בנו ולקח את האש ואת המאכלת בידו והיו מהלכין שניהם יחדו אמ' יצחק לאביו אבא הרי האש והעצים היכן הוא הכבש לעולה אמ' לו בני אתה הוא הכבש לעולה שנ' ויאמר אברהם אלהים יראה לו השם.

ר' שמעון אומ' באצבע הראה הב"ה לאברהם אבינו המזבח ואמ' לו זה הוא המזבח והוא היה המזבח שהקריבו קין והבל והוא המזבח שהקריבו נח ובניו שנ' ויבן שם אברהם מזבח אין כתיב כאן אלא ויבן שם אברהם את המזבח הוא המזבח שהקריבו בו הראשונים אמ' יצחק לאביו אבא קשור לי שתי ידי ושתי רגלי שלא אותך? כגון הדבור היוצא מן הפה על שום אונס מיתה ונמצאתי מחלל כבוד אב וקשר שתי ידי

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ושתי רגליו ועקדו על גבי המזבח ואמץ את שתי זרועותיו ואת שתי ארכובותיו עליו וערך את האש ואת העצים ושלח ידו ולקח את המאכלת וככהן גדול הגיש את מנחתו ואת נסכו והב"ה יושב ורואה האב מעקיד בכל לב והבן נעקד בכל לבו ומלאכי השרת צועקים ובוכים שנ' הן אראלם צעקו חוצה ואמרו מלאכי השרת לפני הב"ה רבון כל העולמים נקראת רחום וחנון מי שרחמיו על מעשיו רחם על יצחק שהוא אדם ובן אדם ונעקד לפניך כבהמה אדם ובהמה תושיע ה' שנ' צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה'.

ילקוט שמעוני פרק כב רמז צח:

ויבקע עצי עולה בשבר שני בקיעות שבקע אברהם עצי עולה זכה שיבקע הים לפני בניו נאמר כאן ויבקע עצי עולה ונאמר להלן ויבקעו המים. אמר ר' לוי ד"ך עד כה אלא אברהם לפי כחו והקב"ה לפי כחו. ויקם וילך אל המקום נתן לו שכר קימה ושכר הליכה אמר לפניו לאיזה הר א"ל בכל מקום שתראה כבודי עומד ואמתין לך:

השכים בבקר ולקח ישמעאל ואליעזר ויצחק בנו עמו וחיבש את החמור. הוא בן האתון שנברא בין השמשות. הוא החמור שרכב עליו משה שנאמר ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור. הוא החמור שעתידי בן דוד לרכוב עליו שנאמר עני ורוכב על חמור.

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ילקוט שמעוני פרק כב רמז צח:

בן ל"ז שנה היה יצחק בלכתו להר המזריה וישמעאל בן נ' שנה נכנס תחרות בין ישמעאל לאליעזר אמר ישמעאל עכשיו מקריב אברהם את יצחק בנו לעולה מוקדת ואני בנו בכורו ואני הוא היורש את אברהם א"ל אליעזר כבר גרשך כאשה המתגרשת מבעלה ושלחך למדבר אבל אני עבדו משרת אותו ביום ובלילה ואני היורש ורוח הקדש משיבה אותן לא זה יורש ולא זה יורש. באותה שעה הרהר בלבו אברהם אם אני מודיע לשרה נשים דעתן קלה ואם לא אודיעה ואגנבנו כיון שאינה רואה אותו תחנק את עצמה אמר לה תקני לנו מאכל ומשתה ונשמח היום אמרה ליה מה טעם של שמחה זו א"ל זקנים שבדמותנו נולד להן בן דין הוא שנשמח. בתוך השמחה א"ל את יודעת כשהייתי בן ג' שנים הכרתי את בוראי והנער גדול ולא נתחנך ויש מקום ששם מהנכין התינוקות אזליכנו לשם א"ל קחנו לשלום והשכים בבקר אמר עד שהיא ישנה אצא ולא תחזור בה ועוד שלא יראו אותנו בני אדם. בא שטן ועמד לפניו ונדמה לו לזקן א"ל להיכן אתה הולך א"ל להתפלל א"ל והעצים והאש ומאכלת למה א"ל שמא אשהה יום ויומים לאפות ולאכול א"ל אדם שכמותך יאבד בנו שניתן לו בזקנתו ותאבד נשמה ותתחייב בדין א"ל הקב"ה אמר לי בא ועמד אצל יצחק נדמה לו כנער א"ל להיכן אתה הולך א"ל ללמוד מוסר ובינה א"ל בחיך או לאחר מיתתך לשחטך הוא הולך א"ל אע"פ כן. בא אצל

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

שרה א"ל בעלך היכן הוא א"ל במלאכתו. ובנך היכן הוא א"ל עמו א"ל לא כך היית אומרת שאינך עוזבת אותו שיצא מפתח החיצונה א"ל לא למלאכה הלכו אלא להתפלל א"ל לא תראי אותו אמרה הקב"ה יעשה רצונו מבני:

שמות רבה פרשה כא ח:

ר' בניא אומר בזכות אברהם אני בוקע להם את הים בעבור מה שעשה שנאמר (שם כב) ויבקע עצי עולה ואומר ויבקעו המים.

ילקוט שמעוני פרק יד רמז רלג: / מכילתא פר' בשלח פרשה ג

בזכות מצות שעשה אביהם אברהם - קרע להם הים

רבי בנאה אומר בזכות מצות שעשה אביהם אברהם אני קורע להם את הים שנאמר ויבקע עצי עולה וכאן נאמר ויבקעו המים.

מכילתא בשלח פרשה ה:

תפלות הצדיקים נשמעים בבקר

ויהי באשמורת הבקר. אתה מוצא שתפלות הצדיקים נשמעים בבקר בקרו של אברהם מנין שנאמר (בראשית כ"ב) וישכם אברהם בבקר וגו'. בקרו של יצחק מנין שנאמר (שם) וילכו שניהם יחדו ושניהם השכימו בבקר. בקרו של יעקב מנין שנאמר (שם כ"ח) וישכם יעקב בבקר.

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ילקוט ראובני

ילקוט ראובני [אות קעג]:

בזכות וישכם אברהם בבוקר ניצולו ישראל בים, וזהו וישב
הים לפנות בוקר לאיתנו לאיתנו זה אברהם איתן האזרחי:

זוהר שמות עמוד ש"א:

ילקוט ראובני [אות קעד]:

יש קליפה הנקראת תול"ע הטמא וכל בוקר מתעוררת לכלות
העולם ח"ו, והקב"ה מגלה אור החס"ד כמו שכתוב וישכם
אברהם בבוקר, וזהו נעשה ע"י עולת התמיד עול"ת הוא
מכניע תול"ע והוא סוד של שם אבגית"ץ בגי' תול"ע כי הוא
החסד המאיר בכל בוקר: כוונת אר"י בפ' תמיד:

ילקוט ראובני [אות קעה]:

לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב, מדקדק ר"ת
שמקדים כניסה ליציאה בנכנס לעיר אחרת מיירי, מדיליף
בריש פסחים דמצפרא סגי לזריזות מצוה דכתיב וישכם
אברהם בבוקר, ודילמא משום דכי טוב הוא שלא להשכים
אלא וודאי מביתו לא שייך לומר שיצא בכי טוב נכנ', ואע"ג
דהכא מייתי קרא ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר,
משמע דבביתו נמי מיירי, וי"ל דההוא סכנתא חשיב כמו
לעיר אחרת, ובפ"ק דתענית מייתי קרא דהבוקר אור וגו',
ור"י אמר דאין לדקדק בזה דאורחא דתלמודא הכי הוא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

בבמה מדליקין בין השמשות כהרף עין זה נכנס וזה יוצא, ובפ' עושין פסין נמי אמרינן מטפס ועולה מטפס ויורד, והמילף מוישכם אברהם בבוקר שפיר יליף דמשום כי טוב היה לו לאחר כיון דהלך לדבר מצוה ושלוחי מצוה אינן נזקין: תוספות ב"ק:

ילקוט ראובני [אות קעו]:

ר' ברכיה אומר בזכות אברהם אני בוקע להם הים ויבקע עצי עולה ויבקע המים: רבה פ' בשלה:

ילקוט ראובני [אות קעז]:

באברהם כתיב ויחבוש את חמורו בנינוה אתמר עני ורוכב על החמור: זוהר פנחס:

ילקוט ראובני [אות קעה]:

הבוקר אור והאנשים שולחו בההוא שעתא קיימא עלייהו דינא לאתפרע מנהון אלא וישכם אברהם בבקר ויחבוש את חמורו זכותא דא קיימא להון: זוהר מקץ ע' תמ"ט:

ילקוט ראובני [אות קעט]:

ויאמר אברם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור, אבל לא לעה"ב עם החמור, כתב בפ"י וכן גבי אברהם שאמר ונשובה אליכם רמז לעה"ב, כי יצחק יתקיים לתחיית המתים אליעזר נכנס חי לג"ע וישמעאל עשה תשובה, נמצא שכולם למקום

אֲבָרְהֶם אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-הַמָּקוֹם מֵרְחֹק: ה וַיֹּאמֶר אֲבָרְהֶם אֶל-נַעֲרָיו

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

אחד יחד משא"כ פה עם החמור, אתה דומה עכשיו לחמור ולא לעתיד אתה חמור שיעשה תשובה: עשרה מאמרות:

ד ❖ בראשית רבה פרשה נו א:

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו כתיב (הושע ו) יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו ביום השלישי של שבטים כתיב (בראשית מב) ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי ביום השלישי של מרגלים שנאמר (יהושע ב) ונחבתם שמה שלשת ימים ביום השלישי של מתן תורה שנאמר (שמות יט) ויהי ביום השלישי ביום השלישי של יונה דכתיב (יונה ב) ויהי יונה במעי הדגה שלשה ימים ושלשה לילות ביום השלישי של עולי גולה דכתיב (עזרא ח) ונשב שם ימים שלשה ביום השלישי של תחיית המתים דכתיב יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ביום הג' של אסתר (אסתר ה) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות לבשה מלכות בית אביה באיזה זכות רבנן ורבי לוי רבנן אמרי בזכות יום השלישי של מתן תורה שנאמר ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ור' לוי אמר בזכות של יום שלישי של אברהם אבינו שנאמר ביום השלישי וירא

✋ ✋ ✋ מדרשי עקידת יצחק ✋ ✋ ✋

את המקום מרחוק מה ראה ראה ענן קשור בהר אמר דומה
שאותו מקום שאמר לי הקב"ה להקריב את בני שם:

בראשית רבה פרשה נו ב:

אמר ליצחק בני רואה את מה שאני רואה א"ל הין אמר לשני
נעריו רואים אתם מה שאני רואה אמרו לו לאו אמר הואיל
וחמור אינו רואה ואתם אין אתם רואים שבו לכם פה עם
החמור ומניין שהעבדים דומין לבהמה מהכא שבו לכם פה
עם החמור עם החמור רבנן מייתי ליה מהכא ממתן תורה
שנאמר (שמות כ) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וגו'
אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ובהמתך א"ר יצחק עתיד
המקום לירחק מבעליו ולעולם תלמוד לומר (תהלים קלב) זאת
מנוחתי עד עד פה אשב לכשיבא אותו שכתוב בו (זכריה ט) עני
ורוכב על חמור ואני והנער נלכה עד כה א"ר יהושע בן לוי
נלך ונראה מה יהיה בסופו של כה ונשתחזה ונשובה אליכם
בשרו שהוא חוזר מהר המזריה בשלום א"ר יצחק הכל בזכות
השתחוויה ואברהם לא חזר מהר המזריה בשלום אלא בזכות
השתחוויה ונשתחזה ונשובה אליכם ישראל לא נגאלו אלא
בזכות השתחוויה שנאמר (שמות ד) ויאמן העם וגו' ויקדו
וישתחו התורה לא נתנה אלא בזכות השתחוויה שנאמר (שם
כד) והשתחיתם מרחוק חנה לא נפקדה אלא בזכות השתחוויה
שנאמר (שמואל א) וישתחו שם לה' הגליות אינן מתכנסות אלא
בזכות השתחוויה שנאמר (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע
בשופר גדול וגו' והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים בהמ"ק

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

לא נבנה אלא בזכות השתחוויה שנאמר (תהלים צט) רוממו ה' אלהינו והשתחוו להר קדשו המתים אינן חיינן אלא בזכות השתחוויה שנאמר (שם צה) באו ונשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו:

מדרש תנחומא פרשת וירא פרק כב:

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק ולמה ביום השלישי ולא ביום הראשון ולא ביום השני כדי שלא יהו אומה"ע אומרים הממו והלך ושחט את בנו.

וירא את המקום מרחוק אמר אברהם מה אעשה אם אגלה לשרה נשים דעתן קלה עליהן בדבר קטן כ"ש בדבר גדול כזה ואם לא אגלה לה ואגבנו ממנה בעת שלא תראה אותו תהרוג את עצמה מה עשה אמר לשרה תקנו לנו מאכל ומשתה ונאכל ונשמח אמרה לו מה היום מיומים ומה טיבה של שמחה זו אמר להם זקנים כמותינו נולד להם בן בזקנותם כדי לאכול ולשתות ולשמוח הלכה ותקנה המאכל כשהיו בתוך המאכל אמר לה את יודעת כשאני בן ג' שנים הכרתי את בוראי והנער הזה גדול ולא נחנך ויש מקום אחד רחוק ממנו מעט ששם מחנכין את הנערים אקחנו ואחנכנו שם אמרה לו לך לשלום מיד וישכם אברהם בבקר. [עיין לעיל עוד באורך פסוק ג' לעיל מדוע ביום השלישי].

ויקרא רבה פרשה יד ב:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

אשא דעי למרחוק ולפועלי אתן (איוב לו) צדק אמר רבי נתן מחשבין לשמו של אברהם אבינו אותו שבא מרחוק הה"ד (בראשית כב) וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק ואמר רבי חנינא בר פפא מחשבין אנו לשמו של הקדוש ברוך הוא שהיינו רחוקים וקרבתנו לו אמר רבי חגי דברים שרחוקים ממנו מהלך ה' מאות שנה שהבריות ישנין על מטותיהן והקדוש ברוך הוא משיב רוחות ומעלה עננים ומוריד גשמים ומגדל צמחים ומנגבן ומעריך שלחן לפני כל אחד ואחד.

איכה רבה פרשה ה:

הביטה וראה את חרפתנו ר' יודן אמר הבטה מקרוב וראייה מרחוק הבטה מקרוב שנאמר (מלכים א' י"ט) ויבט והנה מראשותיו עוגת רצפים וראייה מרחוק שנאמר (בראשית כ"ב) וירא את המקום מרחוק ר' פנחס אומר הבטה מרחוק שנאמר (תהלים פ') הבט משמים וראה וראייה מקרוב שנאמר (בראשית ל"ב) וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו:

ילקוט שמעוני יהושע פרק א רמז יב:

אין הקב"ה מניח את הצדיקים בצרה יותר משלשה ימים

ונחבאתם שמה שלשת ימים, אין הקב"ה מניח את הצדיקים בצרה יותר משלשה ימים הה"ד יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו. ביום השלישי של שבטים שנאמר ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי. ביום השלישי של יונה ויהי יונה במעי הדגה שלשה ימים. ביום השלישי של עולי גולה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

שנאמר ונחנה שם שלשה ימים. ביום השלישי של תחיתת המתים שנאמר ויחינו מיומים. ביום נהשלישי של אסתר ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות באיזה זכות רבנין אמרין בזכות יום שלישי של מתן תורה ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, רבי לוי אמר בזכות יום שלישי של אברהם שנאמר ויהי ביום השלישי וישא אברהם את עיניו:

ילקוט שמעוני בראשית - (פרק כב - רמז צט):

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק כתיב יחינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו ביום השלישי של שבטים שנאמר ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי. ביום השלישי של מתן תורה שנאמר ויהי ביום השלישי בהיות הבקר. ביום השלישי של מרגלים שנאמר ונחבתם שמה שלשת ימים. ביום השלישי של יונה שנאמר ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים. ביום השלישי של עולי גולה שנאמר ונחנה שם ימים שלשה. ביום השלישי של תחית המתים שנאמר יחינו מיומים. ביום השלישי של אסתר שנאמר ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות. באיזה זכות רבנין אמרי בזכות ביום השלישי של מתן תורה. ורבי לוי אמר בזכות יום שלישי של אברהם.

ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מה ראה [ראה] ענן קשור בהר אמר דומה לי שאותו המקום שאמר לי הקב"ה להקריב את בני שם. אמר ליצחק רואה אתה מה שאני רואה א"ל הן אמר לשני נעריו רואים אתם מה שאני

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

רואה א"ל לאו אמר הואיל והחמור אינו רואה ואתם אינכם רואים שבו פה עם החמור. רבנן מייתי לה מן הכא ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וגו' עבדך ואמתך ושורך וחמורך:

ילקוט שמעוני בראשית - (פרק כב - רמז צט):

אמרו אותו היום שהעלה אבינו אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח תיקן הקב"ה שני כבשים א' בשחרית וא' בין הערבים שנאמר את הכבש האחד וגו' וכל כך למה שבשעה שישראל מקריבין תמידין על המזבח וקוראין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר עקדת יצחק בן אברהם מעיד אני עלי שמים וארץ בין גוי בין ישראל בין איש בין אשה בין עבד בין שפחה קורא את המקרא הזה צפונה לפני ה' הקב"ה זוכר עקדת יצחק בן אברהם. דבר אחר צפונה לפני ה' זה מעשה אברהם יצחק ויעקב שהם צפונים לפניו שנאמר חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך עמרם וכל הכשרים שהיו במצרים ישנים ושל אחריו חדשים. אמר רבי יצחק מהו מרחוק עתיד לירחק שכינה מבעליו יכול לעולם ת"ל זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתה:

ביום השלישי הגיעו לצופים וראו כבוד השכינה עומד שנאמר ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא ראה עמוד אש עומד מן הארץ ועד השמים א"ל יצחק רואה אתה א"ל הן והבין אברהם שנרצה הנער לעולה: וכי מאחר שאין דרך מרובה למה נתעכב ג' ימים אלא כיון

שְׁבוּ-לָכֶם פֹּה עִם-הַחֲמוֹר וְאֲנִי
וְהַנֶּעַר נִלְכָּה עַד-כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה
וְנִשְׁוָבָה אֵלֵיכֶם: ו וַיִּקַּח אַבְרָהָם

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

שלא שמעו לשטן הלך ונעשה לפניהם כנהר גדול שלא יוכלו לעבור אמר אברהם אם יורדים הנערים מתירא אני שמא יטבעו ירד עמדו להם המים עד צואריהם תלה אברהם את עיניו לשמים אמר רבון העולמים נגלית עלי ואמרת לי אני יחיד ואתה יחיד הודע שמי בכל העולם והעלה בנך לעולה ולא הרהרתי אחר דבריך ולא עכבתי מאמריך ועכשיו באו מים עד נפש אם טובע יצחק בני היאך יתיחד שמך מיד גער הקב"ה בשטן והלך לו.

ה ♦ בראשית רבה פרשה נו א-ב:

וירא את המקום מרחוק מה ראה ראה ענן קשור בהר אמר דומה שאותו מקום שאמר לי הקב"ה להקריב את בני שם אמר ליצחק בני רואה את מה שאני רואה א"ל הין אמר לשני נעריי רואים אתם מה שאני רואה אמרו לו לאו אמר הואיל וחמור אינו רואה ואתם אין אתם רואים שבו לכם פה עם החמור ומניין שהעבדים דומין לבהמה מהכא שבו לכם פה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

עם החמור עם החמור רבנן מייתי ליה מהכא ממתן תורה שנאמר (שמות כ) ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וגו' אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ובהמתך א"ר יצחק עתיד המקום לירחק מבעליו ולעולם תלמוד לומר (תהלים קלב) זאת מנוחתי עד עד פה אשב לכשיבא אותו שכתוב בו (זכריה ט) עני ורוכב על חמור ואני והנער נלכה עד כה א"ר יהושע בן לוי נלך ונראה מה יהיה בסופו של כה ונשתחוה ונשובה אליכם בשרו שהוא חוזר מהר המוריה בשלום.

א"ר יצחק הכל בזכות השתחויה ואברהם לא חזר מהר המוריה בשלום אלא בזכות השתחויה ונשתחוה ונשובה אליכם ישראל לא נגאלו אלא בזכות השתחויה שנאמר (שמות ד) ויאמן העם וגו' ויקדו וישתחוו התורה לא נתנה אלא בזכות השתחויה שנאמר (שם כד) והשתחוויתם מרחוק חנה לא נפקדה אלא בזכות השתחויה שנאמר (שמואל א) וישתחו שם לה' הגליות אינן מתכנסות אלא בזכות השתחויה שנאמר (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו' והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלים בהמ"ק לא נבנה אלא בזכות השתחויה שנאמר (תהלים צט) רוממו ה' אלהינו והשתחוו להר קדשו המתים אינן חייך אלא בזכות השתחויה שנאמר (שם צה) באו ונשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו:

בראשית רבה פרשה מג ח:

מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים

את-עֲצֵי הָעֵלָה וְיֵשֶׁם עַל-יִצְחָק בְּנוֹ

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים רבי יהודה ור' נחמיה ורבנן ר"י אמר מאברהם כה יהיה זרעך כה תברכו את בני ישראל ר' נחמיה אמר מיצחק שנאמר (בראשית כב) ואני והנער נלכה עד כה לפיכך אמר המקום כה תברכו את בני ישראל ורבנן אמרי מיעקב שנאמר (שמות יט) כה תאמר לבית יעקב וכנגדו כה תברכו את בני ישראל רבי אליעזר ור' יוסי בר חנינא ר"א אמר אימתי אני מגדל את בניך ככוכבים כשאגלה עליהם בכה כה תאמר לבית יעקב ור' יוסי ב"ר חנינא אמר כשאגלה על מנהיגם בכה שנאמר (שם ד) כה אמר ה' בני בכורי ישראל:

ילקוט ראובני [אות קעט]:

ויאמר אברם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור, אבל לא לעה"ב עם החמור, כתב בפ"י וכן גבי אברהם שאמר ונשובה אליכם רמז לעה"ב, כי יצחק יתקיים לתחיית המתים אליעזר נכנס חי לג"ע וישמעאל עשה תשובה, נמצא שכולם למקום אחד יחד משא"כ פה עם החמור, אתה דומה עכשיו לחמור ולא לעתיד אתה חמור שיעשה תשובה: עשרה מאמרות:

ילקוט ראובני [אות קפ]:

בזכות יצחק זכו ישראל לברכת כהנים דכתיב כה תברכו את בני ישראל וכתוב ואני והנער נלכה עד כה: רבה פר' לך לך:

וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת-הָאֵשׁ וְאֶת-הַמַּאֲכָלָת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: ֹ וַיֹּאמֶר יִצְחָק

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

🔹 בראשית רבה פרשה נו ג:

כל אכילות שישראל אוכלים בעוה"ז אינם אוכלים אלא בזכות אותה המאכלת

ויקה אברהם את עצי עולה כזה שהוא טוען צלובו בכתפו ויקח בידו את האש ואת המאכלת אמר ר' חנינא למה נקראת סכין מאכלת לפי שמכשר אוכלים ורבנן אמרי כל אכילות שישראל אוכלים בעוה"ז אינם אוכלים אלא בזכות אותה המאכלת וילכו שניהם יחדו זה לעקוד וזה ליעקד זה לשחוט וזה לישחט:

ילקוט שמעוני בראשית - (פרק כב - רמז קא): ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו כזה שהוא טוען צלובו בכתפו. ויקח בידו את האש ואת המאכלת למה נקרא שמה מאכלת מפני שהיא מכשרת אוכלים ורבנן אמרי למה נקרא שמה מאכלת שישראל אוכלים בעולם הזה בזכות אותה מאכלת. וילכו שניהם יחדו זה לעקוד וזה ליעקד זה לשחוט וזה לישחט. ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי בא סמאל וא"ל סבא הובדת לבך בן שנתן לך למאה שנה את הולד

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

לשחטו א"ל על מנת כן ואם מנסה לך יותר מכך תוכל לעמוד הנסה דבר אליך תלאה א"ל ויותר עד כדון א"ל למחר יאמר לך שופך דם אתה ששפכת דמו א"ל על מנת כן וכיון שלא הועיל לו בא אצל יצחק א"ל אך ברא דעלובתא הולך הוא לשחטך א"ל על מנת כן א"ל אם כן כל פרוגיאות שעשת אמך לישמעאל שנאיה דביתא ירותא כד לא תיעול כולה תיעול פלגא הה"ד ויאמר אבי למה אבי שני פעמים כדי שיתמלא עליו רחמים. ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה א"ל יצף לההוא גברא דיגער ביה מכל מקום יראה לו השה לעולה ואם לאו השה לעולה בני. וילכו שניהם יחדו זה לעקוד וזה ליעקד זה לשחוט וזה לישחט. ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבחה ונטלו והצניעו ליצחק אמר דלא יזרוק ההוא אבן ויפסלנו מן הקרבן. ויעקוד את יצחק בנו כל מה שהיה אברהם אבינו עוקד את יצחק בנו מלמטה היה הקב"ה כופת שרים של אומות העולם מלמעלה ולא עשה אלא כיון שהפליגו ישראל עצמן לע"ז בימי ירמיה א"ל הקב"ה מה אתם סבורין דאינון כפתיא קיימין שנאמר כי עד סירים סבוכים וגו' כי עד שרים סבוכים אשתרון יתהון כפתיא אוכלו כקש יבש:

ילקוט ראובני [אות קפא]:

ויקח אברהם את עצי העולה וגו' וילכו שניהם יחדיו. אברהם הוא מי"ם ויצחק סודו יין וצריך היין נסוך ע"ג המזבחה: שערי צדק:

אֶל-אֲבֹרָהֶם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
הַנְּנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֲצִים
וַאֲיֵה הַשָּׁה לְעֹלָה: ח וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהֶם

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ילקוט ראובני [אות קפב]:

אמר הקב"ה החלפתם מעשה אבותיכם אברהם נטל את האש ואת המאכלת להקריב בנו, יצחק היה מתקן עצים להשרף לפני, ושרה לשה ועשה עוגות למלאכים, ואתם החלפתם לע"ז האבות מבערי' האש והבנים מלקטים עצים כו': עיין מדרש ילקוט ישעיה סי' ס"א ע"ד:

בראשית רבה פרשת נו ד:

ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי בא לו סמאל אצל אבינו אברהם אמר ליה סבא סבא איבדת לבך בן שניתן לך לק' שנה אתה הולך לשחטו א"ל ע"מ בן א"ל ואם מנסה אותך יותר מיכן את יכול לעמוד (איוב ד) הנסה דבר אליך תלאה א"ל ויתר על דין א"ל למחר אומר לך שופך דם את חייב ששפכת דמו של בנך א"ל ע"מ בן וכיון שלא הועיל ממנו כלום בא לו אצל יצחק אמר לו ברא דעלובתא הולך

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הוא לשוחטך א"ל ע"מ כן א"ל א"כ כל אותן הפרגזיות שעשת אמך לישמעאל שנאיה דביתה ירותא ואתה אינך מכנים בלבך כד לא תיעול מילא כולא תיעול פלגא הה"ד ויאמר יצחק אל אברהם אביו אבי למה אבי אבי ב' פעמים כדי שיתמלא עליו רחמים ויאמר הנה האש והעצים א"ל יצף לההוא גברא דיגער ביה מכל מקום אלהים יראה לו השה בני ואם לאו אתה השה לעולה בני וילכו שניהם יחדו זה לעקוד וזה ליעקד זה לשחוט וזה לישחט:

ילקוט ראובני [אות קפד]:

ויאמר יצחק אל אברהם אביו וגו' הנה האש והעצים ואיה השה לעולה. נפיק קלא ואמר מששת ימי בראשית נברא וביה אתברר לעקידת יצחק בגין דלא אתקריב דבטל מותנא בעקדתו דיצחק דאתמר ביה ויעקוד את יצחק בנו, אתקשרו מדה"ד ואתעקיד לעולה, ולא הוה רשמו לקרבא לבר רברבא דאיהו גבורה ולאתדנה דינא, ועקידת דינא מועילה לגלות דהוה עתיד לאתקלא, וקלא נפיק מההוא קלא זימנא דא אל תעש לו מאומה בגין דאנת רחמי על דינא:

«תיקונים»:

ילקוט ראובני [אות קפה]:

מי שיש לו זכות זוכה לחמשה דברים נוי

אל יכרת מבית יואב זב ומצורע וגו' כל מי שיש לו זכות זוכה לחמשה דברים נוי כח עושר חכמה שנים, וכן באברהם

אֱלֹהִים יִרְאֶה-לוֹ הַשָּׁה לְעֹלָה בְּנֵי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: ט וַיָּבֵאוּ אֶל-

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ויצחק, נוי מי האיש הלזה, וכתיב ביוסף הנה בעל החלומות הלזה, בכח וישב יצחק ויחפור באר אחרת, בעושר ויגדל האיש, בחכמה הנה האש והעצים ואיה השה לעולה, בשנים שהיה בן ק"פ שנה, וכל מי שאין לו זכות אבות נוטל הפורענות שנא' אל יכרת מבית יואב זב ומצורע וכו', זב נגד הכח שאין חלש ממנו, מצורע נגד הנוי, מחזיק בפלך נגד העושר שדומה לאשה שאינה מטוה אין לה מה לאכול, חסר לחם נגד החכמה שנא' לכו לחמו בלחמי, ונופל וגו' נגד השנים: ילקוט שמואל:

ילקוט ראובני [אות קפו]:

הנה האש והעצים ואיה השה לעולה. א"ל אברהם אלהים יראה לו השה אם לאו לעולה בני, שה לעולה הי לעולה לשון יוני ואתה הוא הקרבן ואע"פ כן וילכו שניהם יחדיו: פסיקתא:

ת ❖ שמות רבה פרשה טז יב:

שה תמים זכר בן שנה שה - בשביל אלהים יראה לו השה

☞ ☞ ☞ מדרשי עקידת יצחק ☞ ☞ ☞

דבר אחר החדש הזה לכם ר"מ אומר לי ולכם היא הגאולה כביכול אני נפדיתי עמכם שנא' (ש"ב ז) אשר פדית לך ממצרים גוים ואלהיו וקבעו החדש הזה לי ולכם שאני רואה דם הפסח ומכפר עליכם שנאמר דברו אל כל עדת בני ישראל ותהא שמחתכם שלימה אפילו מי שהוא עני שזה תמים זכר בן שנה שיה בשביל (בראשית כב) אלהים יראה לו השה.

בראשית רבה נו ג-ד, ילקוט שמעוני פרק כב רמז קא וילכו שניהם יחדו זה לעקוד וזה ליעקד זה לשחוט וזה לישחט.

פסיקתא רבתי פרשה נז:

כשם שזה היה שמח לקרב כך זה היה שמח ליקרב אברהם שמח לעקוד ויצחק שמח ליעקד

אמר לו אברהם אלהים יראה לו השה (שם שם ח') יזמן קרבנו ואם לא שיה לעולה בני שיה לעולה חי לעולה לשון יזונית אתה הוא הקרבן אעפ"כ וילכו שניהם יחדיו (שם) מהו יחדיו שלא היצר (כמה) [במה] שאמר לו אביו אלא כשם שזה היה שמח לקרב כך זה היה שמח ליקרב אברהם שמח לעקוד ויצחק שמח ליעקד אברהם שמח לשחוט ויצחק שמח (לשחוט) [לישחט], עם שייצחק מהלך עם אביו מה עשה השטן בא ועמד לו לימינו של יצחק אמר (לא) [לו] הא עלוב בנה של עלובה כמה תעניות נתענית אמך וכמה תפילות [נתפללה] עד שלא באת לה והזקן הזה נשתטה מזקנותו והולך לשוחטך מיד הפך (פניו)

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

יצחק [פניו] אל אביו אמר לו אבא ראה מה אמר לי האיש הזה
אמר הוא בא ליצף לך הקדוש ברוך הוא יראה לו [השה].
פרקי דרבי אליעזר פרק לא:

ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה ר' שמעון אומ' באצבע
הראה הב"ה לאברהם אבינו המזבח ואמ' לו זה הוא המזבח
והוא היה המזבח שהקריבו קין והבל והוא המזבח שהקריבו
נח ובניו שנ' ויבן שם אברהם מזבח אין כתיב כאן אלא ויבן
שם אברהם את המזבח הוא המזבח שהקריבו בו הראשונים
אמ' יצחק לאביו אבא קשור לי שתי ידי ושתי רגלי שלא
אותך כגון הדבור היוצא מן הפה על שום אונס מיתה
ונמצאתי מחלל כבוד אב.

ילקוט ראובני ערך עקידה - עשרה מאמרות לרמ"ע מפאנו:

בשעת עקידה יצאה נשמתו ובא לאיל שנברא

מפריחת נשמתו של יצחק בשעת עקידה יצאה נשמתו ובא
לאיל שנברא בין השמשות, זהו השה לעולה בני, השה שהוא
עולה, הוא ממש בני. פתח יצחק ואומר רבש"ע, כשאמר לי
אבא אלהים יראה לו השה לעולם בני, לא עכבתי על דבריך
ועוקדתי ברצון לבי ע"ג המזבח ופשטתי צווארי ע"ג המזבח
ופשטתי צווארי תחת הסכין ולא תזכור לי זאת ולא תרחם
על בני: עשרה מאמרות דף ל"ד ע"א: איכה זוטא פרשה א:

ילקוט ראובני [אות קפו]:

וְיָחִיד וְיָחִיד וְיָחִיד מְדַרְשֵׁי עֵקִידַת יִצְחָק

הנה האש והעצים ואיה השה לעולה. א"ל אברהם אלהים יראה לו השה אם לאו לעולה בני, שה לעולה הי לעולה לשון יוני ואתה הוא הקרבן ואע"פ כן וילכו שניהם יחדיו: פסיקתא:

ילקוט ראובני [אות קפז]:

מפריחת נשמתו של יצחק נגלם האיל, פי' בשעת העקידה יצאת נשמתו ובא לאיל שנברא בין השמשות, וזהו השה לעולה בני הוא ממש בני: עשרה מאמרות:

ילקוט ראובני [אות קפח]:

לכן קראו אילו של אברהם שהיה קנוי לו פי' כי יצחק היה דומה אותו פעם למת שיצא נשמתו ובא לאיל ואין קנין בקבר ליצחק אבל קנוי לאברהם, וגם האיל נברא בדין כמו יצחק ונתקיים בו הפשט ונתוח כמו תמידין באיל של יצחק שרוף ושחוט: עוד שם:

ילקוט ראובני [אות קפט]:

בשעת החורבן פתח אברהם לפני הקב"ה ואמר רבש"ע בן שנתת לי למאה שנה וכשעמד על דעתו בן ל"ז שנה, אמרת העלהו לעולה לפני ונעשיתי כאכזר ולא רחמתי עליו אלא אני בעצמי כפיתי אותו ולא תזכור זאת לי ולא תרחם על בני פתח יצחק ואמר רבש"ע כשאמר לי אבא אלהים יראה לו השה לעולה בני לא עכבתי על דברך ונעקדתי ברצון לבי ע"ג המזבח ופשטתי צוארי תחת הסכין וכו': רבה איכה:

הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן
שֵׁם אַבְרָהָם אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת-
הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת-יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם
אֹתוֹ עַל-הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: ט

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ילקוט ראובני [אות קצ]:

אם באת לידי נסיון והתאפקת לחטוא אל תחזיק טובה לעצמך לומר עמדתי בנסיון שמא באו אבותיך לאותה מדה וכשלא חטאו בקשו מהקב"ה כשיבאו בניו לאותו מדה שיתאפקו מלחטוא שנא' אלהים יראה לו השה לעולה בני וקרא שם המקום ההוא ה' יראה שיהיו בניו נשחטים על קדוש השם ונשרפים כיצחק: מדרש

ט ❖ פסיקתא רבתי פרשה מ:

מיד ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח (שם שם ט) ולמה לא בנה יצחק עמו אלא אמר אברהם שלא יפול עליו אבן או צרור ויעשה בו מום ויפסל מן הקרבן בנה את המזבח סידר את העצים ועקד את יצחק על גבו נטל אברהם את המאכלת לשחטו אמר לו יצחק אבא

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

אוסרני בידיי וברגליי שהנפש חצופה היא שלא (נדחה) [אראה] המאכלת בא עלי (ונקרטע וניפסל) [ואקרטע ואיפסל] מן הקרבן כפתו אביו כיון שבא ליתן את המאכלת על צוארו באו המלאכים והיו בוכים ומצווחים לפני הקדוש ברוך הוא שנאמר הן אראלים צעקו חוצה (ישעיה ל"ג ז') ומה היו צועקים נשמו מסילות [שבת עבר ארח הפר ברית וגו'] (שם שם ח') היכן הוא מתן שכרן של עוברי דרכים שהיה אברהם מודיעך בעולם שבת עובר [ארח] בטל מתן שכרם של אורחים שהיו באים מכל מקום ולנים אצל אברהם לאכול חנם ולעשות אותך ברכה בעולם אלא הפר ברית ומפיר [אתה] את הברית שאמרת לאברהם את בריתי אקים את יצחק (בראשית י"ז כ"א) הרי המאכלת על צוארו עד אימתי אתה ממתין א"ר ברכיה צעקו חוצה חיצה כתב אמרין חיצה היא בידך (מכושנייה) [מכושנייה] מיד אמר הקדוש ברוך הוא למיכאל מה אתה עומד על תניחנו התחיל מיכאל קורא אותו ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם (שם שם ב' פעמים שהיה ממחר לשוחטו והיה צווח בו כאדם הצועק מתוך צרה מה אתה עושה אברהם הופך פניו אצלו אמר לו מה אתה עושה אל תשלח ידך אל הנער (שם שם י"ב) אמר לו ואחנקנו ואמר ואל תעש לו מאומה (שם) אמר לו אברהם חוץ מזו ומזו הקב"ה אמר לי לקרב בני ואתה אומר לא תקרבנו מיד קפץ עליו [הקדוש ברוך הוא].

בראשית רבה פרשה נו ה:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

כל מה שהיה אבינו אברהם עוקד את יצחק בנו מלמטן היה הקב"ה כובש שריהם של עובדי כוכבים מלמעלה

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויצחק היכן היה אמר רבי לוי נטלו והצניעו אמר דלא יזרוק ההוא דיגער ביה אבן ויפסלנו מן הקרבן, ויבן שם אברהם את המזבח וגו' ויעקד את יצחק בנו רבי חפני בר יצחק אמר כל מה שהיה אבינו אברהם עוקד את יצחק בנו מלמטן היה הקב"ה כובש שריהם של עובדי כוכבים מלמעלן ולא עשה אלא כיון שהפליגו ישראל עצמן בימי ירמיהו אמר להם הקב"ה מה אתם סבורים דאלין כפתיא קיימין שנא' (נחום א) כי עד סירים סבוכים וכסבאם סבואים כי עד שרים סבוכים אלא כסבאם סבואים אשתרון יתהון כפתיא דכתיב (שם) אכלו כקש יבש מלא בשעה ששלח אבינו אברהם את ידו ליקח את המאכלת לשחוט את בנו בכו מלאכי השרת הה"ד (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה מהו חוצה רבי עזריה אמר חוצה חיצה הוא בריה למיכס ית בריה ומה היו אומרים (שם) נשמו מסלות אין אברהם מקבל את העוברים ואת השבים שבת עובר אורח היך מה דאת אמר חדל להיות לשרה הפר ברית ואת בריתי אקים את יצחק מאס ערים וישב בין קדש לא חשב אנוש לא עמדה זכות לאברהם אתמהא ומי יאמר לך שאין הפסוק מדבר אלא במלאכי השרת נאמר כאן ממעל ונאמר להלן ממעל (שם ו) שרפים עומדים ממעל לו:

ילקוט שמעוני נחום פרק רמז תקסא:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

**כל מה שהיה אברהם אבינו עוקד את יצחק מלמטה - הקב"ה
כופת שריהם של עכו"ם למעלה**

כי עד סירים סבוכים. רבי חנינא בר פפא אמר כל מה שהיה אברהם אבינו עוקד את יצחק מלמטה היה הקב"ה כופת שריהם של עו"א ועכו"ם למעלה, ולא עשו אלא כיון שהפליגו ישראל את עצמם בימי ירמיה אמר להם מה אתם סבורים דיהון כפתיי קיימין שנאמר כי עד סירים סבוכים, ישתריין יתהון כפתא:

בראשית רבה פרשה סה י:

נשרו דמעות מעיניהם לתוך עיניו והיו רשומות בתוך עיניו

ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו (בראשית כז א) דבר אחר מראות מכח אותה ראייה שבשעה שעקד אברהם אבינו את בנו על גבי המזבח בכו מלאכי השרת הה"ד (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה וגו' ונשרו דמעות מעיניהם לתוך עיניו והיו רשומות בתוך עיניו וכיון שהזקין כהו עיניו הה"ד ויהי כי זקן יצחק וגו' ד"א מראות מכח אותה הראייה שבשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח תלה עיניו במרום והביט בשכינה מושלים אותו משל למה הדבר דומה למלך שהיה מטייל בפתח פלטיין שלו ותלה עיניו וראה בנו של אוהבו מציץ עליו בעד החלון אמר אם הורגו אני עכשיו מכריע אני את אוהבי אלא גוזרני שיסתמו חלונותיו כך בשעה שהעקיד אברהם אבינו את בנו על גבי המזבח תלה עיניו והביט

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

בשכינה אמר הקב"ה אם הורגו אני עכשיו אני מכריע את
אברהם אוהבי אלא גוזר אני שיכהו עיניו וכיון שהזקין כהו
עיניו ויהי כי זקן יצחק וגו':

שיר השירים רבה פרשה א פ"סקא ס':

יצחק שנכפת על המזבח כאשכול הכפר שמכפר עונותיהם
של ישראל

אשכול הכפר אשכול זה יצחק שנכפת על המזבח כאשכול
הכפר שמכפר עונותיהם של ישראל בכרמי עין גדי זה אבינו
יעקב שנכנס בכרום פניו מתפחד בהכלמו אצל אביו ולבש
בגדי גדי עזים ונטל הברכות שהן עין עולם.

שיר השירים רבה פרשה ב פ"סקא כז':

יצחק שריעה אותי וייפה אותי על גבי המזבח

דבר אחר ענה דודי ואמר לי רבי עזריה אמר לא היא עניה
ולא היא אמירה אלא ענה לי על ידי משה ואמר לי על ידי
אהרן ומה אמר לי קומי לך רעיתי יפתי קומי לך זרוזי גרמיק,
דבר אחר קומי לך בתו של אברהם דכתיב ביה (בראשית י"ב) לך
לך מארצך וממולדתך רעיתי יפתי בתו של יצחק שריעה
אותי וייפה אותי על גבי המזבח ולכי לך בתו של יעקב
ששמע לאביו ולאמו שנאמר (שם כ"ח) וישמע יעקב אל אביו
ואל אמו וילך פדנה ארם:

מדרש איכה רבה פתיחתא פ"סקא כד':

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

פשטתי את צוארי תחת הסכין ולא תזכור לי זאת

...אמר להם מיום שנפטר אוהבי מלפני לבית עולמו לא בא לביתי ועכשיו (ירמיה י"א) מה לידידי בביתי, אמר אברהם לפני הקב"ה רבוננו של עולם מפני מה הגלית את בני ומסרתן בידי האומות והרגום בכל מיתות משונות והחרבת את בית המקדש מקום שהעליתי את יצחק בני עולה לפניך אמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו ועברו על כל התורה ועל כ"ב אותיות שבה הה"ד (דניאל ט') וכל ישראל עברו את תורתך אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע מי מעיד בהם בישראל שעברו את תורתך אמר לו תבוא תורה ותעיד בהם בישראל מיד באה תורה להעיד בהן אמר לה אברהם בתי את באה להעיד בהן בישראל שעברו על מצותיך ואין לך בשת פנים מפני זכרי יום שהחזירך הקב"ה על כל אומה ולשון ולא רצו לקבלך עד שבאו בני להר סיני וקבלו אותם וכבדוך ועכשיו את באה להעיד בהם ביום צרתם כיון ששמעה תורה כך עמדה לצד אחד ולא העידה בהן אמר לו הקב"ה לאברהם יבאו עשרים ושתים אותיות ויעידו בהן בישראל מיד באו עשרים ושתים אותיות באה אל"ף להעיד בישראל שעברו על התורה אמר לה אברהם אל"ף את ראש לכל האותיות ובאת להעיד בישראל ביום צרתם זכרי יום שנגלה הקב"ה על הר סיני ופתח בך (שמות כ') אנכי ה' אלהיך ולא קבלוך אומה ולשון אלא בני ואת באת להעיד בבני מיד עמדה אל"ף לצד אחד ולא העידה בהן באתה בי"ת להעיד בהם בישראל ואמר לה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

אברהם בתי את באת להעיד על בני שהם זריזין בחמשה חומשי תורה שאת בראש התורה הה"ד (בראשית א') בראשית ברא אלהים מיד עמדה בי"ת לצד אחד ולא העידה כלום באתה גימ"ל להעיד בישראל אמר לה אברהם גימ"ל את באת להעיד בבני שעברו על התורה כלום יש אומה שמקיימת מצות ציצית שאת נתונה בראש אלא בני הדא הוא דכתיב (דברים כ"ב) גדילים תעשה לך מיד עמדה גימ"ל לצד אחד ולא העידה כלום וכיון שראו כל האותיות שהשתיקן אברהם נתביישו ועמדו בעצמן ולא העידו בישראל מיד פתח אברהם לפני הקב"ה ואמר רבש"ע למאה שנה נתת לי בן וכשעמד על דעתו והיה בחור בן שלשים ושבע שנים אמרת לי העלהו עולה לפני ונעשיתי עליו כאכזרי ולא ריחמתי עליו אלא אני בעצמי כפתתי אותו ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני פתח יצחק ואמר רבש"ע כשאמר לי אבא (בראשית כ"ב) אלהים יראה לו השה לעולה בני לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח ופשטתי את צוארי תחת הסכין ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני פתח יעקב ואמר רבש"ע לא עשרים שנה עמדתי בבית לבן וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע ובקש להרוג את בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם ועכשיו נמסרו ביד אויביהם כצאן לטבחה לאחר שגדלתם כאפרוחים של תרנגולים וסבלתי עליהם צער גידול בנים כי רוב ימי הייתי בצער גדול בעבורם ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על בני ...

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

מדרש תנחומא פרשת וירא פרק כ:

אוסרני ידי ורגלי מפני שהנפש הצופה היא וכשאראה את
המאכלת שמא אזדעזע ויפסל הקרבן

ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויעקד את יצחק בנו
כשבא לשחוט א"ל אבא אוסרני ידי ורגלי מפני שהנפש
הצופה היא וכשאראה את המאכלת שמא אזדעזע ויפסל
הקרבן בבקשה ממך אל תעש בי מום מיד וישלח אברהם את
ידו ויקח את המאכלת לשחוט א"ל אבא לא תודיע את אמי
כשהיא עומדת על הבור או כשהיא עומדת על הגג שמא
תפיל את עצמה ותמות מיד בנו שניהם את המזבח ועקדו על
המזבח ונטל את הסכין כדי לשחטו עד שיצא ממנו רביעית
דמו ובא השטן ודחף ידו של אברהם ונפלה הסכין מידו וכיון
ששלח ידו לקחתה יצאה בת קול ואמרה לו מן השמים אל
תשלח ירך אל הנער ואלולי כן כבר היה נשחט באותה שעה
הלך השטן אצל שרה ונזדמן לה כדמות יצחק כיון שראה
אותו אמרה לו בני מה עשה לך אביך אמר לה נטלני אבי
והעלני הרים והורידני בקעות והעלני לראש הר אחד ובנה
מזבח וסדר המערכה והעריך את העצים ועקד אותי על גבי
המזבח ולקח את הסכין לשחטני ואלולי שאמר לו הקב"ה
אל תשלח ירך אל הנער כבר הייתי נשחט לא הספיק לגמור
את הדבר עד שיצאה נשמתה הה"ד ויבא אברהם לספוד
לשרה ולבכותה מהיכן בא מהר המוריה עם כשהוא.

מדרש תהלים [שוחר טוב] פרק צ:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

נצנץ עליו מזיו השכינה וזהרו

יראה אל עבדיך פעלך. רבי ברכיה בשם רבי חייא אמר, זה אברהם ושרה. והדרך על בניהם. זה יצחק ורבקה, שנאמר (שם כד, טג) ויצא יצחק לשוח בשדה. בשעה שעקדו על גבי המזבח והעריך את העצים ואת האש ונתן רגלו עליו כדרך שאדם עושה בשעה ששוחט את הבהמה, נצנץ עליו מזיו השכינה וזהרו. וכשהיתה רבקה באה עם אליעזר בדרך וראתה ליצחק, כיון שראתה רבקה אותו וראתה אותו הדור ונכנס בלבה, והיא שאומרת לאליעזר, מי האיש הלזה. הדור. כמו, (דניאל ח, טז) להלז. הוי, יראה אל עבדיך פעלך.

תנא דבי אליהו רבא פרק ו:

אמרו אותו היום שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח. התקין הקב"ה שני כבשים אחד שחרית ואחד ערבית

ברוך המקום ברוך הוא שספר את עצמו עם הצדיקים. אדם קיים מה שכתוב בתורה להקריב קרבן. והעלה שור על גבי המזבח. שנאמר (תהלים סט) משור פר מקרין מפריס. נח קיים מה שכתוב בתורה להקריב קרבן. שנאמר (בראשית ח) ויבן נח מזבח לה' וגו'. אברהם קיים כל מה שכתוב בתורה. שנאמר (שם כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורותי. יצחק קיים כל מה שכתוב בתורה והושלך לפני אביו כשה לטבח. שנאמר (בראשית כב) ויעקד את יצחק בנו וגו'. יעקב קיים כל מה שכתוב בתורה שנאמר (שם לה) ויאמר

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

יעקב וגו' הסירו את אלהי הנכר וגו'. יהודה קיים מה שכתוב בתורה מצות יבום שנאמר (שם לח) ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך ויבם אותה וגו'. יוסף קיים כל התורה כולה כבד את אביך לא תרצח לא תנאף לא תגנוב לא תענה לא תחמוד. התורה לא ניתנה להם והם קיימו אותה מאליהן. לפיכך אוהבן הקב"ה אהבה גמורה. והשוה את שמן לשמו הגדול. עליהן הוא אומר (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' וגו' ואו' (דברים לב) הצוד תמים פעלו וגו' ואומר (שמואל ב כב תהלים יח) האל תמים דרכו אמרת ה' צרופה וגו'. ושחט את בן הבקר לפני ה' (ויקרא א) ובאיל הוא אומר (שם יא) ושחטו אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה'. אמרו אותו היום שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח. התקין הקב"ה שני כבשים אחד שחרית ואחד ערבית שנאמר (שמות כט) את הכבש האחד תעשה בבוקר וגו'. וכל כך למה. שבשעה שישראל מעלין את התמיד ע"ג המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר הקב"ה עקדת יצחק:

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז קא:

מזבח של יצחק מכוון כנגד כסא הכבוד

ויעקד את יצחק בנו ממעל מהו ממעל מלמד שעשה את המזבח מכוון כנגד כסא הכבוד, כד"א שרפים עומדים ממעל לו. וירא את המקום מרחוק מיל כד"א אך רחוק יהיה ביניכם וגו' א"ל יצחק אבא אוסרני בידי וברגלי שהנפש חצופה היא שלא תראה המאכלת ואפסל מן הקרבן בבקשה ממך שלא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

תעשה בי מום. ויבואו אל המקום שניהם מביאים את האבנים שניהם מביאים את האש שניהם מביאים את העצים אברהם דומה כמי שעשה חתנות לבנו ויצחק דומה כמי שעשה חופה לעצמו אמר ליה יצחק אבא מהר ועשה רצון יוצרך ושורפני יפה ואפר שלי הולך לאמי ותניחהו וכל זמן שתראהו אמי תאמר זהו בני ששחטו אביו אבא מה תעשו לזקנותיכם א"ל בני יודעים אנו שמיתתנו קרובה מי שנחמנו עד עכשיו הוא ינחמנו עד יום מותנו.

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז קא:

וישם אותו על המזבח עיני אברהם בעיני יצחק ועיני יצחק בשמי שמים והיו דמעות מנשרות ונופלות מעיני אברהם עד שהיתה קומתו משוטטת בדמעות א"ל בני הואיל והתחלת על רביעית דמך יוצרך יזמין לך קרבן אחר תחתך. באותה שעה פער פיו בבכיה וגעה געיה גדולה והיו עיניו מרופפות וצופות לשכינה והרים קולו ואמר אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ. באותה שעה הן אראלם צעקו חוצה וגו' עמדו מלאכי השרת שורות שורות ברקיע ואומרים זה לזה ראו יחיד שוחט ויחיד נשחט אמרו מי יאמר לפניך על הים זה אלי ואנוהו. שבועת כה יהיה זרעך מה תעשה לה מיד אל תשלח ידך אל הנער:

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז קא:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

המזבח שהקריבו בו קין והבל הוא המזבח שהקריבו בו נח ובניו

ויבן שם אברהם מזבח אין כתיב כאן אלא את המזבח המזבח שהקריבו בו קין והבל הוא המזבח שהקריבו בו נח ובניו. אמר יצחק לאביו אבא קשור שתי ידי ושתי רגלי שלא אבעט אותך ונמצאתי מחלל מצות כבוד ועשה כן וככהן גדול הגיש את מנחתו ואת נסכו והקב"ה רואה את האב מעקיד בכל לב והבן נעקד בכל לב ומלאכי השרת צועקים ובוכים שנאמר הן אראלם וגו' אמרו לפני הקב"ה רבוננו של עולם נקראת רחום וחנון מי שרחמיו על כל מעשיו רחם על יצחק שהוא אדם ובן אדם נעקד לפניך כבהמה אדם ובהמה תושיע ה'. ר' יהודה אומר כיון שהגיע החרב לצואר פרחא ויצאה נשמתו של יצחק. וכיון שהשמיע קולו מבין שני הכרובים אל תשלח ידך אל הנער חזרה נפשו לגופו והתירו ועמד יצחק וידע יצחק שכך עתידים המתים לחיות ופתח ואמר בא"י מחיה המתים.

מדרש אגדת בראשית (פרק לא): וישם אתו על המזבח ממעל לעצים:

מהו ממעל לעצים

וישם אתו על המזבח ממעל לעצים, א"ר חנינא מהו ממעל שעשה את המזבח מכוון כנגד כסא הכבוד שנאמר שרפים עומדים ממעל לו (ישעי' ו ב) למעלה מן המזבח שלח ידיו ונטל

✋ ✋ ✋ מדרשי עקידת יצחק ✋ ✋ ✋

את הסכין לשוחטו שנאמר (שם כב י) וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו (בראשית שם שם) צווח הקב"ה ויקרא מלאך ה' [וגו'] מן השמים וגו' (שם שם טו) ומפני שהבאת את המאכלת לשחוט אותו הרי לפניך את הבהמה שחוט אותה תחת בנך מיד וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו' (שם שם יג) אמר לו כשם שעשית כך קרבן ראשית שאני מצוה את בנך כך אני מצוה שנאמר ויקרא אל משה וגו' דבר אל בני ישראל וגו'. (הרי הבהמה לפניו) מן הבהמה מן הבקר מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (ויקרא א א ב) וכך שנו רבותינו אשר לא צויתי (ירמ' ז לא). ליפתח להקריב את בתו. ולא דברתי (שם שם) למלך מואב שיעלה את בנו על החומה שנא' ויקח את בנו הבכור [אשר ימלוך תחתיו ויעלהו עולה על החומה] (מ"ב ג כז) ולא עלתה על לבי (ירמ' שם) שישחט אברהם את בנו אף על פי שצויתי אותי בפי ואמרתי לו קח נא וגו' (בראשית כב ב). אלא בלבי לא עלתה שישחוט אותו לפיכך לא אחלל בריתי וגו'.

ילקוט שמעוני

ויעקד את יצחק בנו ממעל מהו ממעל מלמד שעשה את המזבח מכוון כנגד כסא הכבוד כד"א שרפים עומדים ממעל לו. וירא את המקום מרחוק מיל כד"א אך רחוק יהיה ביניכם וגו' א"ל יצחק אבא אוסרני בידי וברגלי שהנפש חצופה היא שלא תראה המאכלת ואפסל מן הקרבן בבקשה ממך שלא תעשה בי מום. ויבואו אל המקום שניהם מביאים את האבנים שניהם מביאים את האש שניהם מביאים את העצים אברהם

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

דומה כמי שעשה חתנות לבנו ויצחק דומה כמי שעשה חופה לעצמו אמר ליה יצחק אבא מהר ועשה רצון יוצרך ושורפני יפה ואפר שלי הולך לאמי ותניחהו וכל זמן שתראהו אמי תאמר זהו בני ששחטו אביו אבא מה תעשו לזקנותיכם א"ל בני יודעים אנו שמיתתנו קרובה מי שנחמנו עד עכשיו הוא ינחמנו עד יום מותנו. וישם אותו על המזבח עיני אברהם בעיני יצחק ועיני יצחק בשמי שמים והיו דמעות מנשרות ונופלות מעיני אברהם עד שהיתה קומתו משוטטת בדמעות א"ל בני הואיל והתחלת על רביעית דמך יוצרך יזמין לך קרבן אחר תחתיך. באותה שעה פער פיו בבכיה וגעה געיה גדולה והיו עיניו מרופפות וצופות לשכינה והרים קולו ואמר אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ. באותה שעה הן אראלם צעקו חוצה וגו' עמדו מלאכי השרת שורות שורות ברקיע ואומרים זה לזה ראו יחיד שוחט ויחיד נשחט אמרו מי יאמר לפניך על הים זה אלי ואנוהו. שבועת כה יהיה זרעך מה תעשה לה מיד אל תשלח ירך אל הנער:

המשך. ויבן שם אברהם מזבח אין כתיב כאן אלא את המזבח המזבח שהקריבו בו קין והבל הוא המזבח שהקריבו בו נח ובניו. אמר יצחק לאביו אבא קשור שתי ידי ושתי רגלי שלא אבעט אותך ונמצאתי מחלל מצות כבוד ועשה כן וככהן גדול הגיש את מנחתו ואת נסכו והקב"ה רואה את האב מעקיד בכל לב והבן נעקד בכל לב ומלאכי השרת צועקים ובוכים

👉 👈 👉 👈 👉 👈 מדרשי עקידת יצחק

שנאמר הן אראלם וגו' אמרו לפני הקב"ה רבונו של עולם נקראת רחום וחנון מי שרחמיו על כל מעשיו רחם על יצחק שהוא אדם ובן אדם נעקד לפניך כבהמה אדם ובהמה תושיע ה'. רבי יהודה אומר כיון שהגיע החרב לצואר פרוצה ויצאה נשמתו של יצחק. וכיון שהשמיע קולו מבין שני הכרובים אל תשלח ידך אל הנער חזרה נפשו לגופו והתירו ועמד יצחק וידע יצחק שכך עתידים המתים לחיות ופתח ואמר בא"י מחיה המתים. יתיב רב אחורי' דרבי חייא קמיה דרבי ויתיב רבי וקאמר מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו א"ל רב לרבי חייא מאי קאמר א"ל וי"ו דכתיב אאופתא קאמר והא קרא קאמר קרא זריזותיה דאברהם קמ"ל. בשעה ששלח אברהם אבינו את ידו ליקח המאכלת לשחוט את בנו בכו מלאכי השרת שנאמר הן אראלם צעקו חוצה חיצה כתיב חיצה היא בידיה למיכס ית בריה מה היו אומרים נשמו מסלות שאין אברהם מקבל את העוברים ואת השבים. שבת עובר אורח הפר ברית ואת בריתי אקים את יצחק. מאס ערים ויסע אברם ארצה הנגב וגו' ולא חשב אנוש לא חשב זכות אברהם. ויקח את המאכלת רב בעי קומי רבי חייא רבה מנין לשחיטה שהיא בדבר המיטלטל מהכא וישלח אברהם את ידו ויקח מכלל דתלוש הוא א"ל אם מן אגדה אמר לך רבי אפילו במחובר שרי דחזר הוא ביה. אם מן אולפן אמר לך לית הוא חזר ביה. דתני לוי היו נעוצין מתחלתן הרי אלו

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

פסולין תלושין ונעצן הרי אלו כשרין דתנינן השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשרה. ילקוט שמעוני רמז פרק כב קא

ילקוט ראובני [אות קצד]:

סוד עקדת יצחק

יש כאן סוד עקדת יצחק להשלים הדין גם הבל היה ראוי להעקד בקדוש ע"י קין אלא שגרם החטא שהציץ הבל ונתגלגל חובה ע"י חייב קין ובזכו יצחק נשחט ע"י אביו להפוך הדין לחסד: יונת אלם פרק מט.

יצחק נעקד ביה"כ וכו' כל הבקשות והשאלות יורדים דרך צפון ושם מקטרגי ומערערי ואומרים נעמוד בדין שאם ראוי הוא או אינו ראוי להשיב שאלתו ואם אינו ראוי לא ישוב שאלתו ובקשתו והוא צפונה לצדיקי שנ' וצפון לצדיקים חיל חוטא ואלמלא עקיד' יצחק אין א' מהנבראים יוכל להפיק שאלתו מרוב הדקדוקי דין שבמקום הזה: רקנטי:

ילקוט ראובני [אות קצו]:

עיקר עקידת יצחק היתה בעבור עקידה זו נזכר לצאצאיו לחיים ולברכה ולהחיות אותם לפליט גדולה ומן כל הנסיונות של אברהם עיקר כולם העקידה ששם נתנסו האב והבן: ספר תמונה:

ילקוט ראובני [אות קצז]:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

דא עקידת יצחק דאתעקיד קמיה אבוהו מסר גרמיה למיתה ושזיב ישראל ולא ימותו ולא עוד אלא אפי' ישראל עבדן בגלותא ע"ז ג"ע ש"ד זכות אבותן יגן עליהם משריפה וחנוק והרג בגין אברהם נתנסה בנורא, יצחק בסכינא, יעקב בגלותא זכות אבוהן יהא מגן עליהו, ועוד נסיוני דתלת אבהן מעידין על אדם דאיהו ישראל דלא עברו על תלת אילין פקודין דמני ליה הקב"ה ויצו ה' אלהים על האדם, ויצו דא ע"ז, לאמר דא ג"ע, על האדם דא ש"ד, דנשמתא דאדם עאיל בגלגולא דאברהם, ואם איהו עביד ע"ז כי עאיל בנורא איתוקד הה"ד פסילי אלהיהם תשרפון באש, לבתר אתלבש ביצחק נאמר אל תעש לו מאומה דלא עבר על ש"ד וביעק' נתגלגל ביה כד נחית לח"ל דדחיל דלא הוה סליק בההוא זימנא א"ל הב"ה אל תירא מרד' מצרימה אנכי ארד עמך: תקונים:

ילקוט ראובני [אות קצח]:

וליגמור מיניה וא"ת דילמא שאני התם דע"פ הדבור והכא ליגמור מיניה לעבור משום תקנתא דרבנן שלא ע"פ הדבור, ונראה כיון דע"פ הדבור שרי משום צורך שעה, ה"ה שלא ע"פ הדבור שהרי אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה, וא"ת הא אמרינן בפ' הנחנקין היכא דאוחזקו שאני, דאי לא תימא הכי אברהם היכי קרב את יצחק בהר המזריה, ואליהו בהר הכרמל היכי סמכו עליה ועברו משום שחוטי חוץ אלא היכא דאיתחזק שאני, למה לי מוחזק הא משמע אפילו כל נביא רשאי לחדש ולעבור משום מגדר מילתא, וי"ל משום

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

דמוחזק היה בנבואה היו סומכין עליו במה שהבטיח בירידת אש ושחטו על הבטחתו קדשים בחוץ שבזכותו ובתפלתו ירד אש מן שמים ויהיה מגדר מילתא שיקדש שמו שם ברבים וע"י כן יחזרו ישראל למטוב: תוספות סנהדרין פ"ט ע"ב:

ילקוט ראובני [אות קצט]:

בשכר העקידה שהיתה בשנת ל"ז כענין ל"ז אזכרות ראשונות של בריאת עולם כולם שם אלהים חוץ מאותן זוג האחרון שהיא תחילה לשם מלא, כי הקדים מדה"ר למדה"ד והיא עקדתו להחליש תוקף הדין, ומיד סמכו לסמיכת עץ הגן שכן יצחק נכנס לג"ע והיה בג"ע שלש שנים: עשרה מאמרות:

ילקוט ראובני [אות ר]:

אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע נקראת רחום וחנון רחם על יצחק שהוא אדם ובן אדם נעקד לפניך כבהמה אדם ובהמה תושיע ה', ר' יהודה אומר כיון שהגיע החרב על צוארו מיד פרחה נשמתו של יצחק, וכיון שהשמיע קולו מבין שני הכרובים אל תשלח ידך אל הנער חזרה הנפש לגופו והתוודה ועמד על רגליו, וידע יצחק תחיית המתים מן התורה שכל המתים עתידין להחיות, באותה שעה פתח ואמר בא"י מחיה המתים: מדרש:

[אות רא]:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

אלך לי אל הר המור זה ירושלים, שנאמר באתי לגני אחותי כלה, על משכבי בלילות בשעה שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, אחזתיו ולא ארפנו זה דוד שתפס הגורן מיד ארונה היבוסי, ומצא גלגולת של ארונה תחת המזבח ולא פסל המקום קרבנות ישראל: ילקוט שיר השירים:

ילקוט ראובני [אות רב]:

אליהוא בן ברכאל אליהוא זה יצחק, וברכאל שברכו אל, הבוזי שביזה כל ע"ז שבעולם בשעה שנעקד:

שם:

ילקוט ראובני [אות רג]:

בשביל עקידת יצחק הקב"ה נושא פנים ונותן שלום שנאמר ישא ה' פניו אליך וגו': מדרש שוחר טוב מזמור כ"ט:

ילקוט ראובני [אות רד]:

תרגום שיר השירים על הפסוק צרור המור בשביל עקידה נמחל חטא העגל:

ילקוט ראובני [אות רה]:

בהעקד יצחק על גבי המזבח נעקד עמו רוחו של אדם הראשון: עשרה מאמרות:

ילקוט ראובני [אות רו]:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

דע כי אדם והבל חטאו בראייה שהציצו, ונתגלגלו שניהם באברהם ושניהם ביצחק ועיקר יצחק לתקן חטא הבל, ואברהם לתקן אדם, וזה סוד ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו כי היה בנו שנולד לו לשעבר בנו הנולד לו ר"ת הב"ל: טוב הארץ:

ילקוט ראובני [אות רז]:

למה צוה הקב"ה עקידה לאברהם ולא ליצחק וכו', ומפרש נדבק חסד בדין וכו' ולכן פתח בחסד לאברהם: זוהר פר' פקודי ע' תס"ב:

ילקוט ראובני [אות רח]:

המלאכים תהו על יצחק שנעקד ולא סירב והקב"ה לא השיב להם, וכיון שהגיע זמן של אהרן למות אמר הקב"ה למ"ה אתם תמהתם על יצחק שנעקד ולא סירב והקב"ה לא השיב להם, וכיון שהגיע זמן של אהרן למות אמר הקב"ה למ"ה אתם תמהתם על יצחק שנעקד ולא סירב ראו אהרן הולך למיתה: מדרש:

ילקוט ראובני [אות רט]:

שד"י ש' נגד אבות ד' כנגד יצחק והוא נגד הצואר שפשט צוארו ליחד שמו של הקב"ה לשחוט, והד' בצואר כי כל הצואר כשר לשחיטה י' כנגד עורף כשר למליקה לכך מגלחין הצואר כדי שתהא הרצועה על בשרו ונדרש על יצחק ד' ראשו כאגמון לכך ד' נגד צוארו, ועוד ד' משוך

וַיִּשְׁלַח אֲבִרְהֵם אֶת-יְדֹוּ וַיִּקַּח אֶת- הַמֵּאֲכָלִת לְשַׁחֵט אֶת-בְּנוֹ: יֵא וַיִּקְרָא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

למטה לפי שזבול הוא רקיע הד' ושם בית המקדש בנוי, וכן היה למשכן ד' מכסאות יריעות תכלת, יריעות עזים, עורות אילים, ומכסה תחשים, ויצחק נעקד על המזבח נגד המזבח של מעלה ולכן ד' כנגדו, ואמר בספר יצירה והמליך אות ד' וקשר כתר בראשו וברא בו מאדי' ומאדים ברקיע בחומשו של רקיע ומקורב לחמה ומקבל מחמה חום גדול והוא חם ויבש כאש, לכן ד' נגד יצחק שהוא עולה לאשים ומאדים ממונה על האף והחימה והקצף, וכיון שהקב"ה כועס זוכר יצחק ויוקד כאילו נעקד דכתיב ועולתך ידשנה סלה אפרו של יצחק: סודי רזא:

ילקוט ראובני [אות רי]:

ממעל לעצים אמר רב חסדא מלמד שעשה אברהם המזבח מכוון כנגד כסא הכבוד כתיב הכא ממעל לעצים וכתיב התם שרפים עומדים ממעל לו: בחיי פ' וירא:

❖ ילקוט שמעוני פרק כב רמז קב

מנין לשחיטה שהיא בתלוש

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

יתיב רב אחורי' דר' חייא קמיה דר' ויתיב ר' וקאמר מנין לשחיטה שהיא בתלוש שנאמר וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו א"ל רב לר' חייא מאי קאמר א"ל וי"ו דכתיב אאופתא קאמר והא קרא קאמר קרא זריזותיה דאברהם קמ"ל. בשעה ששלח אברהם אבינו את ידו ליקח המאכלת לשחוט את בנו בכו מלאכי השרת שנאמר הן אראלם צעקו חוצה חיצה כתיב חיצה היא בידיה למיכס ית בריה מה היו אומרים נשמו מסלות שאין אברהם מקבל את העוברים ואת השבים. שבת עובר אורח הפר ברית ואת בריתי אקים את יצחק. מאס ערים ויסע אברם ארצה הנגב וגו' ולא חשב אנוש לא חשב זכות אברהם.

ויקח את המאכלת רב בעי קומי ר' חייא רבה מנין לשחיטה שהיא בדבר המיטלטל מהכא וישלח אברהם את ידו ויקח מכלל דתלוש הוא א"ל אם מן אגדה אמר לך ר' אפילו במחובר שרי דחזר הוא ביה. אם מן אולפן אמר לך לית הוא חזר ביה. דתני לוי היו נעוצין מתחלתן הרי אלו פסולין תלושין ונעצן הרי אלו כשרין דתנינן השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשרה.

ילקוט ראובני פרשת וירא [אות ריא]:

וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת וגו'. תבא חושה של אברהם שהלך לעשות רצון קונו ותעמוד על חושה של בלעם שהלך לקלל את ישראל, רשב"א אומר תבא חרב דכתיב באברהם ויקח את המאכלת לשחוט את בנו ותעמוד

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

על חרב פרעה שרדף אחר ישראל שנאמר אריק חרבי וגו':
מכילתא:

ילקוט ראובני [אות ריב]:

ר' יוסי הגלילי אומר כשנכנסו ישראל לים כבר הר המוריה
נעקר ממקומו ומזבח של יצחק הבנוי עליו ומערכתו הערוכה
עליו ויצחק כאילו עקוד עליו ונותן ע"ג המזבח ואברהם
כאילו פשט ידו ליקח את המאכלת לשחוט את בנו שנאמר
ויקח את המאכלת לשחוט וגו': שם ע"ד:

[אות ריג]:

ואושיט אברהם ית ידו ונסיב ית סכינא למיכס ית ברא, עני
ואמר יצחק לאבוי כפות יתי יאות דלא אתפרכיס מן צערי
דנפשאי וכו': יונתן:

ילקוט ראובני [אות ריד]:

כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על יריכו חרבו
של אברהם אבינו מלומדי שהם מלמדים את בניהם שנאמר
ולמדתם את בניכם מלחמה מלחמת' של תורה: ילקוט שיר
השירים:

ילקוט ראובני [אות רטו]:

הלא יראתך כסלתך פי' לשון בטחון כמו אשר יקוט כסלו
כלומר היה לך לירא מן הקב"ה וכו' זכור נא מי הוא נקי אבד
וכו', בסוף הנחנקין יש לפר' כמו כן לשון בטחון לא לשון

אֱלֹהֵי מִלְאָךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֲבֹרָהֶם | אֲבֹרָהֶם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי: יא יב

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

סכלות דא"ל לאברהם הלא יראתך כסלתך כלומר מה דאתה ירא מן הקב"ה היה לך להיות בטחוננו: תוס' ב"מ דף נ"ה ע"ב:

תנא דבי אליהו רבה פ"ז:

(כב י) וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו וגו' אעפ"כ לא היתה כוונת הקב"ה לשחטו ולהקריב את יצחק אלא להעלותו על ההר לנסותו מכאן אמרו אין לך אומה בעולם שאינה משעבדת ומענים את ישראל יותר מכמה מאות שנה אלא בשביל שכרת אברהם ברית עם עכו"ם מכאן אמרו כל העושה שותפות דברים עם עכו"ם לסוף הוא כורת עמו ברית ואם ת"ח הוא לא די שכורת עמו ברית אלא מזלזל הוא את תורתו ומזלזל שמו של אביו ומבזבז את ממונו ומאלמן את אשתו ואינו ממלא את ימיו ומוסר את בניו לחרב ומגלה אותם מארצם ושוכרן לע"א וקושר שם רע לו ולבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות:

יא. בראשית רבה פרשה נו ז:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים אברהם אברהם תני רבי חייא לשון חיבה לשון זירוז ר' אליעזר בן יעקב אמר לו ולדורות אין דור שאין בו כאברהם ואין דור שאין בו כיעקב ואין דור שאין בו כמשה ואין דור שאין בו כשמואל.

שמות רבה פרשה ב ו:

כל מי שנכפל שמו הוא בשני עולמות

ויאמר משה משה אתה מוצא (בראשית כב) באברהם אברהם יש בו פסק (שם מז) יעקב יעקב יש בו פסק (ש"א ג) שמואל שמואל יש בו פסק אבל משה משה אין בו פסק למה כן משל לאדם שנתן עליו משאוי גדול וקורא פלוני פלוני קרובי פרוק מעלי משוי זה ד"א עם כל הנביאים הפסיק מלדבר עמהם אבל במשה לא הפסיק כל ימיו תני רשב"י מהו משה משה לשון חיבה לשון זירוז ד"א משה משה הוא שלמד תורה בעוה"ז והוא עתיד ללמד בעוה"ב שעתידין ישראל לילך אצל אברהם ואומרים לו למדנו תורה והוא אומר להם לכו אצל יצחק שלמד יותר ממני ויצחק אומר לכו אצל יעקב ששימש יותר ממני ויעקב אומר להם לכו אצל משה שלמדה מפי הקב"ה הה"ד (תהלים פד) ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון ואין אלהים אלא משה שנאמר ראה נתתיך אלהים לפרעה ר' אבא בר כהנא אמר כל מי שנכפל שמו הוא בשני עולמות, ויאמר הנני הנני לכהונה ולמלכות א"ל הקב"ה במקום עמודו של עולם אתה עומד אברהם אמר הנני ואתה אומר הנני בקש משה שיעמדו ממנו כהנים ומלכים א"ל

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

הקב"ה אל תקרב הלום כלומר לא יהיו בניך מקריבין שכבר מתוקנת הכהונה לאהרן אחיך הלום זו מלכות כמה דתימא (שמואל ב ז) כי הביאותני עד הלום ואומר (שם א י) הבא עוד הלום איש א"ל הקב"ה כבר מתוקן המלכות לדוד אעפ"כ זכה משה לשתייהן:

ויקרא רבה פרשה א ט:

ויקרא אל משה ולאדם לא קרא והלא כבר נאמר (בראשית ג) ויקרא ה' אלהים אל האדם אלא אין גנאי למלך לדבר עם אריסו וידבר ה' אליו ועם נח לא דבר והלא כבר נאמר (בראשית ח) וידבר אלהים אל נח אלא אין גנאי למלך לדבר עם נקדודו ויקרא אל משה ולאברהם לא קרא (שם כב) ויקרא מלאך ה' אל אברהם אלא אין גנאי למלך לדבר עם פונדקי שלו. ויקרא אל משה ולא כאברהם באברהם כתיב ויקרא מלאך ה' אל אברהם המלאך קורא והדבור מדבר ברם הכא אמר ר' אבין אמר הקדוש ברוך הוא אני הוא הקורא ואני המדבר שנאמר (ישעיה מ) אני אני דברתי אף קראתיו הביאותיו והצליח דרכו:

במדבר רבה כ טו:

כי לא ידעתי ועתה אם רע בעיניך אשובה לי אמר לו אני לא הלכתי עד שאמר לי הקב"ה קום לך אתם ואתה אומר שאחזור כך אומנתו לא כך אמר לאברהם להקריב את בנו ואח"כ (בראשית כב) ויקרא מלאך ה' ויאמר אל תשלח ידך למוד הוא לומר דבר ומלאך מחזירו ועכשיו הוא אומר לי לך אתם,

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ועכשיו אם רע בעיניך אשובה לי, ויאמר מלאך ה' אל בלעם
 לך עם האנשים שחלקך עמהם וסופך ליאבד מן העולם,
 וילך בלעם עם שרי בלק מלמד שכשם שהם שמחים לקלל
 כך הוא שמח:

ילקוט שמעוני פרק כב רמז קא

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם לשון
 חבה לשון זירוז.

רבי אליעזר בן יעקב אומר לו ולדורות אין דור שאין בו
 כאברהם אין דור שאין בו כיעקב ואין דור שאין בו כמשה
 ושמואל.

ויאמר אל תשלח ידך אל הנער וסכין היכן היה נשרו שלש
 דמעות ממלאכי השרת עליו ונשחת הסכין א"ל ומה אעשה
 לו אחנקנו א"ל אל תשלח ידך אל הנער. א"ל אוציא ממנו
 טפת דם א"ל אל תעש לו מאומה מומה. כי עתה ידעתי כי
 ירא אלהים אתה הודעתי לכל שאת אוהבי ולא השכת את
 בנך את יחידך ממני שלא תאמר כל חולאים שחוץ לגוף אינן
 חולאים אלא מעלה אני עליך כאלו אמרתי שתקריב עצמך
 ולא עכבת. א"ל כביכול שיש לפניך כשיחות בני אדם
 שמחליפין בדבורם אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע
 וחזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו אתה אומר אל תשלח
 ידך אמר לו הקב"ה לא אחל את בריתי שאמרתי ואת בריתי
 אקים את יצחק. בשעה שאמרתי לך קח נא את בנך מוצא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

שפתי לא אשנה וכי אמרתי לך שחטהו העלהו אמרתי לך
אסקיטיה אחתיניה:

אברהם אברהם מפני שהיה אברהם ממהר לשחטו א"ל
אברהם מי אתה א"ל מלאך א"ל כשאמר לי הקב"ה להקריב
בעצמו אמר לי ועכשיו אני מבקש שיאמר לי הוא. מיד פתח
הקב"ה הרקיע וא"ל בי נשבעתי א"ל אף אני נשבעתי שאיני
יורד מן המזבח עד שאומר כל מה שאני צריך א"ל אמור א"ל
אתה אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע כשם שהיה לי
להשיבך ולא השבתיך אף אתה כשיהיו בניו של יצחק
חוטאין לפניך זכור להם עקדת יצחק אביהם ופדה אותם
מצרתן אמר ליה עתידין בניך שיהו חוטאין לפני ואני עתיד
לדון אותן בראש השנה ואם מבקשין הן שאסלח להן יהו
תוקעין לפני בשופר. א"ל יצחק לשרה נטלני אבא והעלני
הרים והורידני גבעות והעלני לראש הר אחד ובנה מזבח וסדר
את המערכה והעריך את העצים ועקדני על גבי המזבח ונטל
הסכין בידו לשחטני אילולי שא"ל הקב"ה אל תשלח ידך אל
הנער כבר הייתי שחוט א"ל ווי לך ברא דעלובתא אילולי
דאמר הקב"ה אל תשלח ידך היית שחוט לא הספיקה לומר
הדבר עד שיצאה נשמתה הה"ד ויבא אברהם לספוד לשרה
ולבכותה מהיכן בא מהר המוריה בא אמר הקב"ה הצדיקים
לא שמחו בעולמי ואתם שמחים בעולמי אמרתי להוללים
אל תהולו ולרשעים אל תרימו קרן.

ילקוט ראובני [אות רטז]:

וַיֹּאמֶר אֶל-תְּשֻׁלַּח יְדְךָ אֶל-הַנְּעָר

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים וגו' ויאמר הנני הנני לכהונה
הנני למלכות וזכה לשתייהן ומשה בקש להדמות לאברהם:
רבה פ' ואתחנן:

ילקוט ראובני [אות ריז]:

ויקרא אל משה ולאברהם לא קרא והא כתיב ויקרא מלאך ה'
אל אברהם אלא אין גנאי למלך לדבר עם פונדקי ויקרא אל
משה ולא כאברהם באברהם המלאך קורא והדבור מדבר ברם
הבא הקב"ה קורא ומדבר: מדרש רבה פ' ואתחנן:

ילקוט ראובני [אות ריט]:

ועני אברהם בלשון קודשא ואמר הנני: תרגום:

ילקוט ראובני [אות רכא]:

ויאמר אל תשלח ידך אל הנער וגו'. אוריאל המלאך אמר
עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה כי הוא בעל האש כארי עולה
ע"ג המזבח בעת רצון שכנגדו בחוץ בלאד"ן פני כלב וכו'
והוא היה מזומן להעלו' העולה מאילו של אברהם והוא
ששימש ג"כ בברית בין הבתרים וממנו הושלמה המרכבה
לאברהם עם ג' אנשים באלוני ממרא: עשרה מאמרות נ"ו

ע"ב: [וכתב בפ"י עתה ידעתי כי הוא מקבל נשמתו של יצחק לכך אמר אתה ידעתי]:

וְאֵל-תַּעַשׂ לְךָ מְאוּמָה כִּי אֶעֱתָה
 יְדַעְתִּי כִּי-יֵרָא אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא
 חֲשַׁכְתָּ אֶת-בְּנֶךָ אֶת-יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: יב

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

יב. בראשית רבה פרשה מט ב:

דבר אחר סוד ה' ליראיו בתחלה היה סוד ה' ליראיו ואח"כ לישרים ולישרים סודו ואח"כ לנביאים (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים אמר הקב"ה אברהם זה ירא אלהים שנאמר (בראשית כב) עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה אברהם זה ישר מן הישרים שנא' (שיר א) מישרים אהבוך אברהם זה נביא שנאמר (בראשית כ) ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ואיני מגלה לו.

בראשית רבה פרשה נו ז:

ויאמר אל תשלח ירך וסכין היכן היה נשרו שלש דמעות ממלאכי השרת ושחת הסכין א"ל אחנקנו אמר לו אל תשלח ירך אל הנער א"ל אוציא ממנו טפת דם אמר לו אל תעש לו מאומה אל תעש לו מזמה כי עתה ידעתי הודעתי לכל שאת אוהבני ולא חשכת וגו' שלא תאמר כל החלאים שחוץ לגוף אינן חלאים אלא מעלה אני עליך כאילו אמרתי לך הקרב עצמך לי ולא עינבת.

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

בראשית רבה פרשה נו ח:

א"ר אחא התחיל אברהם תמיה אין הדברים הללו אלא דברים של תימה אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע חזרת ואמרת קח נא את בנך ועכשיו את אמר לי אל תשלח ידך אל הנער אתמהא אמר לו הקב"ה אברהם (תהלים פט) לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה כשאמרתי לך קח נא את בנך לא אמרתי שחטהו אלא והעלהו לשם חיבה אמרתי לך אסיקתיה וקיימת דברי ועתה אחתיניה נ"א משלו משל למלך שאמר לאוהבו העלה את בנך אל שלחני הביאו אותו אוהבו וסכינו בידו אמר המלך וכי העלהו לאכלו אמרתי לך העלהו אמרתי לך מפני חיבתו הדא הוא דכתיב (ירמיה יט) ולא עלתה על לבי זה יצחק:

שמות רבה פרשה א :

הקב"ה מעיד עליו - כי עתה ידעתי כי ירא אלהים

דבר אחר ותיראן המילדות קשטו עצמן למעשה זקנן זה אברהם כמה שהקב"ה מעיד עליו (בראשית כב) כי עתה ידעתי כי ירא אלהים וגו' אמרו אברהם אבינו עליו השלום פתח לו פונדק והיה זן את העוברים ואת השבים בני אדם ערלים ואנו לא דיינו שאין לנו להאכילך אלא להרוג אותך אנו נחייה אותך כיון שראה פרעה שלא עשו גזירתו שלח וקרא אותך הדא הוא דכתיב ויקרא מלך מצרים למילדות:

במדבר רבה פרשה טו יד:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ע"י שנתיירא מן הקב"ה נעשה מלך

וכל מי שהוא ירא מן הקב"ה סופו ליעשות מלך ממי אתה למד מאברהם ע"י שנתיירא מן הקב"ה נעשה מלך שנא' (בראשית כב) כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ומנין שנעשה מלך שנא' (שם יד) אל עמק שוה הוא עמק המלך מהו שוה עמק המלך שהשווה הכל ונטלו עצה וקצצו ארזים ועשו כסא והושיבוהו מלך עליהם ולא תאמר אברהם בלבד אלא אפילו משה שנתיירא מן הקב"ה נעשה מלך לכך כתיב ירא את ה' בני ומלך:

במדבר רבה פרשה כב א:

וידבר משה אל ראשי המטות איש כי ידור נדר לה' הה"ד (ירמיה ד) ונשבעת חי ה' באמת במשפט ובצדקה אמר להם הקב"ה לישראל לא תהיו סבורים שהותר לכם להשבע בשמי אפילו באמת אין אתה רשאי להשבע בשמי א"כ יהיה בך כל המדות האלו (דברים ו) את ה' אלהיך תירא שתהא כאותן שנקראו יראי אלהים אברהם איוב ויוסף אברהם דכתיב (בראשית כב) כי ידעתי כי ירא אלהים אתה איוב דכתיב (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים יוסף דכתיב (בראשית מב) את האלהים אני ירא.

מדרש תנחומא וירא פרק כג:

ויאמר אל תשלח ירך אל הנער א"ל מי אתה א"ל מלאך א"ל כשאמר לי קח נא את בנך הקב"ה קדשו אמר לי ועכשיו אם

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הוא מבקש הוא יאמר לי מיד ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית שלא רצה לקבל מן הראשון באותה שעה אמר אברהם לפני הקב"ה רבון העולמים אדם מנסה לחברו שאינו יודע מה בלבו אבל אתה שאתה יודע מה הלבבות והכליות יועצות אתה צריך לעשות בי כן, א"ל כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה מיד פתח הקב"ה את הרקיע ואת הערפל ויאמר בי נשבעתי נאם ה' א"ל אתה נשבעת ואני נשבעתי שלא ארד מן המזבח עד שאומר כל מה שאני צריך א"ל אמור לא כך אמרת לי ספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם כה יהיה זרעך א"ל הן א"ל ממי א"ל מיצחק א"ל כשם שהיה בלבי מה להשיבך ולומר לך אתמול אמרת לי כי יצחק יקרא לך זרע עכשיו אתה אומר לי העלהו שם לעולה וכבשתי את יצרי ולא השבתיך כך כשיהיו בניו של יצחק חוטאין ונכנסין לצרה תהא נזכר להן עקדתו של יצחק ותחשב לפניך כאלו אפרו צבור על גבי המזבח ותסלח להן ותפדם מצרתן.

זכירת העקידה ביום הדין ראש השנה

א"ל הקב"ה אתה אמרת את שלך ואומר אני את שלי עתידין בניו של יצחק לחטוא לפני ואני דן אותם בר"ה אלא אם מבקשין שאחפש להן זכות ואזכור להן עקידת יצחק יהיו תוקעין לפני בשופר של זה א"ל ומה הוא השופר א"ל חזור לאחוריד מיד וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו זה אחד מעשרה דברים שנבראו בין השמשות נאחז בסבך בקרניו א"ל הקב"ה יהיו תוקעין לפני

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

בקרן איל ואושיעם ואפדם מעונותיהם והוא שדוד משבח
וקרן ישעי משגבי ומנוסי (תהלים יח) ואשבור עול גליות מעליהן
ואנחם אותם בתוך ציון שנאמר כי נחם ה' וגו' אמן:

פרקי דרבי אליעזר (פרק לא):

(כב יב - יז) ר' יהודה אומ' כיון שהגיע החרב על צוארו פרוחה
ויצאה נפשו של יצחק וכיון שהשמיע קולו מבין הכרובים
ואמ' לו אל תשלח ירך נפשו חזרה לגופו וקם ועמד יצחק על
רגליו וידע יצחק שכך המתים עתידים להחיות ופתח ואמ'
ברוך אתה ה' מחיה המתים ר' זכריה אומ' אותו האיל
כשנברא בין השמשות היה ובא להתקרב תחת יצחק והיה
סמאל עומד ומסטינו כדי לבטל קרבנו של אברהם אבינו
ונאחז בשני קרנותיו בין האילנות שנ' וישא אברהם את עיניו
וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו מה עשה אותו האיל
פשט את ידו ואחז בטלתו של אברהם אבינו ונאחז בשתי
קרנותיו בין האילנות שנ' וישא אברהם את עיניו וירא והנה
איל אחר והביט אברהם וראה האיל והלך והתירו והקריבו
תחת יצחק בנו שנ' וילך אברהם ויקח את האיל וכו' ר' ברכיה
אומ' עלה קרבן האיל לריח ניחוח לפני הב"ה כאילו היה ריח
ניחוח של יצחק ונשבע לברכו בעה"ז ובעה"ב שנ' בי נשבעתי
נאם ה' כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך כככבי השמים
כי ברך בעוה"ז אברכך לעה"ב והרבה ארבה את זרעך כככבי
השמים לעתיד לבא ר' חנניא בן דוסא אומ' אותו האיל
שנברא בין השמשות לא יצא ממנו דבר לבטלה אפרו של

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

איל הוא יסוד על גבי המזבח הפנימי גידי האיל אלו עשרה נבלים של כנור שהיה דוד מנגן בהם עורו של איל הוא אזור מתניו של אליהו ז"ל שנ' איש בעל שער וכו' קרניו של איל של שמאל שתקע בו בהר סיני שנ' ויהי במשוך בקרן היובל ושל ימין שהיא גדולה משל שמאל שהוא עתיד לתקוע בה לעתיד לבא שנ' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול והיה ה' למלך על כל הארץ ר' יצחק אומ' הכל לא נברא אלא בשביל השתחויות אברהם לא יצא מהר המוריה אלא בזכות השתחויה שנ' ונשתחווה ונשובה אליכם בית המקדש לא נברא אלא בזכות השתחויה שנ' רוממו לה' אלהינו והשתחוו להדום רגליו:

ילקוט ראובני [אות ריח]:

ועתה אם רע בעיניך אשובה לי אמר בלעם כך אומנתו של הב"ה לא כך אמר הב"ה להקריב את בנו ואח"כ ויקרא מלאך ויאמר אל תשלח ידך אל הנער למוד הוא לומר דבר ומלאך מחזירו: מדרש רבה בלק:

ילקוט ראובני [אות רכב]:

אמר הקב"ה לאברהם חייך שאני מעלה עליך שאם אמרתי לך שתשחוט את נפשך לא היית מעכב שכך כתיב לא השכת את בנך הרי בנו אמור את יחידך זו נפשך שהנשמה קרויה יחידה שנא' הצילה נפשי מיד כלב יחידתי: רבה פ' שלח:

[אות רכג]:

יג וַיֵּשָׂא אַבְרָהָם אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא
 וְהִנֵּה-אֵיל אַחַר נְאֻתוֹ בַּסֶּבֶךְ בְּקִרְנָיו
 וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת-הָאֵיל
 וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנוֹ: יג יד וַיִּקְרָא

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

י"ח פעמים יראה במשלי כנגד ח"י דברים שהחיים תלויים בו,
 שאם תירא הקב"ה ישמור חיידך וכשרצה אברהם אבינו ליטול
 חיות בנו יצחק אז נקרא ירא ה' שנאמר עתה ידעתי כי ירא
 אלקים אתה: ס' חסידים:

יג ❖ בראשית רבה פרשה נו ט:

ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות וסופן ליגאל בקרנו
 של איל

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחד מהו אחר אמר
 רבי יודן אחר כל המעשים ישראל נאחזים בעבירות
 ומסתבכין בצרות וסופן ליגאל בקרנו של איל שנאמר (זכריה ט)
 וה' אלהים בשופר יתקע וגו' אמר רבי יהודה בר סימון אחר
 כל הדורות ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות וסופן
 ליגאל בקרנו של איל הה"ד וה' אלהים בשופר יתקע.

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

**כל ימות השנה ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות
ובראש השנה הן נוטלין שופר ותוקעין בו ונזכרים לפני
הקב"ה והוא מוחל להם**

א"ר חנינא ב"ר יצחק כל ימות השנה ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכין בצרות ובראש השנה הן נוטלין שופר ותוקעין בו ונזכרים לפני הקב"ה והוא מוחל להם וסופן ליגאל בקרנו של איל שנאמר וה' אלהים בשופר יתקע, רבי לוי אמר לפי שהיה אברהם אבינו רואה את האיל ניתוש מן החורש הזה והולך ומסתבך בחורש אחר אמר לו הקב"ה כך עתידין בניך להסתבך למלכיות מבבל למדי מן מדי ליון ומיון לאדום וסופן ליגאל בקרנו של איל הה"ד וה' אלהים בשופר יתקע.

וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו רבי בניה אמר אמר לפניו רבון העולם הוי רואה דמיו של איל זה כאילו דמו של יצחק בני אימוריו כאילו אימוריו דיצחק ברי כהדא דתנן הרי זו תחת זו הרי זו תמורת זו הרי זו חלופי זו הרי זו תמורה, רבי פנחס אמר אמר לפניו רבון העולמים הוי רואה כאלו הקרבתי את יצחק בני תחלה ואח"כ הקרבתי את האיל הזה תחתיו היך מה דאת אמר (מלכים ב טו) וימלוך יותם בנו תחתיו כהדא דתנן כאימרא כדירים רבי יוחנן אמר כאימרא תמידא ריש לקיש אמר כאילו של יצחק תמן אמרי כולד החטאת תני בר קפרא כאימור דלא ינק מן יומי:

בראשית רבה פרשה סה יט:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק

ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני מהרת למצא את הברכה בני אביך נתברך בן שבעים וחמש שנים ואתה בן ששים ושלוש שנים, ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני רבי יוחנן וריש לקיש חד מנהון אמר אם לקורבנך המציא לך הקדוש ברוך הוא שנאמר (בראשית כב) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל למאכלך על אחת כמה וכמה ואוחרנא אמר אם לזווגך המציא לך דכתיב (שם כה) הקרה נא לפני היום וכתיב (שם) וירא והנה גמלים באים למאכלך על אחת כמה וכמה.

ויקרא רבה פרשה כז ט:

שור פר איל - בזכות האבות הק'

דבר אחר שור או כשב או עז שור בזכות אברהם שנאמר (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם כשב בזכות יצחק דכתיב וירא והנה איל, עז בזכות יעקב דכתיב לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים, מהו טובים ר' ברכיה בשם ר' חלבו אמר טובים לך טובים לבניך טובים לך שעל ידיהם אתה מקבל מיני ברכות וטובים לבניך שעל ידיהם מתכפר להם ביום הכפורים הדא הוא דכתיב (ויקרא יז) כי ביום הזה יכפר עליכם:

במדבר רבה פרשה יד:

פר אחד בן בקר כנגד אברהם כו' שנא' (בראשית יח) ואל הבקר רץ אברהם איל אחד כנגד יצחק שכתוב בו (שם כב) ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו כבש אחד כנגד יעקב דכתיב ביה (שם

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ל) והכשבים הפריד יעקב ולמה הקריב אלו ג' מיני עולות כנגד האבות.

ויקרא רבה פרשה כט ז:

ר' לוי בשם ר' חמא ברבי חנינא אמר משל לבן מלכים שהיה לו דין בפני אביו אמר לו אביו ואם אתה מבקש לזכות לפני בדין ביום הזה מני נקולוגוס פלוני ואת זכי לפני בדין כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל בני אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין באחד זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם זכרון תרועה זה יצחק שנא' (בראשית כב) וירא והנה איל מקרא קודש זה יעקב שנאמר (ישעיה מזח) שמע אלי יעקב וישראל מקוראי ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין בחדש השביעי:

במדבר רבה פרשה ד ח:

אמרו רבותינו למה צוה הקב"ה לפדות בכורי ישראל בלויים שבתחלה היו הבכורות משמשין עד שלא עמד שבט לוי כמה ששנו רבותינו עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות ומשהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים ותדע לך שהיו הבכורות מקריבים עד שלא עמד שבטו של לוי טול מתחלת ברייתו של עולם אדם הראשון היה בכורו של עולם וכיון שקירב קרבנו שנא' (תהלים סט) ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס לבש בגדי כהונה גדולה שנא'

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

(בראשית ג) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם בגדי שבת היו והיו הבכורות משתמשיך בהם כיון שמת אדם מסרן לשנת שת מסרן למתושלח כיון שמת מתושלח מסרן לנח עמד נח והקריב קרבן שנא' (שם ה) ויקח מכל הבהמה הטהורה וגו' מת נח ומסרן לשם וכי שם היה בכור והלא יפת היה בכור שנא' אחי יפת הגדול ומפני מה מסרן לשם מפני שצפה נח שלשלת האבות עומדת ממנו ותדע לך ששם היה מקריב שנא' (שם יד) ומלכי צדק מלך שלם וגו' וכי כהונה לו ניתנה והלא לא ניתנה כהונה אלא משעמד אהרן מהו שהוא אומר כאן והוא כהן מפני שהיה מקריב בכהנים מת שם ומסרה לאברהם וכי אברהם היה בכור אלא מפני שהיה צדיק נמסרה לו הבכורה והקריב שנא' (שם כב) ויעלהו לעולה תחת בנו, מת אברהם ומסרה ליצחק עמד יצחק ומסרה ליעקב, וכי יעקב בכור היה אלא שאת מוצא שנטלה יעקב מן עשו בערמה אמר לו (שם כה) מכרה כיום את בכורתך.

איכה רבה פרק ב' פיסקא ו:

עשר קרנות הן

גדע בחרי אף כל קרן ישראל עשר קרנות הן קרנו של אברהם קרנו של יצחק קרנו של יוסף קרנו של משה קרנה של תורה קרנה של כהונה קרנה של לוייה קרנה של נבואה קרנו של בית המקדש קרנו של ישראל ויש אומרים קרנו של משיח קרנו של אברהם שנא' (שם ה) כרם היה לידידי בקרן בן שמן קרנו של יצחק שנא' (בראשית כ"ב) נאחז בסבך בקרניו קרנו של

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

יוסף שנא' (דברים ל"ג) וקרני ראם קרניו, קרנו של משה דכתיב (שמות ל"ד) כי קרן עור פניו קרנה של תורה דכתיב (חבקוק ג') קרנים מידו לו קרנה של כהונה דכתיב (תהלים קי"ב) קרנו תרום בכבוד, קרנה של לוויה שנא' (ד"ה א' כ"ה) כל אלה בנים להימן חוזה המלך בדברי האלהים להרים קרן, קרנה של נבואה דכתיב (ש"א ב') רמה קרני בה', קרנו של בית המקדש דכתיב (תהלים כ"ב) ומקרני רמים עניתני קרנו של ישראל שנא' (שם קמ"ח) וירם קרן לעמו, ויש אומרים קרנו של משיח שנאמר (ש"א ב') ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו וכולן היו נתונות בראשן של ישראל וכיון שחטאו ניטלו מהן הה"ד גדע בחרי אף כל קרן ישראל וניתנו לאומות העולם הה"ד (דניאל ז') ועל קרניא עשר די בראשה ואחרי די סלקת ונפלה מן קדמה תלת וכתיב בתריה וקרניא עשר מינה מלכותה עשרה מלכין יקמון ואחרן יקום אחריהון והוא ישנא מן קדמיא ותלתא מלכין יהשפל וכשישראל עושין תשובה הקב"ה מחזירן למקומם הה"ד (תהלים ע"ה) וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק הקרנות שגידע צדיקו של עולם אימתי הוא מחזירן למקומם לכשירומם הקב"ה קרן משיחו דכתיב (ש"א ב') ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו השיב אחור ימינו מפני אויב:

אסתר רבה פרק ז' פ"סקא ט':

תחשכנה עיניהם של רשעים מראות לפי שמראית עיניהם של רשעים מורידות אותם לגיהנם

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו א"ר איבו (תהלים ס"ט)
 תחשכנה עיניהם של רשעים מראות לפי שמראית עיניהם
 של רשעים מורידות אותם לגיהנם, הה"ד (בראשית ו') ויראו בני
 האלהים את בנות האדם (שם ט') וירא חם אבי כנען (שם כ"ח) וירא
 עשו כי רעות בנות כנען (במדבר כ"ב) וירא בלק בן צפור (שם כ"ח)
 וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל וירא המן כי אין
 מרדכי כורע ומשתחוה לו אבל מראית עיניהם של צדיקים
 תאר לפי שמראית עיניהם של צדיקים מעלה אותם למעלה
 העליונה הה"ד (בראשית י"ח) וישא עיניו וירא והנה שלשה
 אנשים (שם כ"ב) וירא והנה איל (שם כ"ט) וירא והנה באר בשדה
 (שמות ג') וירא והנה הסנה (במדבר כ"ה) וירא פנחס לפיכך הם
 שמחים במראית עיניהם שנאמר (תהלים ק"ז) יראו ישרים
 וישמחו:

ילקוט שמעוני פרק כב רמז קב:

**אותו איל שנברא בין השמשות היה רץ ובא להתקרב תחת
 יצחק**

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל רבי זכריה אומר אותו
 איל שנברא בין השמשות היה רץ ובא להתקרב תחת יצחק
 והיה סמאל עומד ומסטינו כדי לבטל קרבנו של אברהם
 אבינו ונאחז בשתי קרניו בין האילנות מה עשהא אותו איל

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

פשט את ידו ואת רגלו בטליתו של אברהם והביט אחריו וראה את האיל והתירו והקריבו.

רבי ברכיה אומר עלה ריח ניחוח של יצחק וערב עליו מה עשה הקב"ה פשט יד ימינו ואחז בראשו של יצחק ונשבע לברכו בעולם הזה ובעולם הבא שנאמר כי ברך בעולם הזה אברכך בעולם הבא והרבה בעולם הזה ארבה את זרעך לעולם הבא. רבי חנינא בן דוסא אומר אותו איל שנברא בין השמשות לא יצא ממנו דבר לבטלה גידין של איל אלו עשרה נבלים של כנור שהיה דוד מנגן בהן עורו של איל היה אזור מתניו של אליהו קרניו של איל שמאלו שתקע בו בהר סיני ויהי קול השופר. קרנו של ימין שהוא גדול משמאלו שהוא עתיד לתקוע בו לעתיד לבא שנאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול:

רבי יהושע אמר מלאך הביאו מגן עדן ותחת עץ החיים היה רועה ושותה מן המים

וירא והנה איל רבי אליעזר אומר מן ההרים בא שהיה רועה שם, רבי יהושע אמר מלאך הביאו מגן עדן ותחת עץ החיים היה רועה ושותה מן המים שעוברין תחתיו והיה ריחו של איל נודף בכל העולם ואימתי נתן בגן בין השמשות של ששת ימי בראשית.

עתידין בניך להסתבך במלכיות מבבל למדי וממדי ליון ומיון לאדום וסופן להגאל בקרניו של איל

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

וירא והנה איל אחר מהו אחר אחר כל המעשים ישראל נאחזים בעבירות ומסתבכים בצרות וסופן ליגאל בקרניו של איל הה"ד ביום ההוא יתקע בשופר גדול לפי שהיה אברהם אבינו רואה את האיל נותש מחורש זה ונסבך בחורש אחר א"ל הקב"ה כך עתידין בניך להסתבך במלכיות מבבל למדי וממדי ליון ומיון לאדום וסופן להגאל בקרניו של איל הה"ד וה' אלהים בשופר יתקע ה' יגן עליהם.

אמר לפניו רבונו של עולם הוי רואה דמו של איל זה כאלו הקרבתי את יצחק בני תחלה ואחר כך הקרבתי את האיל תחתיו

וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו אמר לפניו רבונו של עולם הוי רואה דמו של איל זה כאלו דמו של יצחק בני קרב כהדא דתנינא הרי זו תחת זו הרי זו חלופי זו הרי זו תמורה.

רבי פנחס אמר [אמר] לפניו רבונו של עולם הוי רואה דמו של איל זה כאלו הקרבתי את יצחק בני תחלה ואחר כך הקרבתי את האיל תחתיו כדאמר וימלוך יותם בנו תחתיו במקומו כהדא דתנן הרי עלי כאימרא כדירים [רבי יוחנן] אמר כאימרא תמידא [ר"ל] אמר כאילו של יצחק תמן אמרי כולד החטאת. תני בר קפרא כאימר דלא ינק מן יומיו.

אמר הקדוש ברוך הוא אברהם כך עתידים בניך נאחזין בעונות ונסכים בצרות וסופן להגאל בקרנו של איל

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל, אמר רבי יודן מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו את האיל נטש מחורש זה ונסבך בחודש זה, אמר הקדוש ברוך הוא אברהם כך עתידים בניך נאחזין בעונות ונסככים בצרות וסופן להגאל בקרנו של איל שנאמר וה' עליהם יראה ויצא כברק חצו וה' אלהים בשופר יתקע. אמר רבי חנינא מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא לאברהם את האיל נטש מחורש זה ונסבך בחודש אחר, א"ל הקדוש ברוך הוא אברהם כך עתידין בניך להיות נאחזין באומות העולם ונסבכין במלכים ונמשכין ממלכות למלכות מבבל למדי וממדי ליון ומיון לאדום וסופן להגאל בקרנו של איל שנאמר וה' אלהים בשופר יתקע כל השביעיים חביבים וכו' (כתוב ברמז רע"ו).

ילקוט שמעוני במדבר - (פרק כט - המשך רמז תשפב): דבר אחר בחדש השביעי רבי ברכיה קרי ליה ירחא דשבועתא (שכן) [שבנו] נשבע הקב"ה לאברהם אבינו שנאמר ויאמר בי נשבעתי נאם ה', מה צורך לשבועה זו, אמר אבינו אברהם לפני הקב"ה רבון העולמים גלוי וידוע היה לפניך בשעה שאמרת לי קח את בנך שהיה בלבי להשיבך וכבשתי את יצרי ולא השבתי, כך כשהיו בניו של יצחק באין לידי עבירה ומעשים רעים תהא נזכר להם עקדת אביהם ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך להם מדת הדין למדת רחמים, אימתי בחדש השביעי. וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אמר רבי יודן מלמד שהראה הקב"ה לאברהם אבינו את האיל נטש

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מחורש זה ונסבך בחורש אחר, א"ל הקב"ה כך עתידין בניך להיות נאחזין בעונות ונסבכין בצרות וסופן ליגאל בקרניו של איל, שנאמר זה' עליהם יראה ויצא כברק חצו זה' אלהים בשופר יתקע. אמר רבי חנינא מלמד שהראה הקב"ה לאברהם אבינו את האיל נוטש מחורש זה ונסבך בחורש אחר, אמר ליה הקב"ה כך עתידין בניך להיות נאחזין באומות נסבכין במלכיות ונמשכין ממלכות למלכות, מבבל למדי, וממדי ליון, ומיון לאדום, וסופן להגאל בקרניו של איל שנאמר זה' עליכם יראה ויצא כברק חצו וגו'. כל השביעיים חביבים (כתוב ברמז רע"ז).

ילקוט ראובני [אות רכד]

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו'. אליהו הקריב קרבן האיל לאברהם בעת העקידה: עשרה מאמרות:

ילקוט ראובני [אות רכה]:

(שם) **מכתבי האר"י** בשעת העקידה היה שם קטרוג בין מיכאל והשטן כי מיכאל"ל היה מקריב האיל כדי שיציל יצחק והשטן היה מרחיקו כדי שישחט יצחק, וטעמו היה בשביל חטא העגל שכאשר ישחט יצחק תבטל כלל ישראל וז"ס הנ"ה אי"ל גי' מיכאל"ל, אחר נאחז בסבך כשתקח אותיות אחר סב"ך הוא עג"ל ומיכאל היה מנצח במה בקרניו גימטריא שס"ה כי מנין הקטורת הם שס"ה וג' שהיה מוסיף כ"ג ביום כפורים, הרי שס"ח ובעון העגל אמר קח נ"א ר"ת נדב אביהו

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

שבהם תכופר עון עגל שבאהרן התאנף ה' זה כלוי בנים, והנה ידוע דבר אחד מן איל לא יצא לבטלה מעורו נעשה אזור לאליהו וכו' והכהן הוא אליהו המקריב א"ת עול"ת אי"ש זה יצחק שפרחה נשמתו ונכנס באיל הרי שהעולה עצמה הוא האיש, עו"ר העול"ה אשר הקרי"ב הכה"ן ל"ו יהי"ה, לכהן צדק זה אברהם לו יהיה לאליהו שנעשה לו אזור ואבנט ממנו ודוק אלהים יראה לו השה ר"ת אליה"ו ואף דאליהו לא נולד עדיין אליהו הוי תמן והוא הקריב והשטן דחיק האיל:

ילקוט ראובני [אות רכז]: עוד שם בפירוש:

רמה קרני ידוע כי קרני איל של יצחק היו נגד נצ"ח והו"ד ואי"ל בעצמו ביסוד שהוא נשמת יצחק שיצא בשעת העקידה:

ילקוט ראובני [אות רכז]:

המקטרג הגדול בשעת עקידת יצחק שהעלו איל תחתיו שפ"ג שנה היה הקטרוג שהיה רוצה השטן שיתן לו את יצחק שכבר עלה לחלקו עד שנתן הקב"ה במקומו איוב: מגלה עמוקות:

ילקוט ראובני [אות רכח]:

עוד שם השר אמו"ן מנו"א הוא השר הגדול של מצרים שהיה ביד ימינו שעיר עזים של מכירת יוסף וביד שמאלו אילו של יצחק וכו' וע"י קרבן פסח העבירו ממנו איל שביד שמאל ושעיר עיזים נפרע ביום חורבן הבית:

אֲבָרְהֶם שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה | יִרְאֶה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

ילקוט ראובני [אות רכט]:

ראיתי מתניו של אליהו

ראיתי מתניו של אליהו אזור גדול במתניו אמרתי לו אדוני מאין לך אזור הגדול הזה א"ל מעורו של איל יצחק ואמרתי לו הא עולה בולה כליל וממנה מתקנים לחטאים ואין דרך העור ההוא הבא מן האיל לתקנה, א"ל האיל ההוא שחטו אברהם הוא החס"ד להשם לרחמים וכחו של אברהם אני אני נאזר ממנו הוא קשה לפעמים וכו' האיל ההוא אינו עומד לעולם כבוש וכשהוא חזק אני אזור ממנו להנקם אשר הם חוטאים: פליאה:

ילקוט ראובני [אות רל]:

בראשית ברא תי"ש זה איל של יצחק: תיקונים תקון ב':

יִרְאֶה יִי טו וַיִּקְרָא מִלְאֲךָ יְהוָה אֵל-

אַבְרָהָם שְׁנִית מִן-הַשָּׁמַיִם: טז טז

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

יד ❖ בשעה שבניו של יצחק באין לידי עבירות ומעשים רעים תהא נזכר להם עקדת יצחק אביהם ותתמלא עליהם רחמים

בראשית רבה פרשה נו י:

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה ר' יוחנן אמר אמר לפניו רבון העולמים בשעה שאמרת לי קח נא את בנך את יחידך היה לי מה להשיב אתמול אמרת כי ביצחק וגו' עכשיו קח נא את בנך וגו' וחם ושלום לא עשיתי כן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך יהי רצון מלפניך ה' אלהינו בשעה שיהיו בניו של יצחק באים לידי עבירות ומעשים רעים תהא נזכר להם אותה העקידה ותתמלא עליהם רחמים אברהם קרא אותו יראה שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה שם קרא אותו שלם שנאמר (בראשית יז) ומלכי צדק מלך שלם אמר הקב"ה אם קורא אני אותו יראה כשם שקרא אותו אברהם שם אדם צדיק מתרעם ואם קורא אני אותו שלם אברהם אדם צדיק מתרעם אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם יראה שלם ירושלים ר' ברכיה בשם רבי חלבו אמר עד שהוא שלם עשה לו הקב"ה סוכה והיה

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מתפלל בתוכה שנאמר (תהלים עז) ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון ומה היה אומר יהי רצון שאראה בבנין ביתי. דבר אחר מלמד שהראה לו הקב"ה בית המקדש חרב ובנוי חרב ובנוי שנא' שם המקום ההוא ה' יראה הרי בני היך מה דאת אמר (דברים טז) שלש פעמים בשנה יראה אשר יאמר היום בהר ה' הרי חרב שנאמר (איכה ה) על הר ציון ששם ה' יראה בני ומשוכלל לעתיד לבא כענין שנאמר (תהלים קב) כי בנה ה' ציון נראה בכבודו:

ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה אמר לפניו רבנו של עולם בשעה שאמרת ליקח נא את בנך היה לי להשיב אתמול אמרת ליכי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו אתה אמרת לי קח נא את בנך ולא עשיתי כן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך יהי רצון מלפניך בשעה שיהיו בניו של יצחק באין לידי עבירות תהיה נזכר להם העבודה הזאת ותתמלא עליהם רחמים עכ"ל הילקוט שמעוני.

ילקוט שמעוני ויקרא - (פרק כג - רמז תרמז): דבר אחר בחדש השביעי, רבי ברכיה הוה קרי ליה ירחא דשבועה שבו נשבע הקדוש ברוך הוא לאברהם ויאמר בי נשבעתי נאם ה' מה צורך היה בשבועה אמר רבי ביבואי רבה בשם רבי יוחנן אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא רבנו של עולם גלוי וידוע לפניך בשעה שאמרת לי קח נא את בנך שהיה בלבי לומר לך אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו אתה אומר לי קח את בנך אלא כשם שהיה בלבי להשיבך וכבשתי את

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

יצרי ולא השבתיך כך בשעה שיהיו בניו של יצחק באין לידי עבירות ומעשים רעים תהא נזכר להם עקדת יצחק אביהם ותתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך להם מדת הדין למדת רחמים ואימתי בחדש השביעי.

מדרש תהלים (שוחר טוב) פרק כט:

הבו לה' בני אלים (הבו). דבר אחר בני אלים. בני אלמים, בני חרשים, בנים שיש להם מה להשיב למקום, ואינן משיבין. וכן ישעיה אומר, (ישעיה מב, יט) מי עוזר כי אם עבדי וחרש כמלאכי אשלח מי עוזר כמשולם ועוזר כעבד ה'. וכן הוא אומר, (בראשית כב) ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה. אמר לו, ראה, היה לי להשיבך ולא השיבותיך והחרשתי. אמר לו הקב"ה, מה היה לך להשיב. אמר לו, אמש אמרת לי, (שם כא, יד) כי ביצחק יקרא לך זרע. ועכשיו אמרת לי, קח נא את בנך. (אמר לו איזה מהן, את יחידך. אמר לו, זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו. אמר לו, אשר אהבת. אמר לו, שניהם אני אוהב. אמר לו, את יצחק). וכשם שהיה לי להשיבך ולא השיבותך, כך כשיבואו בני לידי עבירות, זכור להם זו השעה ותשא להם פנים. שנאמר (במדבר ו, כו) ישא ה' פניו אליך. כשם שנשאתי לך פנים. לכך נאמר, הבו לה' בני אלים. דבר אחר, בנים של אותם שנשחטים כאילים. אברהם אמר אני שוחט, ויצחק אמר אני נשחט. הבו לה' כבוד שמו. בשעה שאני זוכר שמו אתם הבו לה' כבוד.

מדרש תהלים (שוחר טוב) פרק עו:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מהו ה' יראה

ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון. אמר רבי ברכיה, מתחלת ברייתו של עולם עשה הקב"ה סוכה בירושלים, כביכול, שהיה מתפלל בתוכה ואומר יהי רצון מלפני שיהו בני עושיין רצוני כדי שלא אחריב ביתי ומקדשי, שנאמר, ויהי בשלם סוכו ומעונתו. כיון שגרם החטא מה כתיב, (איכה ב, ו) ויחמוס כגן סוכו שיחת מועדו. מקום שהיה מתוועד בתפלה. וכיון שחרב מתפלל יהי רצון מלפני להכרית יצר הרע שמחטיא את בני ויעשו תשובה ואקרב בנין ביתי ומקדשי. הוי ויהי בשלם סוכו. את מוצא שנקרא בית המקדש שלם, שנאמר (בראשית יד, יח) ומלכי צדק מלך שלם. והוא שם בן נח, שנאמר (שם) והוא כהן לאל עליון. וכתוב (שם ט, כז) יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם. ששיכן באהלו שיהיה משמשו הוי זה הוא שם. ואברהם קרא לבית המקדש יראה, שנאמר (שם כב, יד) ויקרא שם המקום ההוא ה' יראה. מהו ה' יראה, אמר אברהם רבוננו של עולם יהא יום זה זכור לפניך שיש לי להשיבך. תמול אמרת לי (שם כא, יב) כי ביצחק יקרא לך זרע. ועכשיו אתה אומר (שם כב, ב) קח נא את בנך. ולכשיבאו למדה זו זכור להם זה היום ושא להם פנים. אמר הקב"ה, אם אני קורא אותנו כמו שאמר שם, אני מבטל דברי אברהם אוהבי שקראו יראה. ואם אני קורא אותו יראה, אני מבטל דברי שם הצדיק. מה עשה הקב"ה, שיתף מה שקראו שניהם וקרא אותו ירושלים. הוי ויהי בשלם סוכו:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מדרש תהלים (שוחר טוב) פרק פא:

הריעו לאלהי יעקב. דבר אחר, למה הזכיר יעקב מכל האבות. שנו רבותינו, במדה שאדם מודד בה מודדין לו, שנאמר (ישעיה כז, ח) בסאסאה בשלחה תריבנה. אין לי אלא סאה, תרקב וחצי תרקב מנין, שנאמר (שם ט, ד) כל סאון סאון ברעש. אין לי אלא דבר שבמדה שבמנין, מנין שאפילו פרוטות מצטרפות לחשבון גדול, תלמוד לומר, (קהלת ז, כז) אחת לאחת למצוא חשבון. משל למלך שהיה לו ג' אוהבין ובקש לעשות פלטין א', קרא לאוהביו, הביא הראשון, אמר לו, ראה המקום הזה שאני רוצה לבנות פלטין. אמר לו אוהבו, זכור אני שהיה פה הר תחלה. הניח אותו, ובא אצל השני ואמר לו, מבקש אני לבנות לי פלטין אחד במקום הזה. אמר לו, זכורני שהיה פה מתחלה שדה. הניחו גם הוא, ובא אצל השלישי ואמר לו, אני רוצה לבנות פלטין במקום הזה. אמר לו, זכור אני שהיה פלטין מתחלה. אמר לו, חייד, על שמך אני קורא אותו. כך אברהם יצחק ויעקב היו אוהביו של הקב"ה. אברהם קראו הר, שנאמר (בראשית כב, יד) בהר ה' יראה. יצחק קראו שדה, שנאמר (שם כז, כז) ראה ריח בני כריח שדה. יעקב קרא אותו פלטין, שנאמר (שם כח, יז) אין זה כי אם בית אלהים. אמר לו הקב"ה, חייד, אתה קראת אותו בית עד שלא נבנה, על שמך אני קורא אותו, שנאמר (ישעיה ב, ג) לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלהי יעקב. וכן ירמיה אומר, (ירמיה ל, יח) כה אמר ה' הנני שב שבות אהלי יעקב. ועוד אסף קישט את

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

דבריו, ולא הכיר בתרועה אלא ליעקב, שנאמר, הריעו לאלהי יעקב:

ילקוט ראובני [אות רלו]:

ביום שעקד אברהם את יצחק ביקש אברהם את יצחק שיפתחו שערי בינה שערי חירות שערי גאולה שערי כפרה להיות כפרה לכל חטאתם והקב"ה הודה לו לתת מתנה זו לבניו ולפתוח להם שערי תשובה

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה. דע ביום שעקד אברהם את יצחק ביקש אברהם את יצחק שיפתחו שערי בינה שערי חירות שערי גאולה שערי כפרה להיות כפרה לכל חטאתם והקב"ה הודה לו לתת מתנה זו לבניו ולפתוח להם שערי תשובה וכה"א ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה ואותו היום הוא כפרה לזרעו של אברהם הנקרא מדת אהבה לפיכך ספירת הרחוקים שהם כת"ר חכמ"ה בינ"ה מתגלים ביום שנעקד יצחק מר"ה עד יום כפורים השערים נפתחים בזכות אברהם: שערי צדק:

טז • מדרש ויושע

אמר לו אברהם למלאך לא אשחטהו אלא אחנקהו אמר לו ואל תעש לו מאומה אמר לו אברהם למלאך הקב"ה אמר לי

✋ ✋ ✋ מדרשי עקידת יצחק ✋ ✋ ✋

לשוחטו ואתה אמרת לא תשחטנו דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין מיד ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית בי נשבעת נאם ה' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא השכת את בנך את יחידך כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך וגו' מיד הניחו וחזרה בו נשמתו ועמד על רגליו וברך ברוך מחיה מתים באותה שעה נשא אברהם את עיניו לשמים ואמר רבש"ע בשעה שיעמדו בני בצער תזכור להם זאת השעה שאני עומד לפניך:

פסיקתא רבתי - פרשה מ

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם (שם שם י"א) ב' פעמים שהיה ממהר לשוחטו והיה צווח בו כאדם הצועק מתוך צרה מה אתה עושה אברהם הופך פניו אצלו אמר לו מה אתה עושה אל תשלח ידך אל הנער (שם שם י"ב) אמר לו ואחנקנו ואמר ואל תעש לו מאומה (שם) אמר לו אברהם חוץ מזו ומזו הקב"ה אמר לי לקרב בני ואתה אומר לא תקרבנו מיד קפץ עליו [הקדוש ברוך הוא] ויאמר (בני) בי נשבעתי נאם ה' כי יען וגו' את בנך את יחידך (שם שם ט"ז) מהו את יחידך מלמד שאמר אברהם להקדוש ברוך הוא אדם אם מנסה את חבירו אינו יודע מה בלבו אתה יודע מה בלבבות והיית מנסה אותי לא היה גלוי (רחום) לך שאני שוחטו אמר לו הקב"ה גלוי וצפוי לפניי אפי' נפשך [אם] אמרתי לך לא הייתה מעכב את יחידך הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כ"ב כ"א) אמר לו אברהם למה עשית לי כך אמר לו הקדוש ברוך הוא

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

שהייתי מבקש ליודעך בעולם שלא על חנם בחרתי בך מכל האומות כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה (בראשית שם י"ב). מיד ויקרא אברהם את שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בהר ה' יראה (שם שם י"ד) א"ר ירמיה אמר לו רבונו של עולם גלוי היה לפניך שהיה לי מה להשיבך כשאמרת לי לקרב את יצחק אילו השבתי אותך לא היה לך מה להשיבני שהייתי אומר לך אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע (שם כ"א י"ב) ועכשיו אתה אומר לי לשחטו ולא השבתי אותך אלא עשיתי עצמי כאלם וכחרש ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו (תהלים ל"ח י"ד) כשיהיו בניו של יצחק נידונים לפניך ביום זה ואפילו יש להם כמה קטיגורים מקטרגים אותם כשם שדממתי ולא השיבותיך כך אתה לא (תשוה) [תשים] להם.

מדרש תנחומא וירא - פרק כג

ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם למה ב' פעמים שהיה ממחר והולך לשחטו ויאמר אל תשלח ידך אל הנער א"ל מי אתה א"ל מלאך א"ל כשאמר לי קח נא את בנך הקב"ה בעצמו אמר לי ועכשיו אם הוא מבקש הוא יאמר לי מיד ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית שלא רצה לקבל מן הראשון באותה שעה אמר אברהם לפני הקב"ה רבון העולמים אדם מנסה לחברו שאינו יודע מה בלבו אבל אתה שאתה יודע מה הלבבות והכליות יועצות אתה צריך לעשות בי כן א"ל כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה מיד פתח

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

הקב"ה את הרקיע ואת הערפל ויאמר בי נשבעתי נאם ה' א"ל אתה נשבעת ואני נשבעתי שלא ארד מן המזבח עד שאומר כל מה שאני צריך א"ל אמור לא כך אמרת לי ספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם כה יהיה זרעך א"ל הן א"ל ממי א"ל מיצחק א"ל כשם שהיה בלבי מה להשיבך ולומר לך אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע עכשיו אתה אומר לי העלהו שם לעולה וכבשתי את יצרי ולא השבתיך כך כשיהיו בניו של יצחק חוטאין ונכנסין לצרה תהא נזכר להן עקדתו של יצחק ותחשב לפניך כאלו אפרו צבור על גבי המזבח ותסלח להן ותפדם מצרתן א"ל הקב"ה אתה אמרת את שלך ואומר אני את שלי עתידין בניו של יצחק לחטוא לפני ואני דן אותם בר"ה אלא אם מבקשין שאחפש להן זכות ואזכור להן עקידת יצחק יהיו תוקעין לפני בשופר של זה א"ל ומה הוא השופר א"ל חזור לאחוריק מיד וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו זה אחד מעשרה דברים שנבראו בין השמשות נאחז בסבך בקרניו א"ל הקב"ה יהיו תוקעין לפני בקרן איל ואושיעם ואפדם מעונותיהם והוא שדוד משבח וקרן ישעי משגבי ומנוסי (תהלים יח) ואשבור עול גליות מעליהן ואנחם אותם בתוך ציון שנאמר כי נחם ה' וגו' אמן:

מדרש זוטא שיר השירים - פרשה ח

[1] שימני כחותם על לבך. בשעה שנאמר ויקרא אליו מלאך

ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם (בראשית כ"ב י"א):

וַיֹּאמֶר בְּנֵי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם-יְהוָה כִּי
 יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה
 וְלֹא חָשַׁכְתָּ אֶת-בְּנֶךָ, אֶת-יְחִידְךָ: טז יז

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

כחותם על זרועך. כדרך התפלגין הללו שנותנים על זרועותיהם של בני אדם ואין בהם מום. כך אין ביצחק מום. כי עזה כמות אהבה. עזה היתה האהבה שהקדוש ברוך הוא אהב את ישראל בימי סנחריב. שנאמר הוי היורדים מצרים לעזרה ועל סוסים וגו' (ישעיה ל"א י"א). (אלו) [אמרן] עשר מכות הביא הקב"ה עליהם כדרך שהביא על פרעה ועל מצרים. שנאמר ומטהו על הים ונשאו בדרך מצרים (ישעיה י' כ"ז). רבי נתן אומר הרים במטה יד על (השירים) [אשורים]. שנאמר הוי אשור שבט אפי ומטה הוא בידם זעמי (שם שם ה'):

טז ❖ בראשית רבה פרשה נו יא

בי נשבעתי - מה צורך לשבועה זו

ויקרא מלאך ה' שנית ויאמר בי נשבעתי מה צורך לשבועה זו א"ל השבע לי שאין אתה מנסה אותי עוד מעתה ולא את יצחק בני משל לאחד ששמר את אגיננו שבולת נהר והקפיץ גם בנו עמו. דבר אחר מה צורך לשבועה זו רבי חמא ב"ר

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

חנינא א"ל השבע לי שאין אתה מנסה אותי עוד מעתה משל למלך שהיה נשוי למטרונה ילדה ממנו בן ראשון וגרשה שני וגרשה שלישי וגרשה וכיון שילדה ממנו בן עשירי נתכנסו כולם ואמרו לו השבע לנו שאין אתה מגרש את אמנו מעתה כך כיון שנתנסה אברהם אבינו נסיון עשירי א"ל השבע לי שאין אתה מנסה אותי עוד מעתה א"ר חנין כי יען אשר עשית את הדבר הזה נסיון עשירי הוא ואתה אומר כי יען אשר עשית הדבר הזה אלא זה נסיון האחרון שהוא שקול כנגד הכל שאילולי לא קבלו עליו אבד את הכל [נ"א כל מה שעשה].

שמות רבה פרשה מד י:

שבועתי קיימת לעולם ולעולמי עולמים

מהו אשר נשבעת להם בך חזקיה ורבי וריב"ל חזקיה אמר אמר משה אלו בשמים ובארץ נשבעת לאבותם יפה אתה עושה להם שהיית אתה מכלה את בניהם למה כשם שהשמים והארץ בטלים אף השבועה שלהם עוברת רבון העולם לא בך נשבעת לאבותם שאין אתה מכלה את בניהם לא אמרת לאברהם (בראשית כב) בי נשבעתי מהו בי נשבעתי אמר הקב"ה לאברהם כשם שאני חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים כך שבועתי קיימת לעולם ולעולמי עולמים הוי יפה אמר משה כשאמר אשר נשבעת להם בך בעבור קדושת שמך עשה ולא תחלל שמך.

ויקרא רבה פרשה כט פיסקא ט:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

(ט) ד"א בחדש השביעי ר' ברכיה הוה קרי ליה ירחא דשבועתא שבו נשבע הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו ע"ה זה"ד (בראשית כב) ויאמר בי נשבעתי נאם ה' מה צורך היה לשבועה ר' ביבי בר אבא בשם ר' יוחנן אמר עמד אברהם אבינו בתפלה ותחנונים לפני הקדוש ברוך הוא ואמר לפניו רבש"ע גלוי וידוע לפניך בשעה שאמרת לי (שם כב) קח נא את בנך את יחידך היה בלבי מה להשיבך והיה בלבי מה לאמר אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע ועכשיו אתה אומר לי והעלהו שם לעולה אלא כשם שהיה לי מה להשיבך וכבשתי את יצרי ולא השבותיך (תהלים לח) כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו כך כשיהיו בניו של יצחק באים לידי עבירות ומעשים רעים תהא מזכיר להם עקידת יצחק אביהם ועמוד מכסא הדין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים ותרחם עליהם ותהפוך להם מדת הדין למדת רחמים אימתי בחדש השביעי: [עיין לעיל כעין מדרש זה על דרך זה והמשך מדרש זה לעיל פסוק יב]

במדבר רבה פרשה יז ב:

תהא רואה כאילו דם יצחק זרוק לפניך נטל האיל והפשיטו ואמר כך תהא רואה כאילו עורו של יצחק הפשטתי

בשעה שאמר הקב"ה לאברהם (בראשית כב) קח נא את בנך את יחידך השכים אברהם ונטלו בזריזות והוליכו והעלהו להר המוריה אמר אברהם רבוננו של עולם לחנם אמרת לי קח נא אמר לו לאו להודיעך בעולם שנאמר (שם יא) כי ידעתיו למען אשר יצוה אמר ר' שמעון בן יוחאי אמר לו הקדוש ברוך הוא

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

חייך שאני מעלה עליך שאם אמרתי לך שתשחוט את נפשך שלא היית מעכב על שמי שכך כתיב (שם כב) ולא השכת את בנך הרי כבר פירוש מנין את יחידך זה נפשך שהנשמה קרוייה יחידה שנאמר (תהלים כב) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי אמר אברהם רבון העולמים אי אפשר לי לירד מכאן בלא קרבן אמר לו הקב"ה הרי קרבנך מתוקן מששת ימי בראשית (בראשית כב) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל ושנו רבותינו אילו של אברהם נברא בין השמשות נטלו אברהם והעלהו עולה תחת בנו כמו שאמר ויקח את האיל ויעלהו לעולה חסר המקרא מהו תחת בנו אמר אברהם רבון העולמים תהא רואה כאלו דם יצחק זרוק לפניך נטל האיל והפשיטו ואמר כך תהא רואה כאלו עורו של יצחק הפשטתי. לפניך נטלו והספיגו אמר כך תהא רואה כאלו יצחק מסתפג לפניך שרפו ואמר כך תהא רואה כאלו אפרו של יצחק צבור על גבי המזבח.

במדבר רבה פרשה יז ב:

דבר אחר מהו תחת בנו אמר לו הקב"ה חייך בנך נתקרב ראשון האיל הזה תחתיו באותה שעה אמר אברהם איני זז מכאן עד שתשבע לי שאין אתה מנסה אותי עוד לעולם שאם ח"ו לא הייתי שומע לך אבדתני כל אשר יגעתי מימי אמר לו הקב"ה חייך כך הוא ונשבע שלא ינסנו עוד שנאמר (שם) ויאמר בי נשבעתי נאם ה' אמר לו הקב"ה יסורין קשים ונסיונין אחרים היו ראויין לבא על אברהם ואינן באין ואלו

כִּי-בָרַךְ אֲבָרְכְךָ וְהִרְבֵּה אֲרַבֶּה אֶת- זֶרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֹל אֲשֶׁר

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק

הן היסורין אותן שבאו על איוב היו ראויין לבא על אברהם שכן הוא נסמך לפרשה (שם) ויהי אחרי הדברים האלה ויגד וגו' את עוץ בכורו ואת בוז ועוץ היה איוב (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו באותה שעה א"ל הקב"ה לאברהם (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך כי כבר רצה האלהים את מעשיך ד"א לך אכול וגו' מדבר בשלמה בשעה שבנה את בית המקדש ושכללו עשה שבעה ימים הנכה וחזר ועשה עוד ז' ימים של חג ושכחו לעשות יום הכפורים והיו מצירין א"ר יצחק יצתה רוח הקדש ואמרה לו לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך:

שיר השירים רבה פרשה א לג:

מישרים אהבוך מה ישריין רחמיך מה תקיפין אינון רחמיך אמר רבי איבו מישרות גדולות פעלו אבותינו לפניך כל שפעלו אמר רבי חנין (בראשית כב) כי יען אשר עשית את הדבר הזה נסיון עשירי היה ואת קורא אותן דבר הא אילו לא קבל עליו הדבר הזה היה מפסיד ומאבד כל הראשונים הוי מישרים אהבוך:

עַל-שֵׁפֶת הַיָּם וַיִּרְשׁ זֶרַעַךְ אֶת שְׁעַר אֵיבָיו: יח וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרַעַךְ כָּל גּוֹיֵי

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

יז ❖ כִּי בָרַךְ אֲבִרְכֶךָ וְהִרְבָּה אֲרֵבָה

בראשית רבה פרשה נו יא:

ברכה לאב ברכה לבן

כי ברך אברכך וגו' ברכה לאב ברכה לבן והרבה ארבה רבות לאב רבות לבן ויירש זרעך את שער שונאיו רבי אומר זו תרמוד אשריו כל מי שהוא רואה במפלתה של תרמוד שהיתה שותפת בשני חרבנות רבי יודן ורבי חנינא חד מנהון אמר בחרבן בית ראשון העמידה פ' אלף קשתים [נ"א קשטים] ובחרבן בית שני העמידה ח' אלפים קשתים.

שמות רבה פרשה א פיסקא יב:

ד' גזירות גזר פרעה עליהם בתחלה גזר וצוה לנוגשין שיהיו דוחקין בהן כדי שיהיו עושין הסכום שלהן ולא יהיו ישנין בבתיהם והוא חשב למעטן מפריה ורביה אמר מתוך שאינן ישינין בבתיהם אינן מולדין אמרו להן הנוגשים אם אתם הולכין לישן בבתיכם עד שאנו משלחין אחריכם בבקר היום עולה לשעה ולשתים ואין אתם משלימין את הסכום שלכם שנאמר והנוגשים אצים לאמר וגו' והיו ישנין על הארץ אמר

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

להן האלהים אני אמרתי לאברהם אביהם שאני מרבה בניו ככוכבים דכתיב (בראשית כב) כי ברך אברכך והרבה ארבה וגו' ואתם מתחכמים להן שלא ירבו נראה איזה דבר עומד או שלי או שלכם מיד וכאשר יענו אותו כן ירבה וגו'.

במדבר רבה פרשה ב :

כיון שהשליכו אותו לכבשן האש וקידש שמו של הקב"ה ועמד בנסיונו מיד קירבו הקב"ה לא"י, בנה לו את הפונדק והיה זן עוברים ושבים והיה מכניס את הבריות תחת כנפי השכינה, והודיע כבודו של הקב"ה בעולם, ונתן שמו על שם הקב"ה כמלאכים, א"ל הקב"ה אברהם מה יש לי לומר לך ומה יש לי לברכך שתהא שלם צדיק לפני או שתהא שרה אשתך צדקת לפני צדיק אתה, שרה אשתך צדקת לפני, או שיהיו כל בני ביתך צדיקים צדיקים הם לפני, מה יש לי לברכך אלא כל בנים שעתידיים לעמוד ממך יהיו כמותך מנין שכן כתיב (בראשית טו) ויאמר לו כה יהיה זרעך את מוצא אברהם שנתברך בכוכבים שנאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגו' ויצחק נתברך בחול שנאמר (שם כב) כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך וגו' ויעקב נתברך בעפר הארץ שנא' (שם כט) והיה זרעך כעפר הארץ וגו' ברכתו של אברהם באתה בימי משה שכן כתיב (דברים א) ה' אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום וגו' וברכתו של יעקב שנתברך כעפר הארץ באתה בימי בלעם שכן כתיב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב וברכתו של יצחק שנתברך בחול באתה בימי הושע שנאמר (הושע ב) והיה מספר

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי והואיל דביצחק כתיב ביה ברכת החול היה נצרך לומר והיה מספר בני יצחק ואינו אומר כן אלא והיה מספר בני ישראל ולמה אלא בשעה שיצא יעקב אבינו לילך לפדן ארם מסר לו יצחק את ברכת החול כמה שאמר לו (בראשית כח) ויתן לך את ברכת אברהם מהו את א"ר חמא בר חנינא כך אמר לו ברכה שנתברכנו אני ואברהם כאחד כי ברך אברך ברכה לאב ברכה לבן והרבה ארבה רבייה לאב רבייה לבן וכחול אשר על שפת הים את הברכה הזו מסר יצחק ליעקב לפיכך הוא אומר והיה מספר בני ישראל כחול הים הוי (תהלים קיט) לעולם ה' דברך נצב בשמים:

כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

ספרי האזינו פיסקא א:

ומנין שאין מלאכי השרת מזכירים שמו של מעל' עד שמזכירים שמו ישראל מלמטה שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואומר ברך יחד כל כוכבי בוקר והדר יריעו כל בני אלהים. כוכבי בוקר אלו ישראל שמשולים לכוכבים שנאמר בראשית כב והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים. בני אלהים אלו מלאכי השרת וכן הוא אומר איוב א ויבואו בני האלהים:

במדבר רבה פרשה יד פיסקא יא:

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק

דבר אחר פר אחד בן בקר הרי כאן שלשה מיני עולה כנגד שמים וארץ וים כנגדן נתברכו שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ושמתי את זרעך כעפר הארץ וכחול אשר על שפת הים ושעיר עזים כנגד התורה שנאמר בזה (דברים לב) כשעירים עלי דשא ללמדך שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה.

דברים רבה א יא:

דבר אחר א"ר אלעאי בשם רבי יוסי בן זמרה כך אמר הקב"ה לאברהם שמגדל בניו ככוכבים מנין שנא' (בראשית טו) כה יהיה זרעך וכשבא לברכן ברכן יותר ממה שאמר להם מהו לרוב הרבה ארבה מהו אומר (תהלים יח) תפלטני מריבי עם תשימני וגו' אלא אמר דוד תפלטני מריבי עמי שלא יהא לי דין אצלך תפלטני מריבי עם שלא יהא להם דין אצלי.

דברים רבה פרשה ג:

כשחטאו ישראל בימי ירמיה אמר לו הקב"ה לירמיה (ירמיה ג) לך אמור להם לישראל מה מצאו אבותיכם בי עול על כל מה שנשבעתי לאבותיכם לא קיימתי נשבעתי להם שאני מברך את בניהם שנאמר כי ברך אברכך וגו' לא ברכתי אתכם ע"י משה שנאמר (דברים א) ה' אלהיכם הרבה אתכם אמרתי לו שאני מוציא אתכם ברכוש גדול שנאמר (בראשית טו) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא עשיתי כך (תהלים קה) ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל.

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

מדרש תהלים פרק קיט (שוחר טוב):

זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני. אמר ירמיה (ירמיה ה, ג) ה' עיניך הלא לאמונה הכית אותם ולא חלו. מהו ולא חלו, לא חזרו בתשובה. אמר לו, ומה אתה אומר. אמר, ה' עיניך הלא לאמונה. והיכן היא אותה האמונה שהאמין אברהם, שנאמר (בראשית טו, ז) והאמין בה'. וכן דוד אמר, זכר דבר לעבדך. אותו הדבר שקיימת לאברהם בין הבתרים, שנאמר זכר דבר לעבדך על אשר יחלתני. על הדברים אני מיחלת, מה שאמרת לאברהם, (שם כב, יז) ארבה את זרעך ככוכבי השמים. לכך נאמר, על אשר יחלתני. זאת נחמתי בעניי, על הדברים האלה אני מתנחמת, על מה שאמר משה, (שמות לב, יג) וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעולם.

ילקוט שמעוני בראשית פרק כב רמז קב:

כי ברך אברכך ברכה לאב ברכה לבן. והרבה ארבה רבות לאב רבות לבן. וירש זרעך את שער אויביו זה תרמוד אשריו מי שהוא שרואה במפלתה של תרמוד שהיתה שותפה בשני חרבנות. ר' יודן ור' הונא חד מנהון אמר בחרבן ראשון העמידה שמונה אלף קשתים ובשני העמידה ארבעים אלף קשתים וחד אמר בחרבן ראשון העמידה ארבעה אלף קשתים ובשני אלפים קשתים.

ילקוט ראובני [אות רלח]:

הָאָרֶץ עֲלֶיךָ אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלְיִי: יח יט וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל-נְעָרָיו וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

כי בך אברכך וגו'. מאן דשאל שאלה לא אצטריך לשאלה סגי אלא זעיר, דהא הקב"ה שאלין לי זעיר והוא יהיב סגי אברהם שאל ברא חדא מה כתיב והרבה ארבה את זרעך וגו', וכן אורחוי דקדוש ברוך הוא: מדרש הנעלם:

ית. במדבר רבה פרשה ב יג:

דבר אחר והיה מספר בני ישראל א"ר ברכיה הכהן ברבי והיה מספר הסופר כמספר התורה נתבקש להם שכך אמר להם ע"י משה ברוך תהיה מכל העמים הוי והיה מספר בני ישראל כחול הים משלך בעפר משלך בכוכבים בעולם הזה הם משולים כעפר מה עפר הארץ עשוי דייש לכל באי עולם כך ישראל עשויים דייש לאו"ה שנאמר (מ"ב יג) כי אבדם מלך ארם וישימם כעפר לדוש.

לימות המשיח - משולים לחול הים מה דרכו של חול מקהה שיניו - ישראל לימות המשיח מכלין כל האומות

במדבר רבה פרשה ב יג:

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

דבר אחר מה עפר הארץ אם אינו נמצא אין אדם מתקיים אם אין עפר אין אילנות ואין תבואה, כך אם אין ישראל אין העולם מתקיים שנא' (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ, בעוה"ז הם משולים כעפר לימות המשיח הם משולים לחול הים, מה דרכו של חול מקהה שיניו כך ישראל לימות המשיח מכלין כל האומות שנאמר (במדבר כד) וירד מיעקב וגו' וכתוב (יחזקאל כה) ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל.

מדרש תנחומא בחוקותי ב:

בשביל עונות ישראל הם לוקין - ושאינם חוטאים - כל העולם מתברך בשבילם - והתברכו בזרעך כל גויי הארץ

דבר אחר אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם ואם לא תשמעו ונתתי את שמיכם כברזל וכן הוא אומר (חגי א) על כן עליכם כלאו שמים מטל והארץ כלאה יבולה שבשביל עונותיכם אף העכו"ם לוקין אריב"ל אלו היו יודעין העכו"ם שבשביל עונות ישראל הם לוקין היו מעמידין להם ב' איסטרטיוטין לכל אחד ואחד מישראל כדי שישמעו את התורה ושלא יחטאו ולא דייך שאין העכו"ם משמדין את ישראל אלא עוד הן מבטלין אותן מן המצות שאם יחטאו כל העולם לוקה שנאמר על כן עליכם כלאו שמים מטל ואם אינם חוטאין כל העולם מתברך בשבילם שנאמר (בראשית כו) והתברכו בזרעך כל גויי הארץ וא"ל הקב"ה למשה אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב (שמות כ) שאם תחטאו איני עונה אתכם שנאמר

יְחִזְקוּ אֶל-בְּאֵר שְׁבַע וַיֵּשְׁב אַבְרָהָם בְּבְאֵר שְׁבַע:יט

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

(ירמיה ג) ויהי כאשר קראתי ולא שמעו כן יקראו ולא אשמע
לכך לא תעשון אתי אלהי כסף:

יט ❖ בראשית רבה פרשה נו

כל שבא לידי אינו אלא בשביל שעסקתי בתורה ובמצות
לפיכך איני רוצה שתזוז מזרעי לעולם

וישב אברהם אל נעריו ויצחק היכן הוא רבי ברכיה בשם רבנן
דתמן שלחו אצל שם ללמוד ממנו תורה משל לאשה
שנתעשרה מפלכה אמרה הואיל ומן הפלך הזה התעשרתי
עוד אינו זז מתחת ידי לעולם כך אמר אברהם כל שבא לידי
אינו אלא בשביל שעסקתי בתורה ובמצות לפיכך איני רוצה
שתזוז מזרעי לעולם, רבי חנינא אמר שלחו בלילה מפני העין
שמשעה שעלו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש עוד לא
נזכרו שמותן ולהיכן הלכו ר"א אמר מתו ברוק ר' יוסי אמר
מתו בעין ר' יהושע בן לוי אמר שינו את מקומם והלכו להם
אצל יהושע בן יהוצדק ללמוד ממנו תורה הה"ד (זכריה ג) שמע
נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך היושבים לפניך, ר' חנינא

✋ ✋ ✋ מדרשי עקידת יצחק ✋ ✋ ✋

אמר על מנת כן ירדו חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש על
מנת שיעשה בהן מופת:

ילקוט שמעוני בראשית פרשה כב רמז קב:

וישב אברהם אל נעריו - ויצחק היכן היה

וישב אברהם אל נעריו ויצחק היכן היה שלחו אצל שם
ללמוד ממנו תורה משל לאשה שהעשירה מפילכה אמרה
הואיל ומן הפלך הזה נתעשרתי עוד אינו זז מתחת ידי
לעולם. ר' יוסי בר חנינא אמר שלחו בלילה מפני עין הרע
שלא ישלוט בו שמשעה שעלו חנניה מישאל ועזריה מכבשן
האש לא הוזכרו עוד להיכן הלכו. ר' אלעזר אומר ברוק מתו
שהיו אומות העולם רוקקים בהם ואומרים יש לכם אלוה
כזה ואתם עובדים עבודה זרה. ר' יוסי בר חנינא אמר בעין
מתו ר' יהושע בן לוי אמר שינו מקום והלכו להם אצל
יהושע בן יהוצדק ללמוד תורה הדא הוא דכתיב שמע נא
יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך היושבים לפניך כי אנשי
מופת המה על מנת כן ירדו לתוך כבשן האש על מנת
שיעשה להם מופת:

ילקוט שמעוני במדבר פרק כ רמז תשסג:

וישב העם (במדבר כ א) כל מקום שנאמר וישב משם שב מקטרג.
וישב אברהם בבאר שבע ותמת שרה. וישב יעקב נגנב יוסף.
וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות.

וְשַׁחַט אֶתְּךָ עַל יַרְךְ הַמְּזִבַּח צִפּוֹנָה לְפָנַי יְהוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אֲהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת-דָּמָם עַל-הַמְּזִבַּח סְבִיבִי:

👉 👉 👉 מדרשי עקידת יצחק 👈 👈 👈

כ. ויקרא רבה ב' יא:

ז"ל המדרש: "ושחט את בן הבקר וגו' ובאיל הוא אומר צפונה לפני ה', אמרו בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו התקין הקב"ה ב' כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית. וכל כך למה, שבשעה שהיו ישראל מקריבין תמיד על גבי המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר הקב"ה עקידת יצחק, מעידני עלי את השמים ואת הארץ בין גוי בין ישראל בין איש בין אשה בין עבד בין אמה קורין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר הקב"ה עקידת יצחק, שנאמר צפונה לפני ה'".

כתב הגה"ק החיד"א בספרו מדבר קדמות מערכת רי"ש אות טו"ב וז"ל:

רצון. אלמלא עקידת יצחק אין א' מכל הנבראים יכול להפיק רצון שאלתו מרוב דקדוק הדין.

[ובזה מבואר מה שאמרו בוֹיקרא רבה (ב יא) והביאו מרן בית יוסף אורח חיים סימן א' (אות ח), אמר הקב"ה בשעה שקוראין פסוק (ויקרא א יא) צפונה לפני ה' אני זוכר עקידת יצחק בן אברהם.

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

ונרחיב הענין במה שכתבו המקובלים (שערי אורה, השער השישי, הספירה החמישית) והביאו ילקוט ראובני פרשת ויקרא דף קי"ד ע"ב (אות קיח), כל הבקשות שמבקשים הברואים כלם הקב"ה נותן הכל, ובהגיע אותו השפע דרך צפון, אז מדת הדין אם ראוי האדם נותנין לו, ואם לאו הם מעכבין הכל שם והם צפונות שם, זהו תורף דבריו.

ובזה פירשתי בעניותי פסוק (ישעיה מג ו) אומר לצפון מדת הדין תני, כלומר תני אשר ליד צפון, ולדרום רחמים אל תכלאי לא תכלא רחמיך. והראשונים פירשו מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהילים לא כ). הנה כי כן באמירת פסוק ושחט אותו על ירך המזבח צפונה זוכר עקידתו של יצחק לכבוש צפון להפיק בקשתו, ואלמלא עקידת יצחק אין א' יכול להפיק שאלתו מדקדוק מדת הדין, ועל ידי זה יצא שפע למלאת שאלתו אם לא כלו מקצתו, ודו"ק].

רוצה לומר שעל ידי עקידת יצחק נבנע ונכפף למעלה מדת הדין תחת מדת רחמים. ה"ה מה"ר יוסף דוד ז"ל בספר צמח דוד דף ע"ה ע"ד (רמזי תולדות ד"ה ואפשר) משם מהר"ם. ואף על גב שמיתוק הדין בשרשו, אפשר שעתה אברהם נכלל בגבורה כידוע. [אי נמי יש לחלק בין הנושאים] ואם שגיתי השם הטוב יכפר בעד. עכ"ד.

בשעה שישראל מעלין התמיד ע"ג המזבח וקורין המקרא זוכר הקב"ה עקדת יצחק

בתנא דבי אליהו רבה - (פרק ו): אמרו אותו היום שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח. התקין הקב"ה שני כבשים אחד שחרית ואחד ערבית שנאמר (שמות כט) את הכבש האחד תעשה בבוקר וגו'. וכל כך למה. שבשעה שישראל מעלין את התמיד ע"ג המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה' זוכר הקב"ה עקדת יצחק. ד"א צפונה לפני ה' כנגד אברהם יצחק ויעקב שהם צפונים לפני.

ילקוט ראובני [אות קיד]:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ושחט אותו על ירך המזבח כשהיה בית קיים היה עשון הקטורת עולה והיה נקב בצד צפון ודרך אותו נקב יצא העשן ועלה שם ממונה א' סגרי"א שמו וכשעלה אז באו כמה רבבות מסטרא אחרא לקבל מזונות ממנו ומזון שלה' היה אותו עשן ומיד נסתלקו מישראל ונכנסו בפתח א' הנקרא קרי והשתא דלית לן קטורת תפילת ערבית במקום עשן זה: מדרש:

ילקוט ראובני [אות קטז]:

כל הבקשות שמבקשים הנראים כולם ניתנו דרך צפון ובהגיע אותו המתנה ששאל דרך צפון אזי הכוחות והכיתות העומדים בצפון מערערים על המתנה ההוא ואם הוא ראוי נותנים להאדם המתנה ואם לאו מעכבים שם המתנה ושוב אינו חסד כי מן השמים נותנים ולא נוטלים והמתנות עומדים באותו פרק לפי' נקרא צפון שם צפונות כל המתנות ושאלות וז"ס מצפון זהב יאתה ע"כ שוחטים הקרבנות בצפון: ציוני:

ילקוט ראובני [אות קטז]:

לכן היו שוחטים פרים ושעירים בצפון והיו מזין מדמם הזאה להרחיק כל טומאה וכל. ערלה וכל רוח רעה מהם כי בכח פרים ושעירים הם מרחיקי' כל טומאה ומקרבים כל דבר טהור כסדר הקרבנות: תמונה:

ילקוט ראובני [אות קיז]:

✎ ✎ ✎ מדרשי עקידת יצחק ✎ ✎ ✎

ע"ש השחיטה לצפון לתיקון הנשחטים בצפון ר"ל למגולגלים שהם גנלים המליקה לאחור בסוד המעופפים שהם המלאכים והנה גם הם מגולגלים וגולים כבני אדם של עולם השפל ולכן השחיטה לפני' באדם והמליקה לאחור למעופפים הנקראים אחור:

ילקוט ראובני [אות קיה]:

כשאדם שואל הפציו מאת השם מדת החס"ד נותן לשואל די מחסורו עושר וכל מיני טובות ומדה"ד מצד צפון מעכבת ואומרת נשב לדין אם זה השואל ראוי לתתו לו שאלתו אם לאו ואז נידון השואל בסנהדרי גדולה העומדת בצד צפון ואם הוא ראוי נותנים לו, ואם לאו מקבלת סנהדרי גדולה עושר ההוא ומצפין אותו לצדיקים לעתיד לבא: שערי אורה:

ילקוט ראובני [אות קיט]:

ע"ש דע כי בצד צפון יש מקומות וחדרים מלאים מלאכי חבל' מיני משהית מיני פורענות נחשים ועקרבים כו' ומצפים מתי יצא בדין לחרוב ארצות ולעקור ממלכות ולהכות בני אדם בכל מיני מכה וכו' ואז יוצאים כל מיני מלאכי חבלה ומיני פורענות ועל אלו נאמר מצפון תפתח הרעה דע שיש במקום הזה אלף מקטריגים מלשינים על הבריות ולפי שלישראל נתן תורה ומצוה צוה בחמלתו להקריב קרבנות לכפר על העונות וצוה בתורה כל קרבן הבא על חטא יהיה

👉👉👉 מדרשי עקידת יצחק 👈👈👈

נשחט בצפון וכה"א ושחט אותו על ירך המזבח צפונה: עיין לעיל פר' נח:

ילקוט ראובני [אות קב]:

על עמך יערימו סוד מתרעשי' ובאים על עמך בשביל שמקיימי' את התורה שנ' סוד ה' ליראיו ומתיעצות על צפונך נוטלים עצה על מזבח שלך לעקור כד"א על ירך המזבח צפונה שלא יקריב לך קרבנות אמרו לכו ונכחידם מגוי כל זמן שישראל קיימים הוא נקרא אלהי ישראל נעקור את ישראל אלהי מי נקרא הוי כי נועצו לב יחדיו עליך ברית יכרותו כל מה שהם מתרגשים ובאים עלינו בשבילך שנא' למה רגשו גוים וכתוב על ה' ועל משיחו: ילקוט תהלים:

ילקוט ראובני [אות קבא]:

על ירך המזבח צפונה דרז"ל רוח צפונית אינה מסובבת וכסא של ג' רגלים אינו עומד ויצטרך רגל רביעי ולכך קרבנות רגל העולם וכן הכתוב אומר הר ציון ירכתי צפון ומזה שנינו איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון כו': רבינו בחיי:

ילקוט ראובני [אות קכב]:

בפרקי רבי אליעזר איתא רוח צפון ברא הקב"ה ולא גמרו אמר הקב"ה כל מי שיאמר אני אלהי יבא ויגמור המחיצה הזאת שהנחתי:

